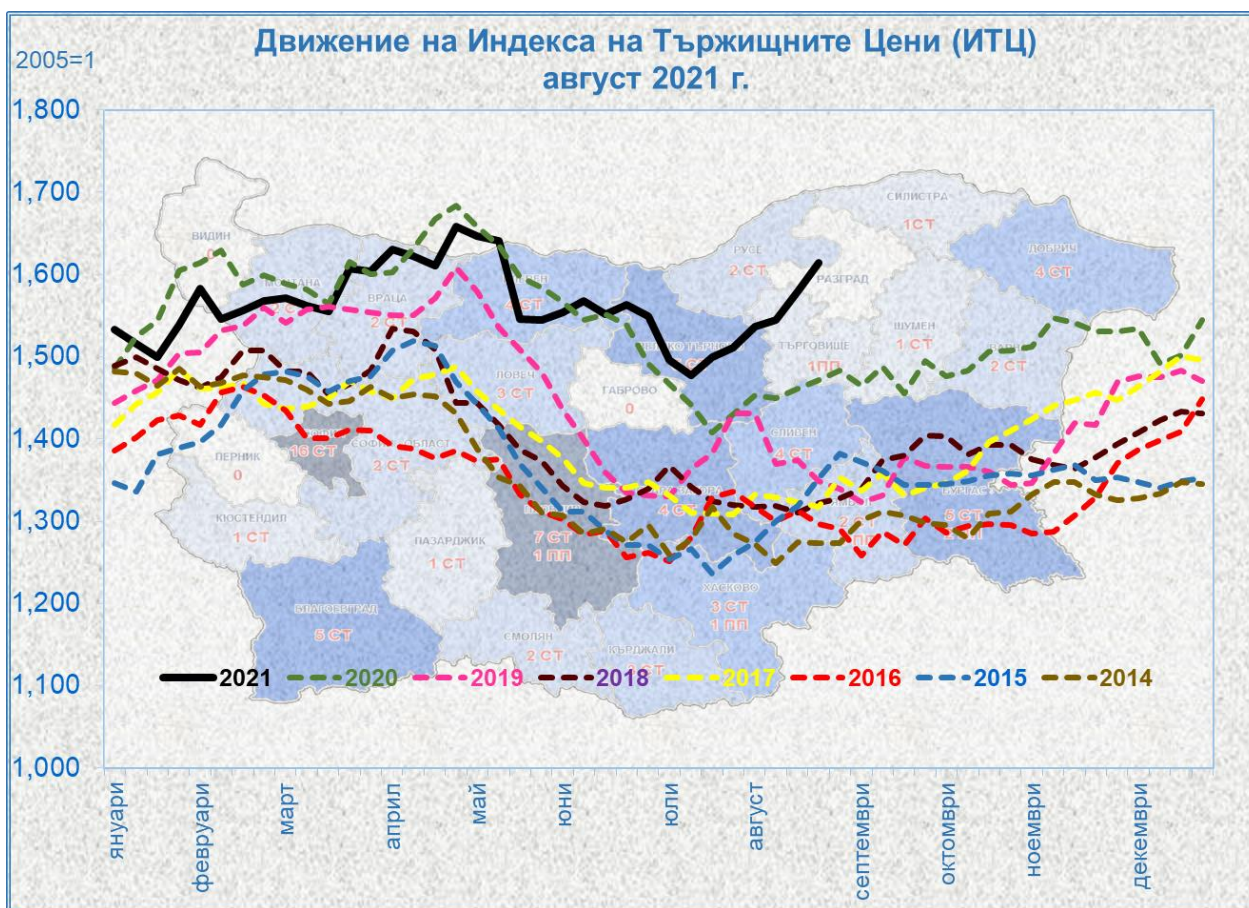

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. август 2021 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

Съдържание

Увод	3
Хранителни стоки	5
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки	5
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения	6
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения	8
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база	9
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през месец август 2014 / 2021 г.	12
• Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец август	14
• Анализ на цените на хранителни стоки по региони	15
• Анализ на цените на млечни продукти по региони	16
• Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби	18
Плодове и зеленчуци	21
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците	23
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база	24
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през м. август 2014 / 2021 г.	27
• Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони	28
• Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци	32
Международни цени	34
• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН	34
• Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)	37
• Международни цени на зърнените култури	39
• Международни цени на растителните масла	44
• Международни цени на млечните продукти	48
• Международни цени на месата	49
• Международни цени на захарта	54
• Международни цени на плодовете	56
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)	58

Таблицы

Таблица 1	Промяна на цените на хранителните стоки през август на месечна и годишна база*.....	10
Таблица 2	Цени на едро на хранителните стоки през месец август за периода 2014/2021 г.*	12
Таблица 3	Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. август 2021 г.*	14
Таблица 4	Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец август 2021 г.*	15
Таблица 5	Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец август 2021 г.*	16
Таблица 6	Промяна на цените на плодове и зеленчуци през август на месечна и годишна база* ..	25
Таблица 7	Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец август за периода 2014/2021 г.*	27
Таблица 8	Цени на едро на домати и краставици по области през август 2021 г.*	29
Таблица 9	Цени на едро на плодове по области през август 2021 г.*	30
Таблица 10	Месечни индекси на цените на храните на ФАО през август 2021 г. *	35
Таблица 11	Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през август 2021 г.*	37

Увод

През месец август пазарът на храни запазва динамичния си характер, като наблюдаваните възходящи трендове при някои от основните хранителни стоки продължават и темповете на нарастване на цените запазват плавен и устойчив характер.

При стоките от групата на плодовете и зеленчуците се наблюдават нетипични за летния месец възходящи тенденции, по-силно изразени при зеленчуците.

На **месечна база** на пазара на храни преобладават ясно изразени възходящи тенденции, като основните хранителни стоки запазват ценовите си трендове от предходния месец.

При цените на млечните произведения се запазват тенденциите на пълзящо поскъпване, наблюдавано през последните два месеца.

Месечните тенденции на цените на месата и месните произведения са преобладаващо възходящи, по-силно изразени при пилето и пилешките разфасовки, а при свинското и останалите месни произведения се наблюдава известно стабилизиране на стойностите.

На **годишна база** цените на повечето основни хранителни стоки бележат ръст, който е в интервал от 4% до 10%. Въпреки известното стабилизиране на цената на олиото през август, на годишна база е отчетен значителен ръст от 51%.

Поскъпване спрямо предходната година има и при кашкавала и сиренето, а цените на маслото и млеката се стабилизират около миналогодишните нива.

Пазарът на месо през август е динамичен, като са отчетени възходящи тенденции при цените на пилешкото месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения, а цената на свинското месо остава сравнително стабилна.

През месец август цените на плодовете следват характерните сезонни трендове, като на месечна база се наблюдава поевтиняване на по-голяма част от стоките от тази група. Нетипично поскъпване на месечна база се наблюдава при голяма част от зеленчуците, най-силно изразени при краставиците.

На годишна база цените на стоките в тази група, особено на зеленчуците бележат драстичен ръст. Малко по-спокоен през месеца е пазарът на едро на плодовете.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец август в **периода 2014 – 2021** г. показва, че през тази година цените на голяма част от хранителните продукти са най-високи за периода.

Най-високи стойности през месец август тази година са регистрирани при кашкавала и сиренето, а цената на маслото се доближава до стойностите от предходната година.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през август тази година в сравнение със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата, а цената на свинското месо се доближава до нивото от 2019 г.

Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са основно възходящи, като голяма част от тях бележат пикови за периода стойности.

Цените на плодовете са близки да тези от предходните години, а цената на прасковите е най-високата за периода.

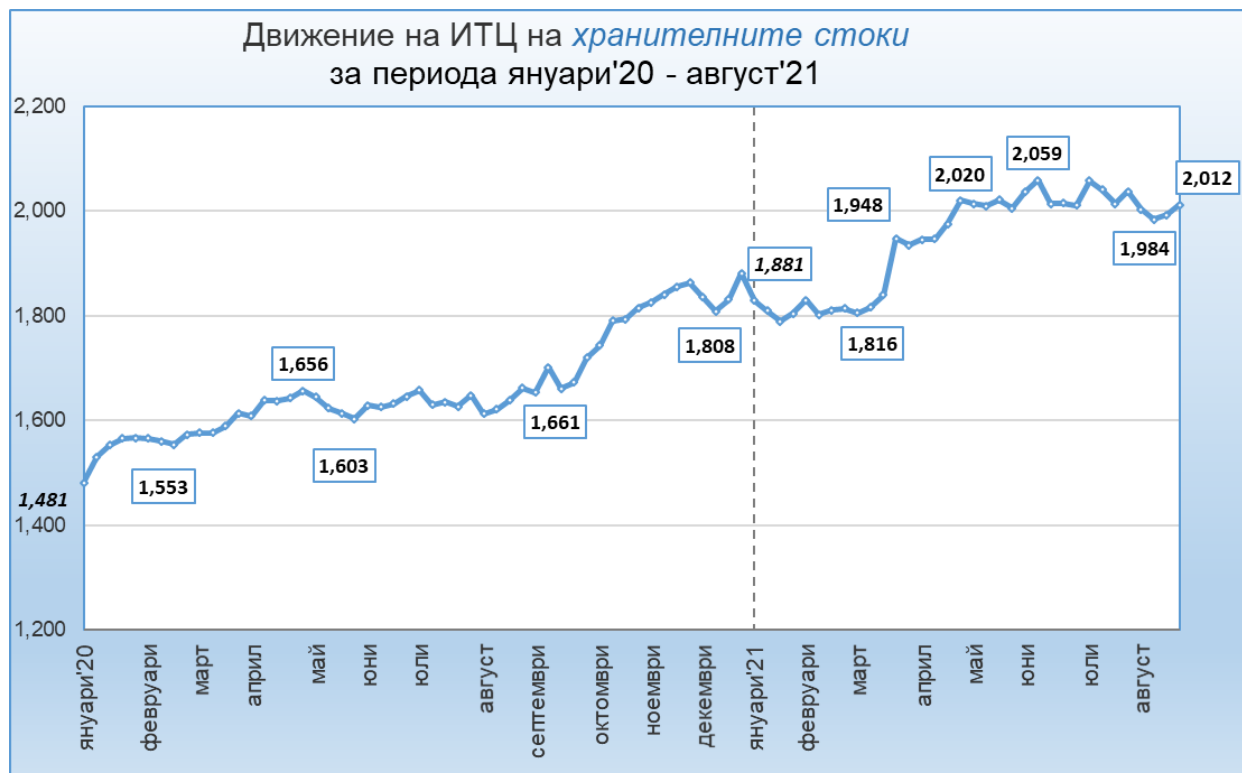
През м. август 2021 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** запазва тенденциите на движение от предходните години, но нивата, достигнати през последните месеци са значително по-високи.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава значителен ръст на цените на захарта, растителните масла и зърнените култури. През месеца котировките на месото и млечните продукти са близки до нивата от предходния месец.

Хранителни стоки

- Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

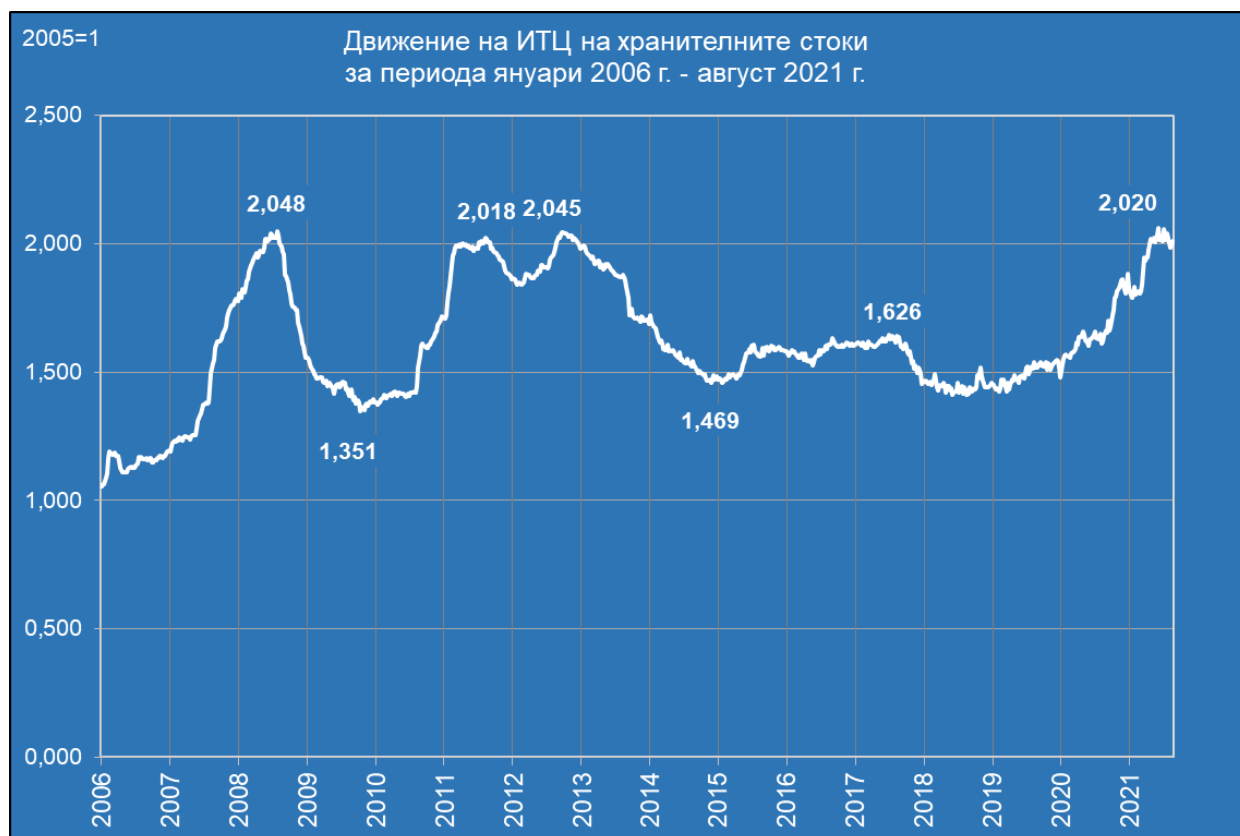
фигура 1 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

В началото на месец август ИТЦ на хранителните стоки стартира от ниво 2,003 пункта. През следващите седмици индексът бележи лек спад. През последната седмица се наблюдава покачване на стойностите, като се стабилизират в края на месеца на ниво от 2.012 пункта. В сравнение със същия период на миналата година средномесечните стойности на този индекс са с 22.4% по-високи. ИТЦ на хранителните стоки достига най-високи за последните седем години стойности през месец юни 2021 г. и се доближава до нивата от началото на 2013 г. Устойчивият ръст на цената на олиото, както и пълзящото поскъпване на брашното, ориза, варивата и захарта са основните фактори, които рефлектират

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

върху покачването на индекса на хранителните стоки през последните месеци. (фиг.1)

Най-високите стойности на ИТЦ на хранителните стоки имаше през лятото на 2008 г. (2,048 пункта), когато се наблюдаваше скок на цените на повечето основни хранителни стоки. Пикови нива бяха регистрирани също в края на 2011 г. и през 2012 г. (фиг.2)

фигура 2 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – август 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения**

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура².

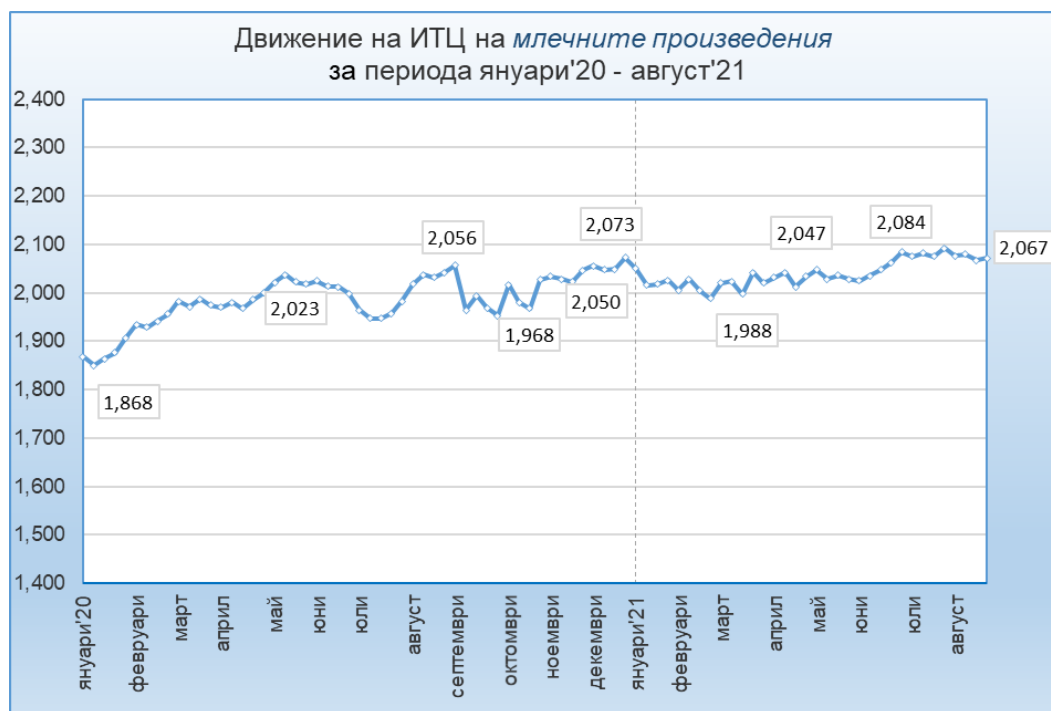
В началото на месеца стойностите стартират от ниво 2,076 пункта и през следващите седмици кривата остава сравнително стабилна. През последната седмица на месеца индексът стъпва на ниво от 2,072 пункта.

Спрямо същия месец на миналата година средномесечните стойности на този индекс са се увеличили с 2,1%. (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Пикови стойности на ИТЦ на млечните произведения бяха регистрирани в края на 2017 г., когато стоките от тази група поскъпнаха рязко и това беше най-силно изразено при кравето масло.

В резултат на устойчивия възходящ тренд на кривата през предходната година, стойностите, достигнати през последната седмица на 2020 г. са нов пик, но най-високото ниво за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс, е регистрирано през месец юли 2021 г. (фиг.4)

фигура 3 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

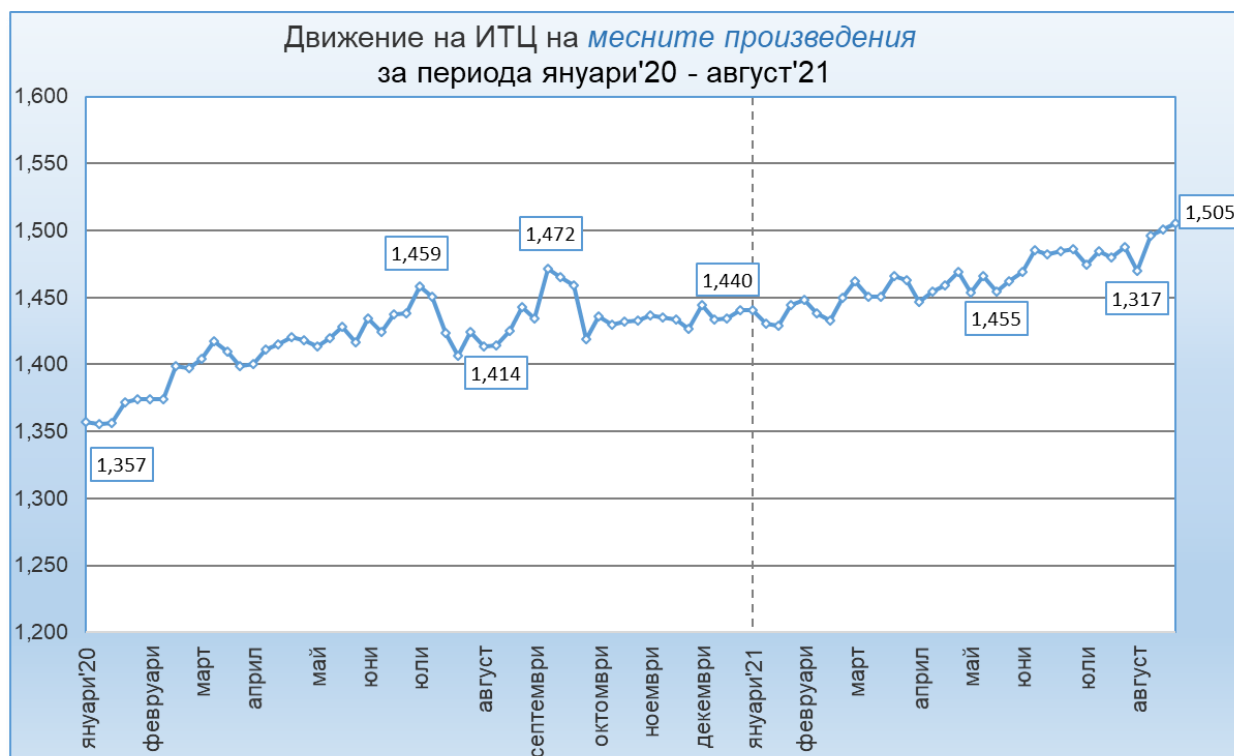

фигура 4 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – август 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения**

ИТЦ на месото, месните произведения и рибата³ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо.

В началото на месеца кривата стартира от ниво 1.470 пункта. През следващите седмици стойностите бързо се покачват и през последната седмица кривата се стабилизира на ниво от 1,506 пункта, което е с около 2,5% по-високо спрямо началото на месеца. През този период върху тренда на индекса рефлектират по-високите цени на пилешкото месо и част от месните произведения. (фиг. 5) В сравнение със същия месец на предходната година, стойностите са с около 5% по-високи. Максимални стойности през последните години ИТЦ на месата и месните произведения бяха отчетени и през м. октомври 2020 г – 1.472 пункта. С покачването на стойностите през месец юни тази година, кривата достигна нов пик от 1.486 пункта. В резултат на плавното и устойчиво покачване на индекса през последните месеци, през юли и август тази година той достига най-високи нива за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс. (фиг. 6)

фигура 5 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

³ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

фигура 6 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – август 2021 г.

- Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база**

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. август, спрямо м. юли са разнопосочни. Цената на олиото през месеца се стабилизира и бележи лек спад от 2%. Ръст от 1-3% има при цените на брашното и варивата, а яйцата посъпват на месечна база с 12% (2 ст.). Цените на захарта и ориза са без промяна спрямо предходния месец. (табл. 1, фиг.7, 13-24)

При цените на млечните произведения през месец август се наблюдава посъпване от 2-3% при кашкавала и млеката, а сиренето и маслото поевтиняват леко на месечна база с 1%. (табл.1, фиг.7, 35-40)

При цените на месото и месните произведения през м. август в сравнение с юли се наблюдава посъпване при пилето и колбасите с 3-4%. Поевтиняване на месечна база с 1-3% е отчетено при пилешките разфасовки, кренвиршите и каймата. (табл.1, фиг.7, 25-34)

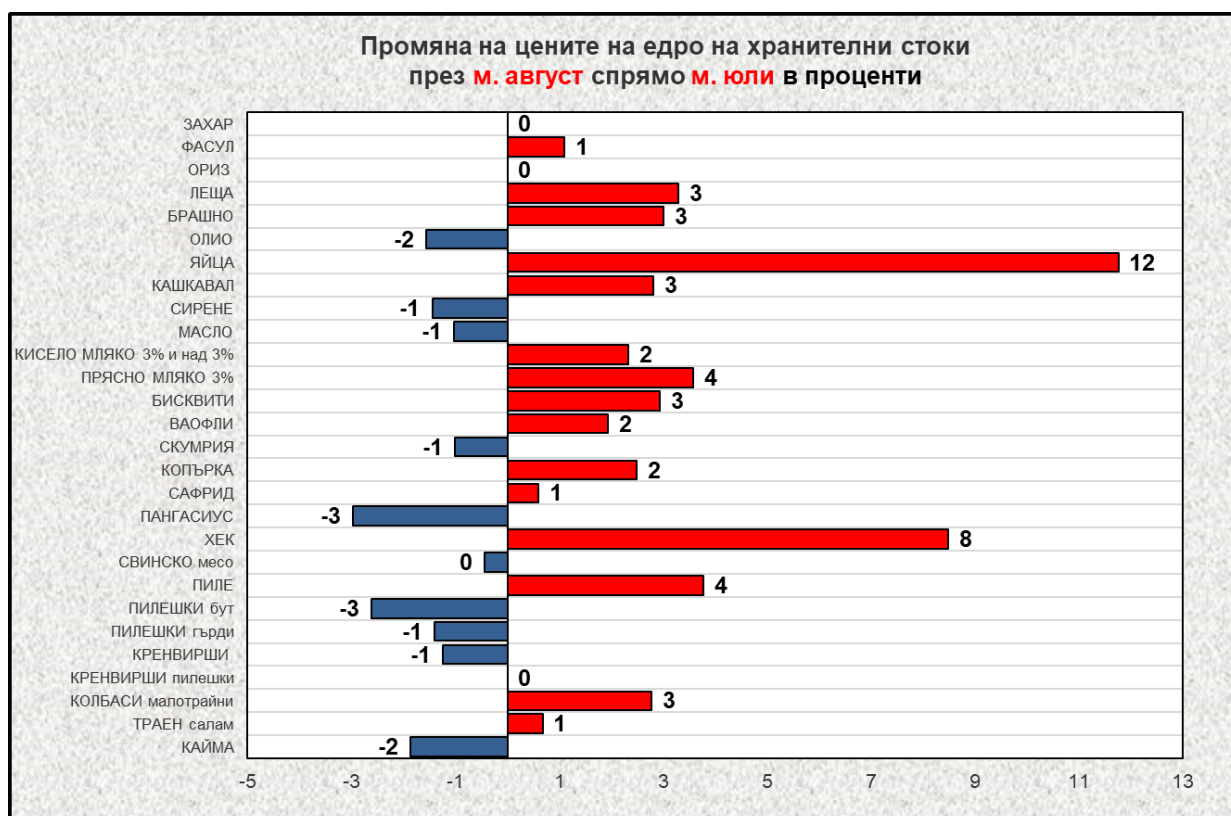
Тенденциите при цените на рибите са разнопосочни, като поскъпване има при хека (8%), копърката и сафрида (1-2%), а скумрията и пангасиуса поевтиняват с 1 - 3%.

Леко поскъпване на месечна база от 2-3% е отчетено при сладкарските изделия - бисквити и вафли. (табл. 1, фиг. 7)

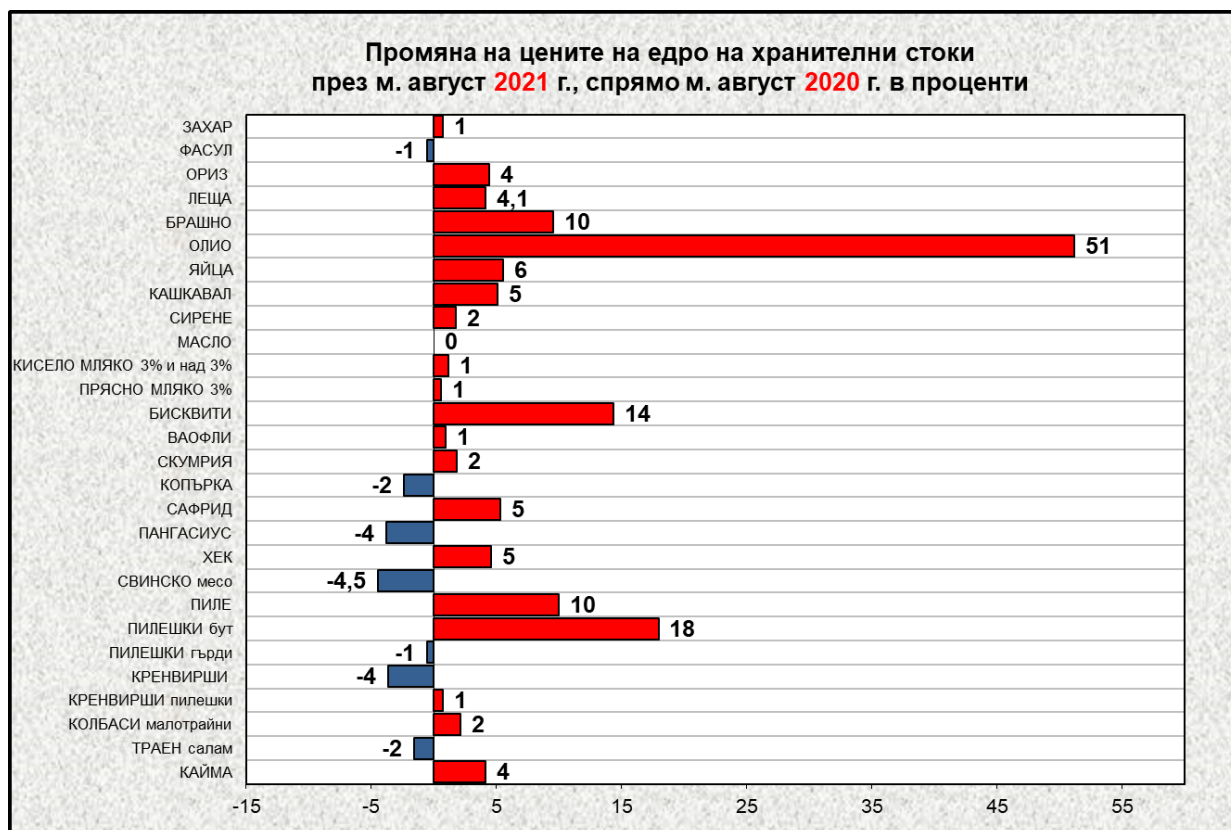
Таблица 1 Промяна на цените на хранителните стоки през август на месечна и годишна база^{*4}

СТОКА	юли '21	август '21			август '20		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.	цена	промяна в %	промяна в лв.
ЗАХАР	1,38	1,38	0,0	0,00	1,37	0,7	0,01
ФАСУЛ	3,64	3,68	1,1	0,04	3,70	-0,5	-0,02
ОРИЗ	2,34	2,34	0,0	0,00	2,24	4,5	0,10
ЛЕЩА	2,43	2,51	3,3	0,08	2,41	4,1	0,10
БРАШНО	1,00	1,03	3,0	0,03	0,94	9,6	0,09
ОЛИО	3,21	3,16	-1,6	-0,05	2,09	51,2	1,07
ЯЙЦА	0,17	0,19	11,8	0,02	0,18	5,6	0,01
КАШКАВАЛ	11,04	11,35	2,8	0,31	10,80	5,1	0,55
СИРЕНЕ	6,92	6,82	-1,4	-0,10	6,70	1,8	0,12
МАСЛО	1,94	1,92	-1,0	-0,02	1,92	0,0	0,00
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,86	0,88	2,3	0,02	0,87	1,1	0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,68	1,74	3,6	0,06	1,73	0,6	0,01
БИСКВИТИ	1,70	1,75	2,9	0,05	1,53	14,4	0,22
ВАОФЛИ	3,11	3,17	1,9	0,06	3,14	1,0	0,03
СКУМРИЯ	4,95	4,90	-1,0	-0,05	4,81	1,9	0,09
КОПЪРКА	2,01	2,06	2,5	0,05	2,11	-2,4	-0,05
САФРИД	3,36	3,38	0,6	0,02	3,21	5,3	0,17
ПАНГАСИУС	3,70	3,59	-3,0	-0,11	3,73	-3,8	-0,14
ХЕК	4,83	5,24	8,5	0,41	5,01	4,6	0,23
СВИНСКО месо	9,00	8,96	-0,4	-0,04	9,38	-4,5	-0,42
ПИЛЕ	4,24	4,40	3,8	0,16	4,00	10,0	0,40
ПИЛЕШКИ бут	3,44	3,35	-2,6	-0,09	2,84	18,0	0,51
ПИЛЕШКИ гърди	7,82	7,71	-1,4	-0,11	7,75	-0,5	-0,04
КРЕНВИРШИ	5,67	5,60	-1,2	-0,07	5,81	-3,6	-0,21
КРЕНВИРШИ пилешки	3,94	3,94	0,0	0,00	3,91	0,8	0,03
КОЛБАСИ малотрайни	5,05	5,19	2,8	0,14	5,08	2,2	0,11
ТРАЕН салам	8,84	8,90	0,7	0,06	9,04	-1,5	-0,14
КАЙМА	5,91	5,80	-1,9	-0,11	5,57	4,1	0,23

⁴ * Стрелките в колоните на таблицата показват посоката на промяната на цените на месечна и годишна база

фигура 7 Промяна на цените на хранителните стоки през м. август на месечна база

фигура 8 Промяна на цените на хранителните стоки през м. август на годишна база

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на хранителните стоки се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 1, фиг. 8)

В резултат на устойчивото поскъпване на олиото през 2020 г., рязкото покачване на цената му през месец март тази година и последващото плавно покачване на стойностите, е отчетен ръст на годишна база от 51%. (фиг. 15 и 16) Поскъпването на годишна база на ориза и лещата е 4%, на яйцата 6%, а брашното поскъпва спрямо миналата година с 10%. Незначително намаление от 1% е отчетено при цената на фасула. (фиг.13-24)

При цените на млечните произведения се наблюдава доближаване до нивата от предходната година при маслото и млеката, а кашкавалът и сиренето поскъпват спрямо миналата година с 2-5%. (фиг.35-40)

Наблюденията на цените на месото и месните произведения на годишна база показват преобладаващо възходящи тенденции, като поскъпването е в диапазон от 2-10%, а при пилешкия бут е отчетен ръст от 18%. Поевтиняване има при кренвиршите, свинското месо и трайния салам. (фиг.25-32)

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват разнопосочен тренд, като поскъпване има при скумрията, сафрида и хека, а копърката и пангасиуса поевтиняват с 2-4. (фиг. 33-34) При цените на захарните изделия се наблюдава ръст от 14% при бисквитите и 1% при вафлите.

• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през месец август 2014 / 2021 г.

Таблица 2 Цени на едро на хранителните стоки през месец август за периода 2014/2021 г.*⁵

август	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА	стойност на единица продукт
година														
2014	1,26	4,24	2,08	0,82	2,00	0,18	10,96	5,78	1,31	4,30	7,28	4,00	4,63	49
2015	1,24	3,26	2,14	0,81	2,19	0,19	9,81	5,60	1,35	4,01	6,98	3,85	4,73	46
2016	1,51	3,17	1,92	0,81	2,14	0,17	9,29	5,52	1,29	3,92	6,77	3,77	4,65	45
2017	1,57	3,44	1,89	0,81	2,10	0,19	10,15	5,96	1,86	4,13	6,66	3,71	4,54	47
2018	1,04	3,10	1,92	0,79	1,94	0,19	9,80	5,86	2,24	4,05	6,43	3,88	4,56	46
2019	1,24	3,33	1,92	0,88	1,93	0,18	10,09	5,93	2,16	4,31	8,85	3,83	5,06	50
2020	1,37	3,70	2,24	0,94	2,09	0,18	10,80	6,70	1,92	4,56	9,66	4,00	5,57	54
2021	1,38	3,68	2,34	1,03	3,16	0,19	11,35	6,82	1,92	4,75	8,96	4,40	5,80	56

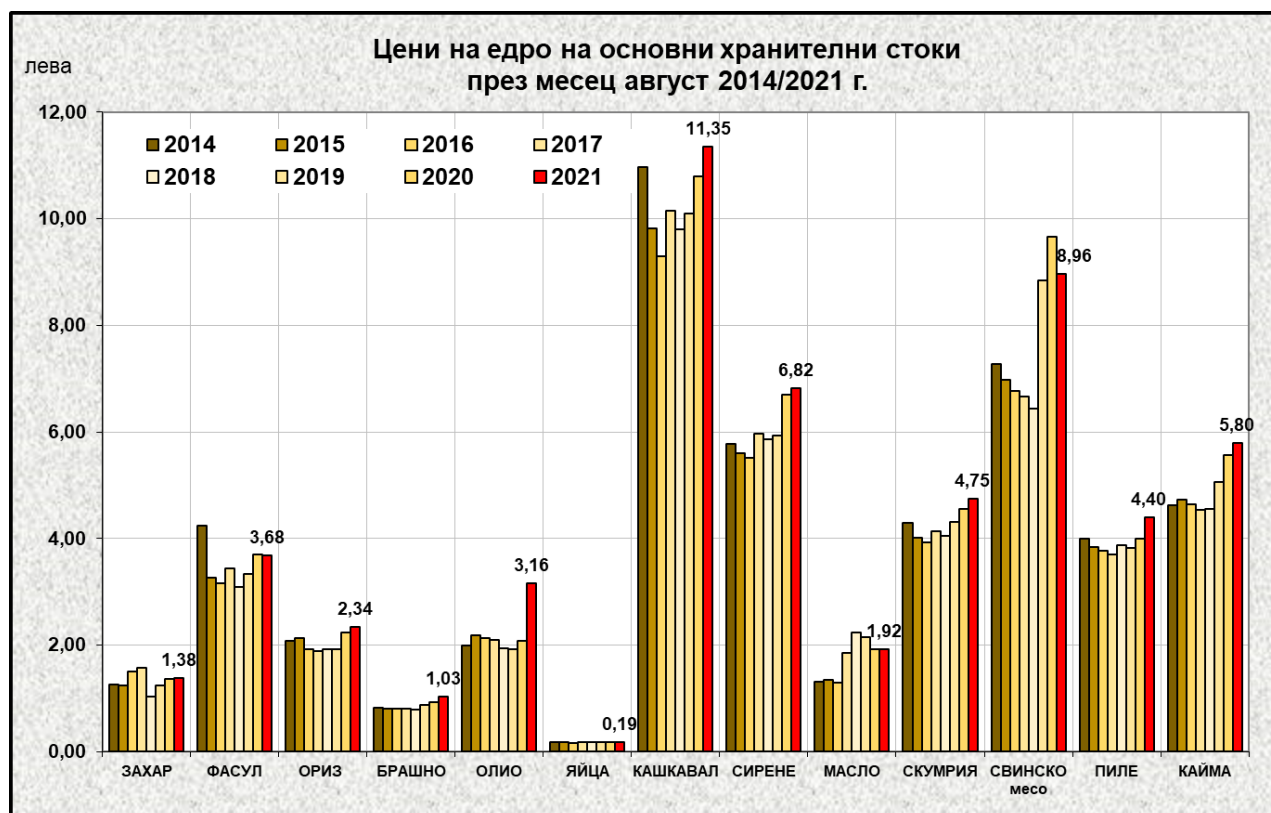
⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на единица продукт за съответната година.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец август в периода 2014 – 2021 г. показва, че през тази година цените на голяма част от хранителните продукти са най-високи за периода.

Цената на захарта е най-висока за периода 2017 – 2020 г. и е под нивата от същия месец през 2016 – 2017 г. Цената на фасула се доближава до нивото от предходната година, по-висока е от периода 2015 - 2019 г. и е под стойността от 2014 г. Цената на яйцата през годините на анализирания период е стабилна и се движи около 19 ст./бр. Най-високи стойности през месец август тази година са регистрирани при цените на ориза, брашното и олиото.

Също най-високи стойности през тази година са отчетени при кашкавала и сиренето, а цената на маслото се доближава до стойностите от предходната година, под нивата е от 2018 и 2019 г., но е значително по-висока от същия месец през 2014 – 2017 г.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през август тази година в сравнените със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата, а цената на свинското месо се доближава до нивото от 2019 г. (табл.2 и фиг.9)

фигура 9 Цени на едро на харнителните стоки през м. август 2014/2021 г.

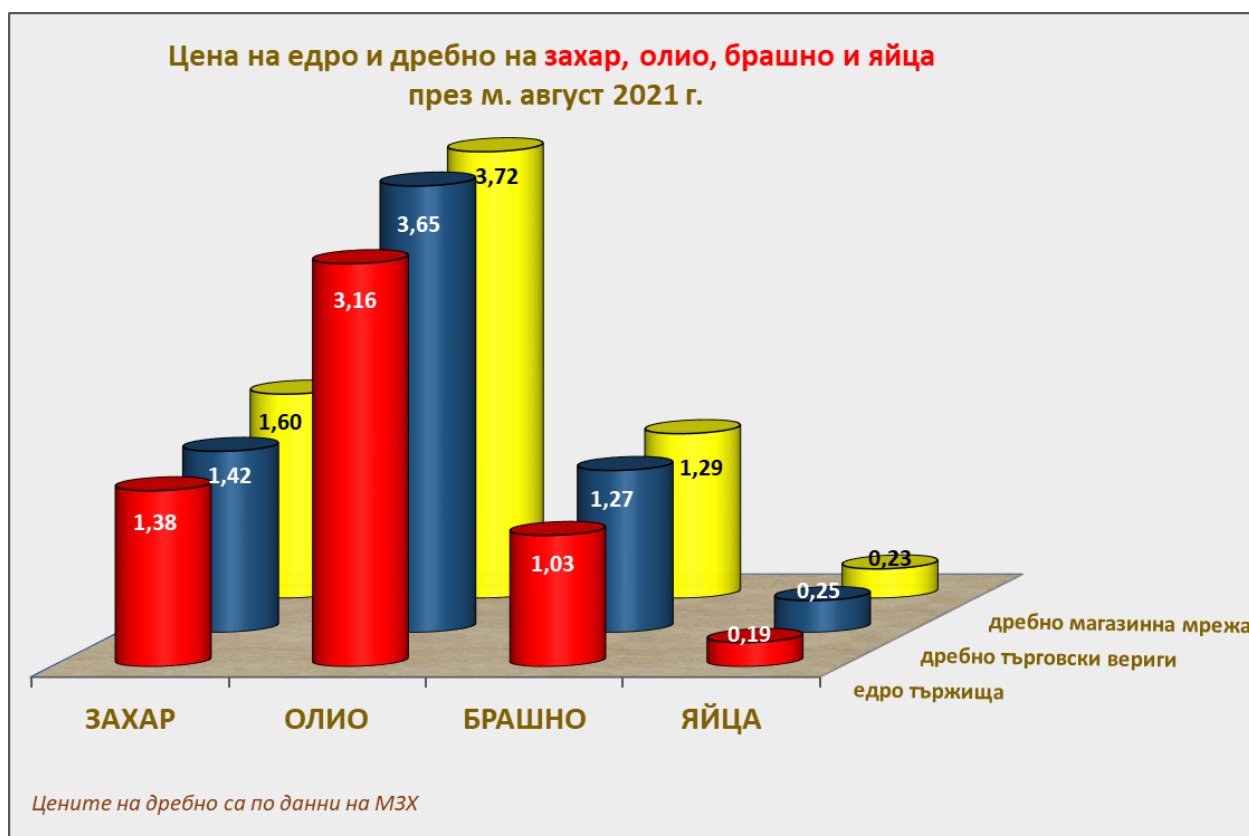
- **Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец август**

Наблюдението на цените на дребно на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. август надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в широкия диапазон 3 – 32%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а при цената на дребно на захарта надценката е най-малка – 3%.

В магазинната мрежа най-голямата надценка от 25% е при брашното, 21% е при яйцата, а при олиото и захарта съответно 16 и 18%. (табл.3 и фиг.10)

Таблица 3 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. август 2021 г.*⁶

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
ЗАХАР	1,38	1,42	3	0,04	1,60	16	0,22
ОЛИО	3,16	3,65	16	0,49	3,72	18	0,56
БРАШНО	1,03	1,27	23	0,24	1,29	25	0,26
ЯЙЦА	0,19	0,25	32	0,06	0,23	21	0,04

фигура 10 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. август 2021 г.

⁶ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на надценките

- Анализ на цените на хранителни стоки по региони**

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по региони показва, че маржът на цените в различните области от средната за страната цена е в диапазона ± 35 - 80%. (табл.4 и фиг.11)

Средната за страната през месец август 2021 г. цена на захарта е 1.40 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Бургас – 1.67 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 1.22 лв./кг. (фиг.11) На по-висока от средната за страната цена захарта се е търгувала в 47% от тържищата, а отклоненията в цените в различните региони са 37%. (табл. 4)

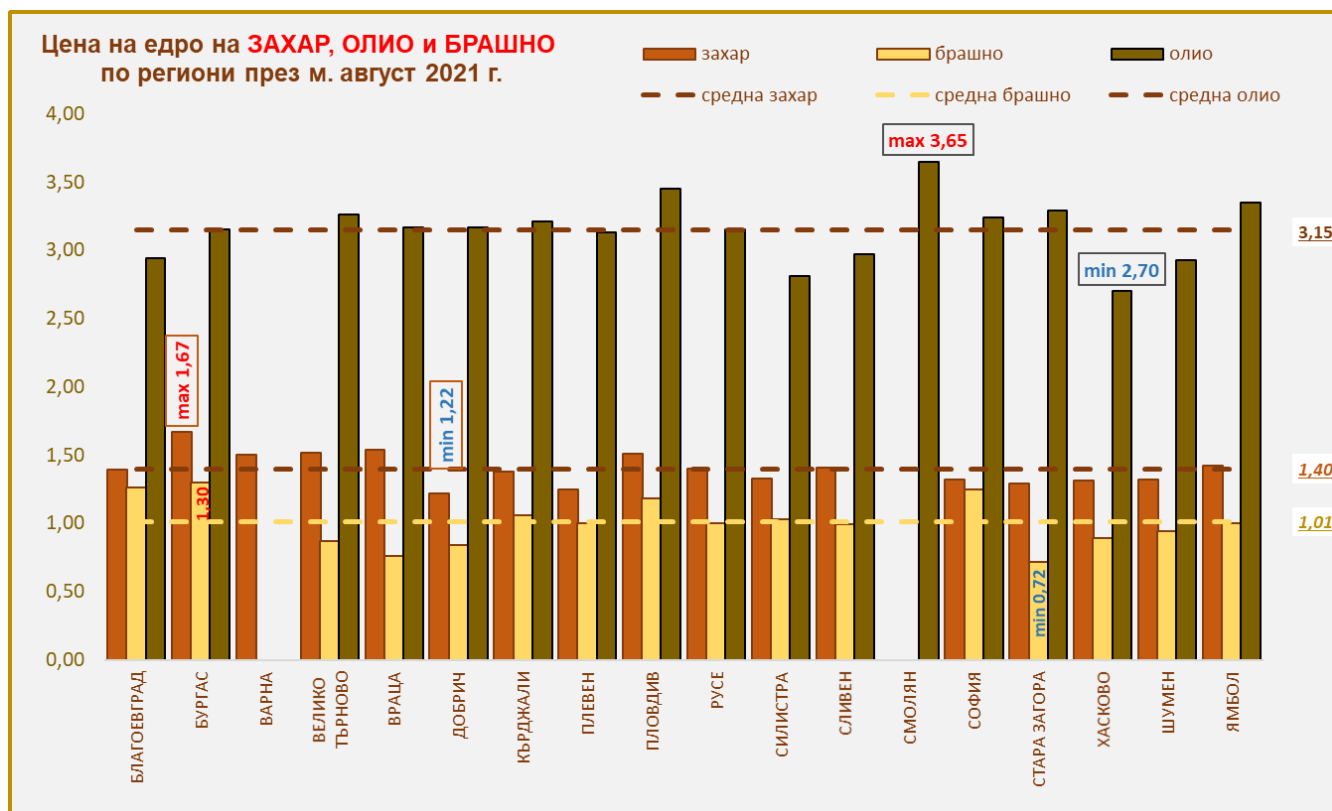
При средна за страната цена на олиото 3,15 лв./л, най-високи стойности са отчетени в област Смолян – 3.65 лв./л, а минималната средна за месеца цена е била в Хасковска област - 2.70 лв./л. Отклоненията в цените в различните региони са 35%. В 53% от тържищата олиото се е търгувало над средната за страната цена. (табл. 4)

На най-висока средна цена брашното се е търгувало през август в Бургаска област - 1.30 лв./кг, най-ниската стойност е била в област Стара Загора - 0.72 лв./кг. Средно месечната цена на брашното за страната е 1,01 лв./кг. В 38% от областите брашното се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната, а маржът в цените в различните региони е 80% (фиг. 11)

Таблица 4 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец август 2021 г.*⁷

ОБЛАСТ	ЗАХАР	средна захар	изменение спрямо средната	БРАШНО	средна брашно	изменение спрямо средната	ОЛИО	средна олио	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	1,39	1,40	-1	1,26	1,01	25	2,94	3,15	-7
БУРГАС	1,67	1,40	19	1,30	1,01	29	3,15	3,15	0
ВАРНА	1,50	1,40	7		1,01			3,15	
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	1,52	1,40	9	0,87	1,01	-14	3,26	3,15	3
ВРАЦА	1,54	1,40	10	0,76	1,01	-25	3,17	3,15	1
ДОБРИЧ	1,22	1,40	-13	0,84	1,01	-17	3,17	3,15	1
КЪРДЖАЛИ	1,38	1,40	-11	1,06	1,01	5	3,21	3,15	2
ПЛЕВЕН	1,25	1,40	-11	1,00	1,01	-1	3,13	3,15	-1
ПЛОВДИВ	1,51	1,40	8	1,18	1,01	17	3,45	3,15	10
РУСЕ	1,40	1,40	0	1,00	1,01	-1	3,15	3,15	0
СИЛИСТРА	1,33	1,40	-5	1,03	1,01	2	2,81	3,15	-11
СЛИВЕН	1,41	1,40	1	0,99	1,01	-2	2,97	3,15	-6
СМОЛЯН		1,40			1,01		3,65	3,15	16
СОФИЯ	1,32	1,40	-6	1,25	1,01	24	3,24	3,15	3
СТАРА ЗАГОРА	1,29	1,40	-8	0,72	1,01	-29	3,29	3,15	4
ХАСКОВО	1,31	1,40	-6	0,89	1,01	-12	2,70	3,15	-14
ШУМЕН	1,32	1,40	-6	0,94	1,01	-7	2,93	3,15	-7
ЯМБОЛ	1,42	1,40	1	1,00	1,01	-1	3,35	3,15	6

⁷ * Оцветяването в клетките с цените визуализира движението на цената за съответната стока в различните области. Символите в същата колона показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

фигура 11 Цени на едро на захар, олио и брашно през м. август по области

• Анализ на цените на млечни продукти по региони

Таблица 5 Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец август 2021 г.*⁸

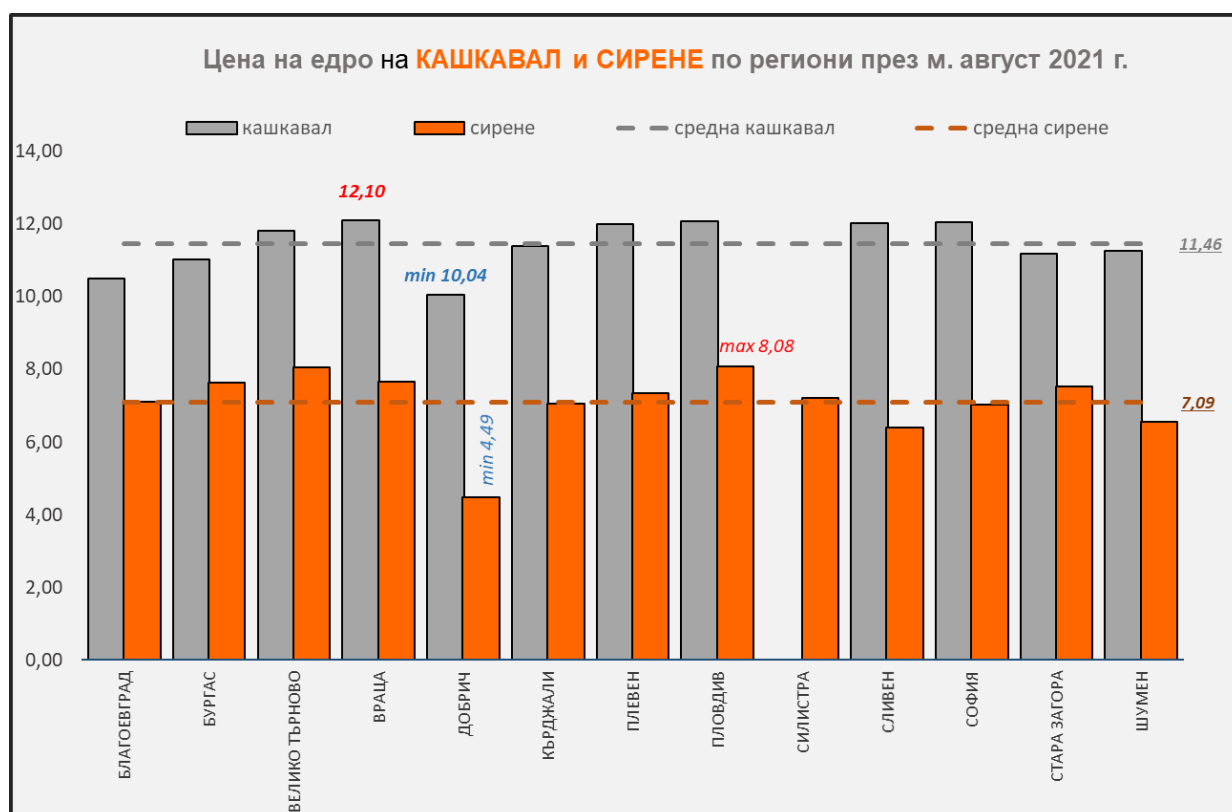
ОБЛАСТ	КАШКАВАЛ	средна кашкавал	изменение спрямо средната	СИРЕНЕ	средна сирене	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	10,50	11,46	-8	7,11	7,09	0,3
БУРГАС	11,02	11,46	-4	7,64	7,09	8
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	11,80	11,46	3	8,05	7,09	14
ВРАЦА	12,10	11,46	6	7,67	7,09	8
ДОБРИЧ	10,04	11,46	-12	4,49	7,09	-37
КЪРДЖАЛИ	11,40	11,46	-1	7,05	7,09	-1
ПЛЕВЕН	12,00	11,46	5	7,35	7,09	4
ПЛОВДИВ	12,07	11,46	5	8,08	7,09	14
СИЛИСТРА		11,46		7,21	7,09	2
СЛИВЕН	12,03	11,46	5	6,39	7,09	-10
СОФИЯ	12,05	11,46	5	7,04	7,09	-1
СТАРА ЗАГОРА	11,18	11,46	-2	7,53	7,09	6
ШУМЕН	11,27	11,46	-2	6,56	7,09	-7

⁸ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока в областите през месеца. Стрелките показват движението на цените под и над средната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Анализът на цените на едро на млечните продукти кашкавал и сирене по региони показва, че отклоненията в цените в различните области от средната за страната цена са в широкия диапазон 21-80%, като тези отклонения са значителни при кравето сирене. (табл.5 и фиг.12)

Средната за страната през месец август 2021 г. цена на кашкавала е 11,45 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Враца – 12,10 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 10,04 лв./кг. (фиг.12) В 50% от областите, в които има данни за продажби тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 21%.

При средна за страната цена на сиренето 7,09 лв./кг, най-високи стойности са отчетени в област Пловдив – 8,08 лв./кг, а минималната средна за месеца цена е била в област Добрич – 4,49 лв./кг. В 62% от областите сиренето се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната. Отклоненията в цените в различните региони са 80%. Този марж в цените при сиренето се дължат на различното качество и различните фирми производителки, които търгуват на съответните тържища. (табл. 5)

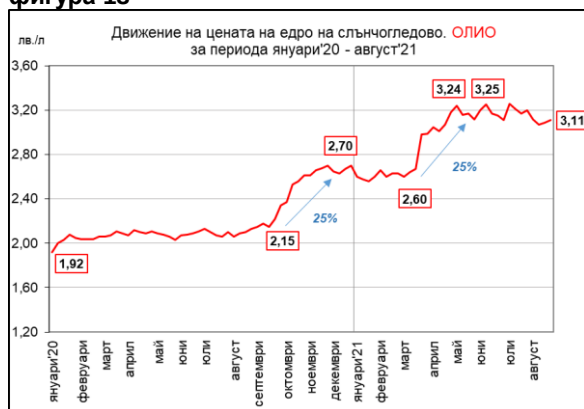

фигура 12 Цени на едро на кашкавал и сирене през м. август по области

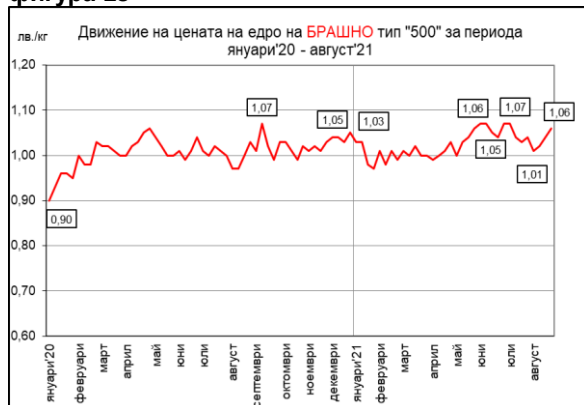
- **Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби**

фигура 13

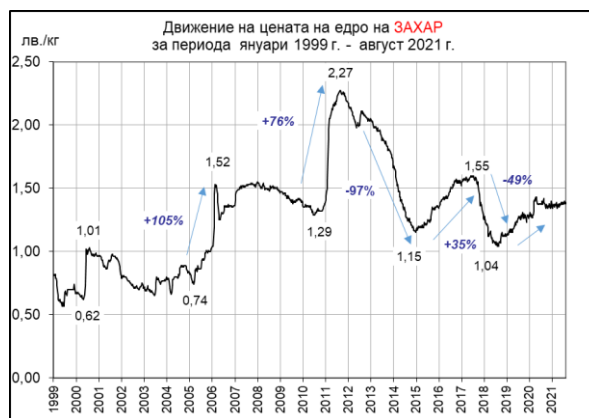
фигура 15

фигура 17

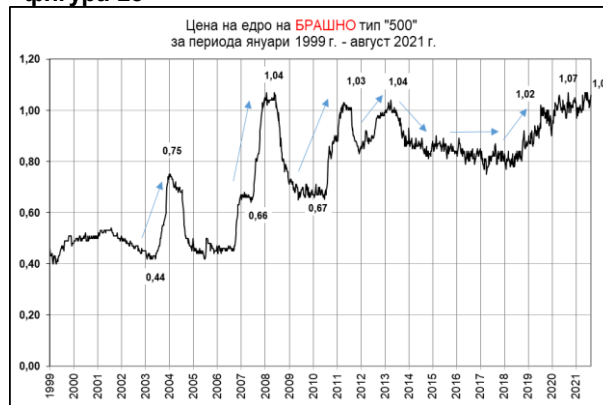
фигура 19

фигура 14

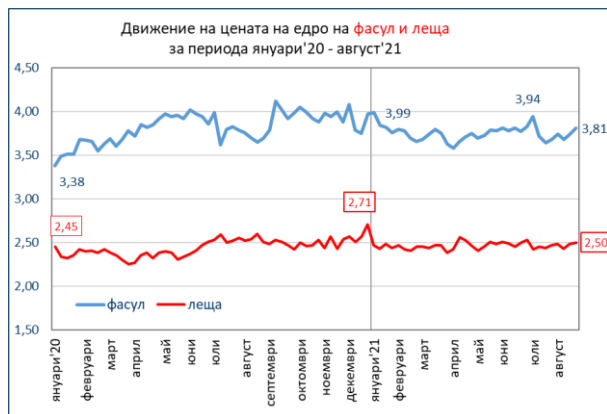
фигура 16

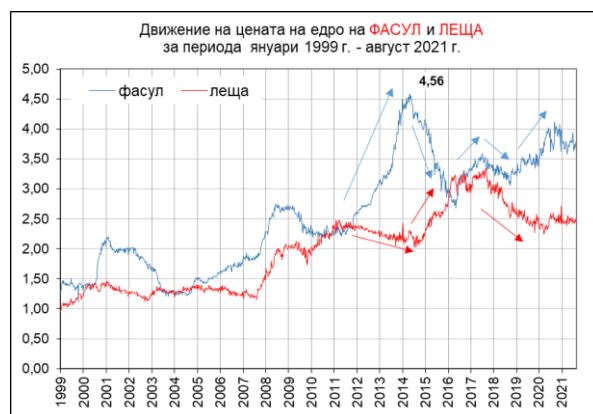
фигура 18

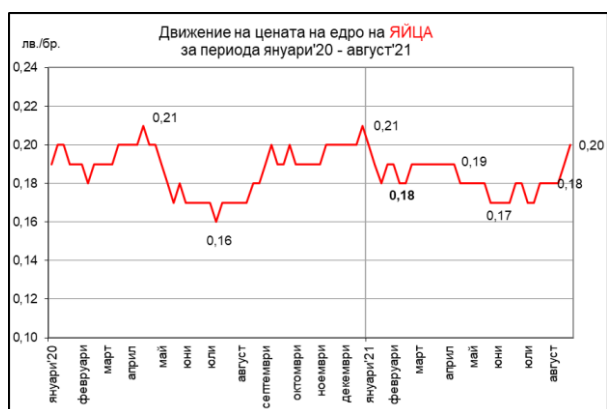
фигура 20

фигура 21

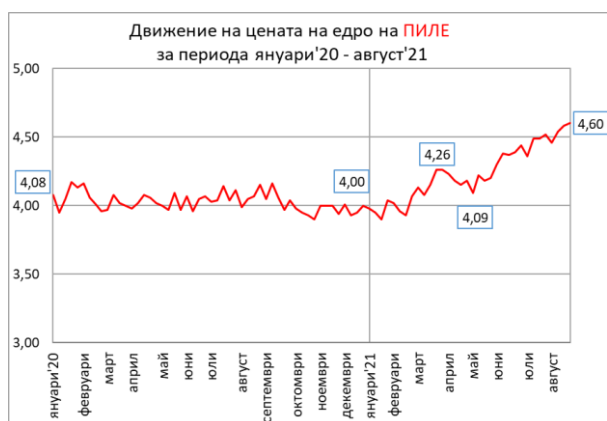
фигура 22

фигура 23

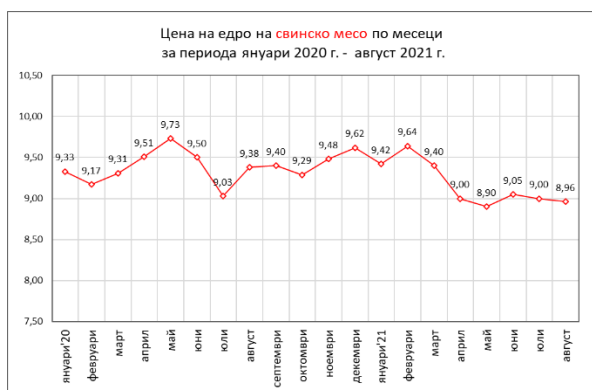
фигура 24

фигура 25

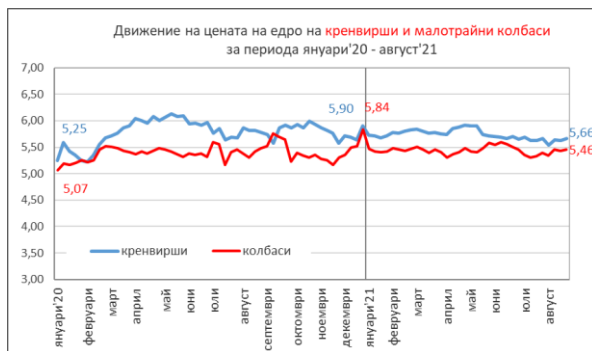
фигура 26

фигура 27

фигура 28

фигура 29

фигура 30

фигура 31

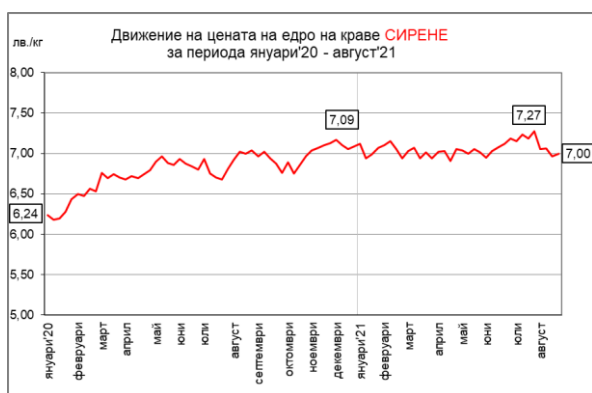
фигура 32

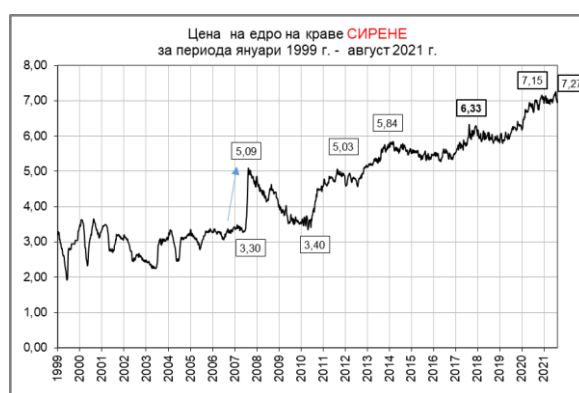
фигура 33

фигура 34

фигура 35

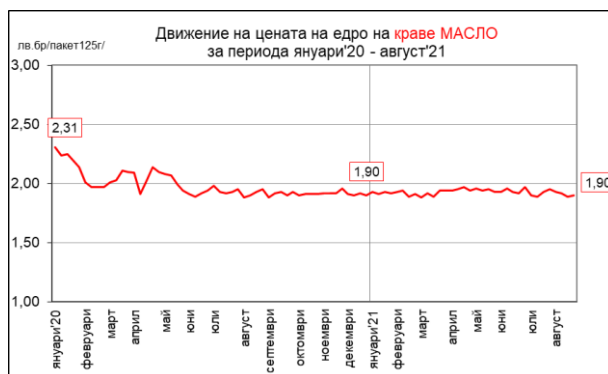
фигура 36

фигура 37

фигура 38

фигура 39

фигура 40

Плодове и зеленчуци

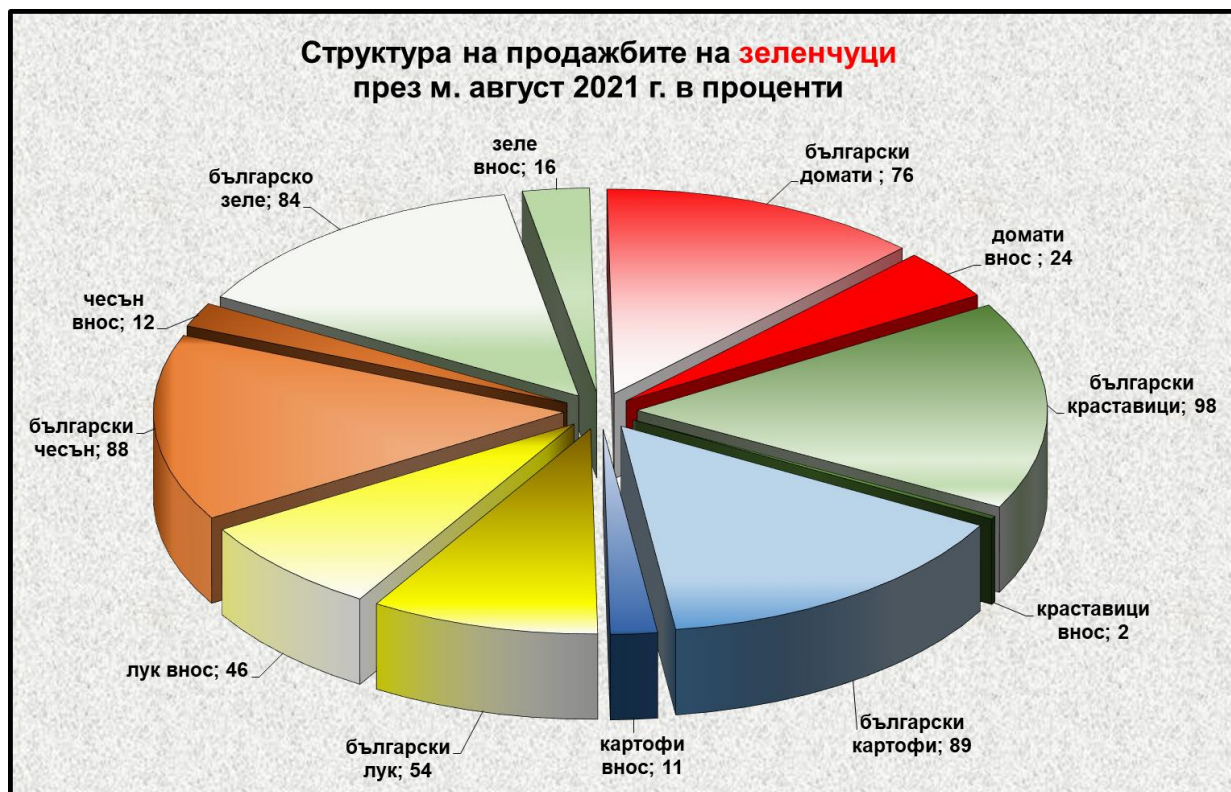
От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. август показват, че относителният дял на предлаганите количества българската продукция на голяма част от стоките от тази група е по-голям от дела на продажбите от внос. Мониторингът на пазара на зеленчуци през месеца показва значителен превес на българската продукция. Най-силно изразен е този превес при продажбите на краставици (98%), чесън (88%), картофи (89%) и зеле (84%).

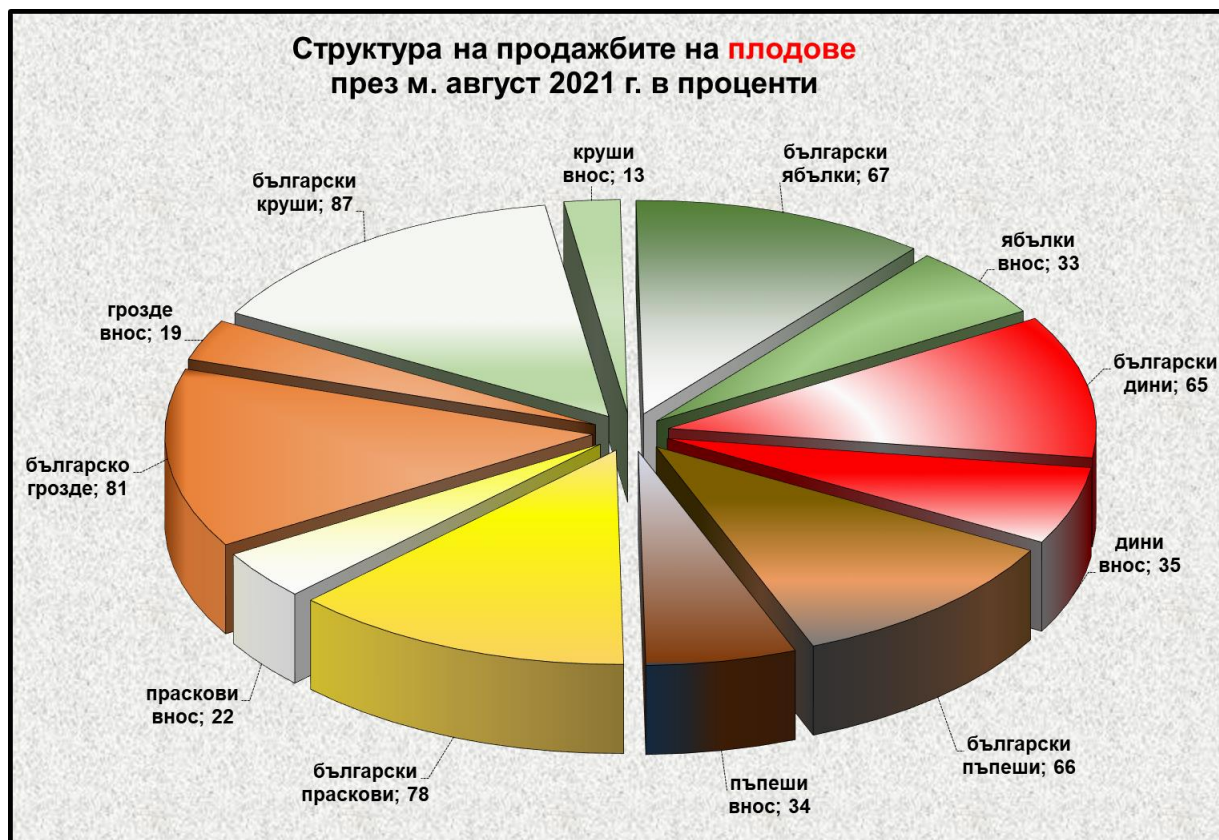
Количествата български домати са по-големи от вносните като съотношението е 76:24%. Съпоставим е делът на българския лук и на този от внос (54%:46%). (фиг. 41)

Наблюденията на пазара на плодове през август показват, че в месеца на активно производство и предлагане на всички сезонни плодове, относителният дял на българската продукция е по-голям. През месеца преобладават продажбите на български дини и пъпеши, които съставляват 65% от общите продажби.

Българското производство и предлагане на грозде, круши и праскови заема около 70-80% от общо предлаганите на пазара количества. Търгуваните български ябълки през август са 67%. (фиг. 42)

фигура 41 Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. август 2021 г.

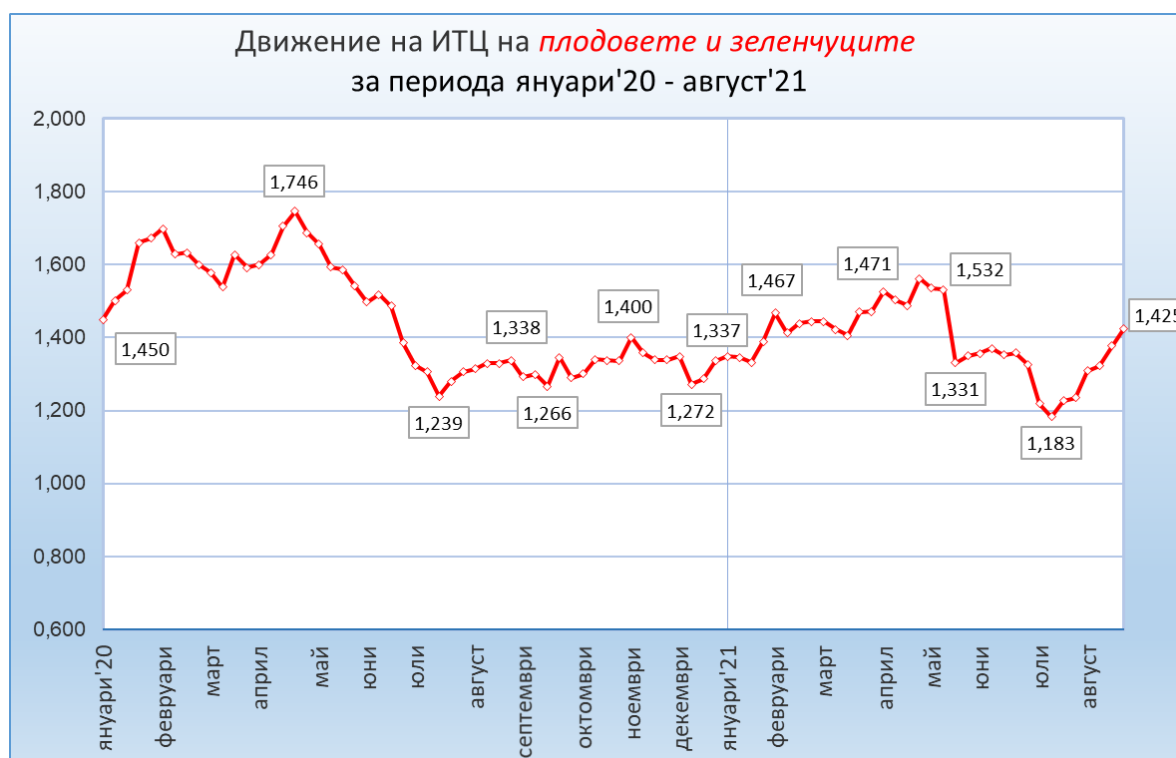
фигура 42 Относителен дял на продажбите на плодове през м. август 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците**

Движението на кривата на ИТЦ⁹ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максималните зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а през последните години, както и през настоящата, и през април. Минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през юли - август. (фиг.43,44)

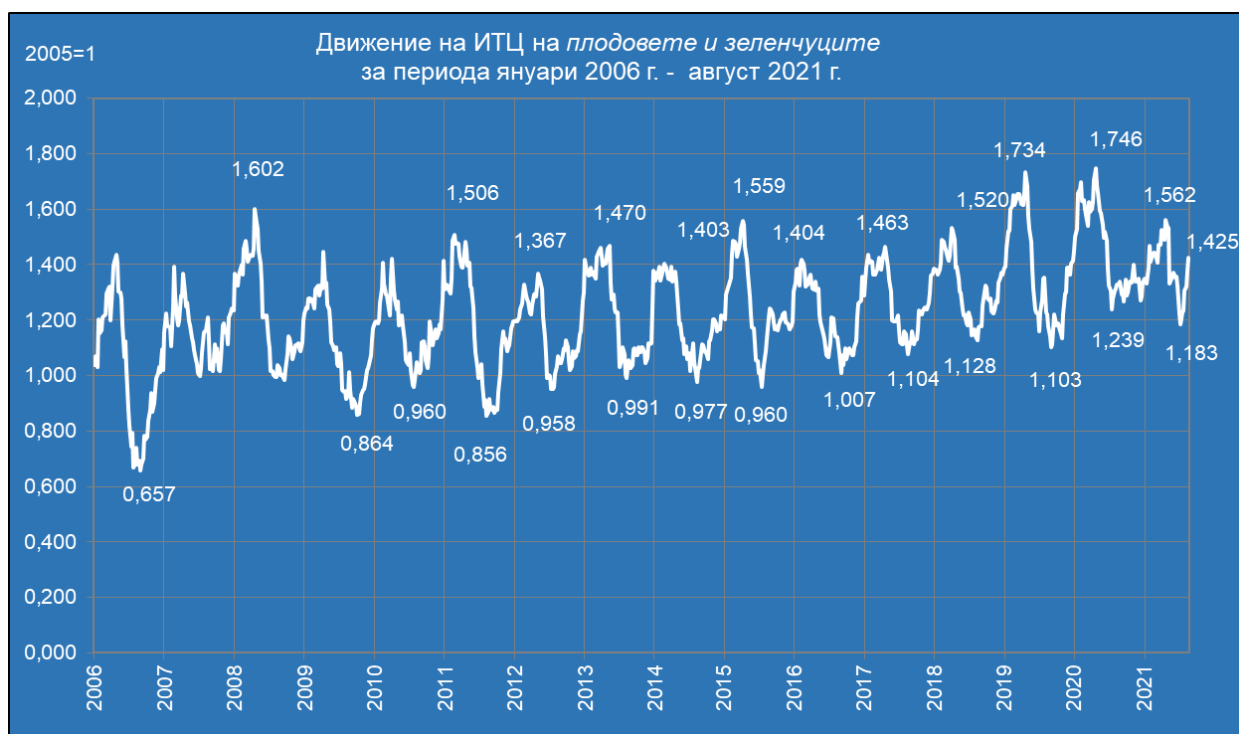
През първата седмица на август този индекс стартира от ниво 1.308 пункта. През следващите седмици кривата бележи рязко покачване и в края на месеца стъпва на ниво от 1.425 пункта, като е отчетен ръст спрямо началото на месеца 9%. Средномесечните стойности на този индекс са с 2.3% над стойностите от същия месец на предходната година. Върху движението на индекса през месеца рефлектира силното и нетипично за сезона поскъпване на по-голяма част от зеленчуците, което не може да бъде компенсирано от поевтиняването на сезонните плодове. (фиг. 43)

Пикови стойности този индекс имаше през месец април 2020 г. - 1.746 пункта. (фиг. 44)

фигура 43 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

⁹ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

фигура 44 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. –август 2021 г.

- **Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база**

През месец август тази година се наблюдава нетипично и значително поскъпване на голяма част от зеленчуците. Най-драстично е увеличението на цените на краставиците, което надхвърля 50% и достига до 73%. Поскъпване с около 15-20% има при лука, оранжерийните домати и домати от внос, корнишоните, тиквичките, салатите и зелето. По-ниски цени на месечна база са отчетени при пипера 11-16%, патладжаните (26%) и морковите (11%). (табл. 6 и фиг.45, 50-61)

При плодовете се наблюдава сезонно поевтиняване, което е 21% при дините и пъпешите и 44% при гроздето. Колебанията при цените на прасковите и ябълките са $\pm 4\%$. Нормално за летния месец се наблюдава поскъпване на лимоните, което на месечна база е 25%. (фиг.62-68)

На годишна база отклоненията на цените на стоките в тази група са разнопосочни, с ясно изразени положителни трендове при зеленчуците и преобладаващи низходящи тенденции при плодовете.

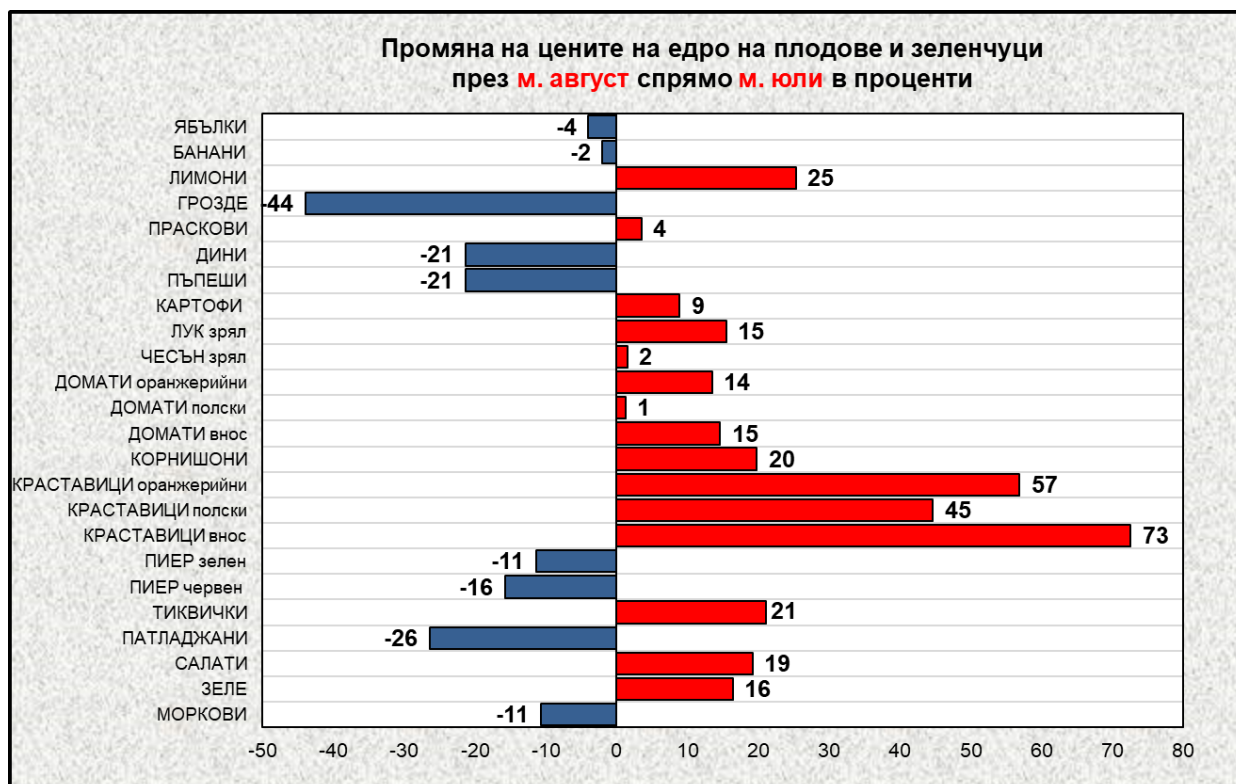
Поскъпване спрямо същия месец на миналата година има при краставиците от 33% до 75%., при домати от 7% до 19%. Увеличението на цените на годишна база при останалите зеленчуци, предмет на този анализ, е в диапазона 15 – 40%.

С изключение на прасковите и гроздето, които бележат силен ръст на цените при прасковите – 42% и 9% при гроздето, цените на останалите плодове, предмет на този анализи поевтиняват на годишна база. Най-силно изразен е този спад при дините и ябълките (около 17%), а поевтиняването на пъпешите и бананите е 2-3%. (табл.6 и фиг.46)

Таблица 6 Промяна на цените на плодове и зеленчуци през август на месечна и годишна база^{*10}

СТОКА	юли'21	август'21			август'20		
	цена	цена	промяна в%	промяна в лв.	цена	промяна в%	промяна в лв.
ЯБЪЛКИ	1,52	1,46	-4	-0,06	1,76	-17	-0,30
БАНАНИ	2,06	2,02	-2	-0,04	2,08	-2,9	-0,06
ЛИМОНИ	2,25	2,82	25	0,57	3,01	-6	-0,19
ГРОЗДЕ	3,39	1,90	-44	-1,49	1,74	9	0,16
ПРАСКОВИ	1,95	2,02	4	0,07	1,42	42	0,60
ДИНИ	0,61	0,48	-21	-0,13	0,57	-16	-0,09
ПЪПЕШИ	1,36	1,07	-21	-0,29	1,09	-2	-0,02
КАРТОФИ	0,67	0,73	9	0,06	0,70	4	0,03
ЛУК зрял	0,71	0,82	15	0,11	0,75	9	0,07
ЧЕСЪН зрял	3,86	3,92	2	0,06	4,17	-6	-0,25
ДОМАТИ оранжерийни	1,55	1,76	14	0,21	1,65	7	0,11
ДОМАТИ полски	1,50	1,52	1	0,02	1,38	10	0,14
ДОМАТИ внос	1,50	1,72	15	0,22	1,45	19	0,27
КОРНИШОНИ	1,21	1,45	20	0,24	1,28	13	0,17
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,51	2,37	57	0,86	1,37	73	1,00
КРАСТАВИЦИ полски	1,14	1,65	45	0,51	1,24	33	0,41
КРАСТАВИЦИ внос	1,28	2,21	73	0,93	1,26	75	0,95
ПИЕР зелен	1,60	1,42	-11	-0,18	1,06	34	0,36
ПИЕР червен	1,97	1,66	-16	-0,31	1,56	6	0,10
ТИКВИЧКИ	0,90	1,09	21	0,19	0,85	28	0,24
ПАТЛАДЖАНИ	1,52	1,12	-26	-0,40	0,97	15	0,15
САЛАТИ	0,78	0,93	19	0,15	0,66	41	0,27
ЗЕЛЕ	0,73	0,85	16	0,12	0,64	33	0,21
МОРКОВИ	1,03	0,92	-11	-0,11	0,79	16	0,13

¹⁰ * Оцветените в червен цвят клетки показват процентът на поскъпване на месечна и годишна база на плодовете и зеленчуците, оцветените в син цвят съответно тяхното поевтиняване.

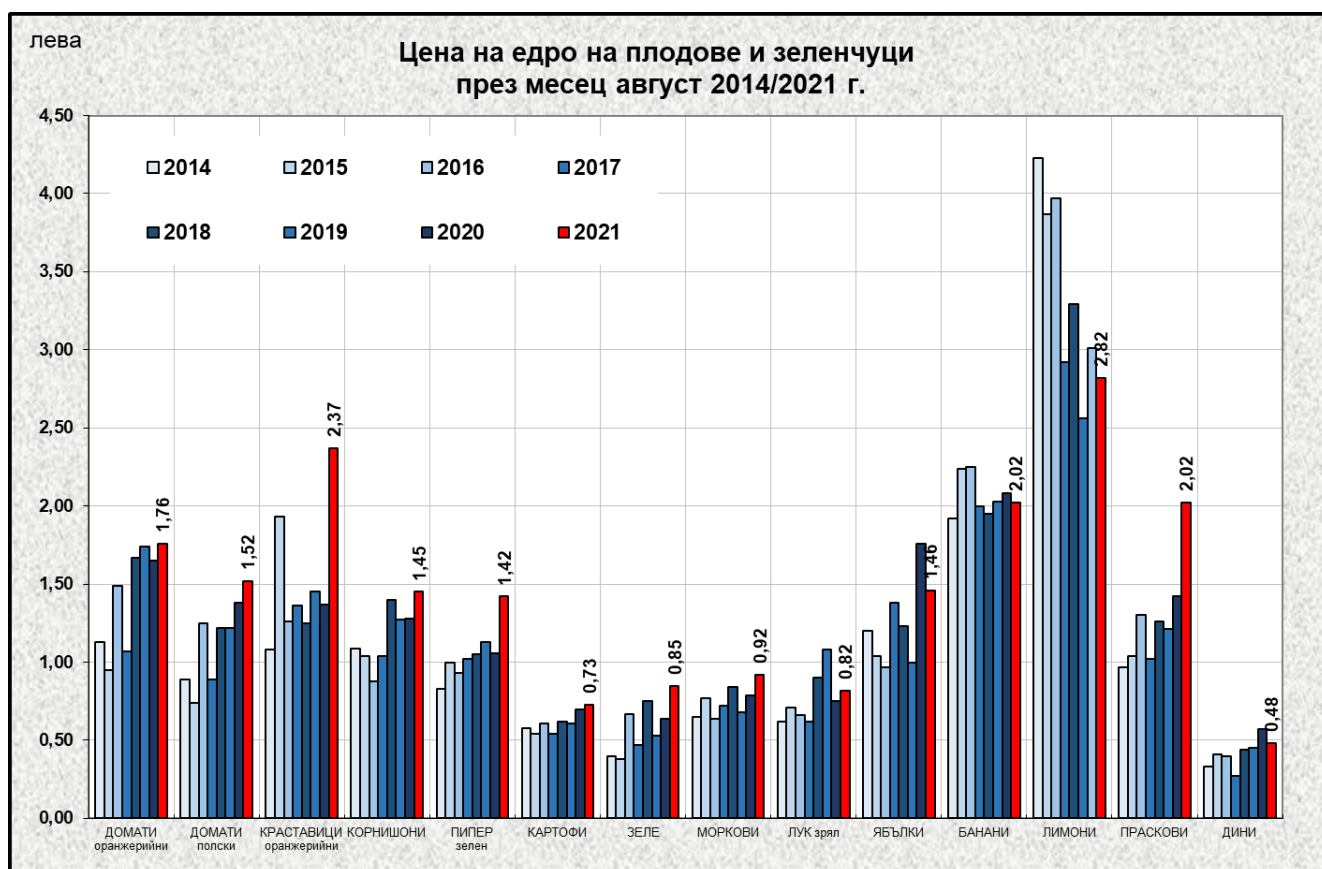

фигура 45 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. август на месечна база

фигура 46 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. август на годишна база

- Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през м. август 2014 / 2021 г.

фигура 47 Цени на едро на плодовете и зеленчуците през м. август 2014/2021 г.

Таблица 7 Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец август за периода 2014/2021 г.*¹¹

август	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ полски	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ЛИМОНИ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	стойност на единица продукт
година															
2014	1,13	0,89	1,08	1,09	0,83	0,58	0,40	0,65	0,62	1,20	1,92	4,23	0,97	0,33	16
2015	0,95	0,74	1,93	1,04	1,00	0,54	0,38	0,77	0,71	1,04	2,24	3,87	1,04	0,41	17
2016	1,49	1,25	1,26	0,88	0,93	0,61	0,67	0,64	0,66	0,97	2,25	3,97	1,30	0,40	17
2017	1,07	0,89	1,36	1,04	1,02	0,54	0,47	0,72	0,62	1,38	2,00	2,92	1,02	0,27	15
2018	1,67	1,22	1,25	1,40	1,05	0,62	0,75	0,84	0,90	1,23	1,95	3,29	1,26	0,44	18
2019	1,74	1,22	1,45	1,27	1,13	0,61	0,53	0,68	1,08	1,00	2,03	2,56	1,21	0,45	17
2020	1,65	1,38	1,37	1,28	1,06	0,70	0,64	0,79	0,75	1,76	2,08	3,01	1,42	0,57	18
2021	1,76	1,52	2,37	1,45	1,42	0,73	0,85	0,92	0,82	1,46	2,02	2,82	2,02	0,48	21

¹¹ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на единица продукт за съответната година

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. август 2021 г. в сравнение със същия месец на осемгодишния период (2014 – 2021 г.) показва следните тенденции: (табл. 7 и фиг. 47)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. август на последните осем години е функция и от конкретните метеорологични условия, а цените им често са по-високи от вносните.

- Цените на голяма част от зеленчуците през август тази година имат нетипични за сезона високи цени.

- Цените на доматиите през м. август 2021 г. са най-високи за периода

- Аналогични са изводите от наблюденията на цените на краставиците и корнишоните

- На най-високи нива през това лято са цените също на картофите, зелето и морковите.

- Пикови стойности на цената на лука бяха регистрирани през месец август 2019 г

- Цените на едро на ябълките през август 2021 г. са по-ниски спрямо същия месец на миналата година и се доближава до нивата от 2014 – 2019 г. (табл.7)

- Цените на бананите с известни колебания в двете посоки се доближават до стойностите от 2017 и 2019 г., а цената на лимоните е около нивото от 2014 г.

- Най-високи цени за осемгодишния период са регистрирани през тази година на прасковите.

- Цените на дините през месец август за анализирания период са сравнително стабилни и се движат около 0.45 лв./кг, а най-скъпи са били през 2020

- **Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони**

Анализът на цените на едро на доматиите и краставиците по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са 85-95%

Най-високи цени на доматиите са регистрирани на тържищата в област Варна (2.50 лв./кг), а най-ниските съответно в област Враца (1,09 лв./кг). Средните за страната месечни цени на доматиите са 1.69 лв./кг. В 47% от областите тя е била

по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 85%. (табл.8, фиг.48)

Краставиците са се търгували на най-високи цени отново в Ловеч (2.78 лв./кг), а най-ниските цени през август са регистрирани на тържищата в Шумен – 1.42 лв./кг. При средна за страната цена на краставиците за месеца 2.37 лв./кг, в 53% от областите цената е била по-висока, а маржът на цените в различните региони е 96%. (табл.8, фиг.48)

Анализът на цените на едро на червения и зеления пипер по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са около 50%.

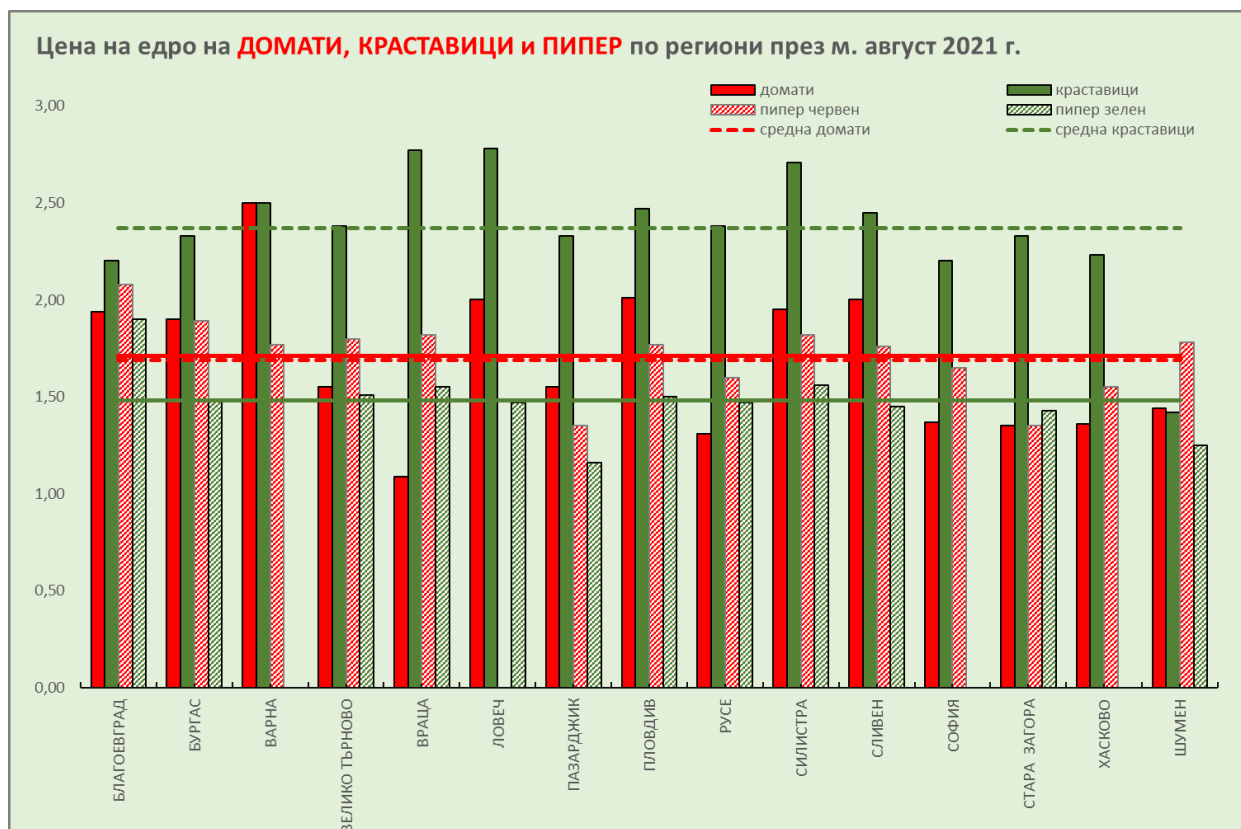
Най-високи цени на червения пипер са регистрирани на тържищата в област Благоевград (2.08 лв./кг), а най-ниските съответно в област Пазарджик и Стара Загора (1,35 лв./кг). Средните за страната месечни цени на червения пипер са 1.71 лв./кг. В 64% от областите тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 54%. (табл.8, фиг.48)

Зеленият пипер се е търгувал на най-високи цени отново в Благоевград (1.90 лв./кг), а най-ниските цени през август са регистрирани на тържищата в Шумен – 1.25 лв./кг. При средна за страната цена на зеления пипер за месеца 1.48 лв./кг, в 42% от областите цената е била по-висока, а маржът на цените в различните региони е 52%. (табл.8, фиг.48)

Таблица 8 Цени на едро на домати и краставици по области през август 2021 г.*¹²

ОБЛАСТ	ДОМАТИ	средна домати	изменение спрямо средната	КРАСТАВИЦИ	средна краставици	изменение спрямо средната	ПИПЕР червен	средна червен пипер	изменение спрямо средната	ПИПЕР зелен	средна зелен пипер	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	1,94	1,69	15	2,20	2,37	-7	2,08	1,71	22	1,90	1,48	28
БУРГАС	1,90	1,69	12	2,33	2,37	-2	1,89	1,71	11	1,48	1,48	0
ВАРНА	2,50	1,69	48	2,50	2,37	5	1,77	1,71	4		1,48	
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	1,55	1,69	-8	2,38	2,37	0,4	1,80	1,71	5	1,51	1,48	2
ВРАЦА	1,09	1,69	-36	2,77	2,37	17	1,82	1,71	6	1,55	1,48	5
ЛОВЕЧ	2,00	1,69	18	2,78	2,37	17		1,71		1,47	1,48	-1
ПАЗАРДЖИК	1,55	1,69	-8	2,33	2,37	-2	1,35	1,71	-21	1,16	1,48	-22
ПЛОВДИВ	2,01	1,69	19	2,47	2,37	4	1,77	1,71	4	1,50	1,48	1
РУСЕ	1,31	1,69	-22	2,38	2,37	0,4	1,60	1,71	-6	1,47	1,48	-1
СИЛИСТРА	1,95	1,69	15	2,71	2,37	14	1,82	1,71	6	1,56	1,48	5
СЛИВЕН	2,00	1,69	18	2,45	2,37	3	1,76	1,71	3	1,45	1,48	-2
СОФИЯ	1,37	1,69	-19	2,20	2,37	-7	1,65	1,71	-4		1,48	
СТАРА ЗАГОРА	1,35	1,69	-20	2,33	2,37	-2	1,35	1,71	-21	1,43	1,48	-3
ХАСКОВО	1,36	1,69	-20	2,23	2,37	-6	1,55	1,71	-9		1,48	
ШУМЕН	1,44	1,69	-15	1,42	2,37	-40	1,78	1,71	4	1,25	1,48	-16

¹² * Оцветяването в клетките с цените визуализира движението на цената за съответната стока в различните области. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

фигура 48 Цени на едро на домати и краставици през м. август по области

Таблица 9 Цени на едро на плодове по области през август 2021 г. ^{*13}

ОБЛАСТ	ябълки	средна ябълки	изменение спрямо средната	ПРАСКОВИ	средна праскови	изменение спрямо средната	ГРОЗДЕ	средна грозде	изменение спрямо средната
БЛАГОВЕГРАД	▲ 1,58	1,47	7	▲ 2,23	2,19	2	▼ 2,08	2,10	-1
БУРГАС	▲ 1,67	1,47	14	▼ 2,18	2,19	-0,5	▲ 2,52	2,10	20
ВАРНА	▼ 0,90	1,47	-39	▲ 2,70	2,19	23	▲ 2,52	2,10	20
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▼ 1,33	1,47	-10	▲ 2,80	2,19	28	▲ 2,63	2,10	25
ВРАЦА	▲ 1,49	1,47	1	▼ 2,07	2,19	-5	▼ 2,04	2,10	-3
ЛОВЕЧ		1,47		▼ 1,97	2,19	-10	▼ 2,00	2,10	-5
ПАЗАРДЖИК	▼ 1,45	1,47	-1	▼ 2,09	2,19	-5	▼ 1,95	2,10	-7
ПЛОВДИВ	▼ 1,43	1,47	-3	▲ 2,45	2,19	12	▼ 1,72	2,10	-18
РУСЕ	▼ 1,00	1,47	-32	▼ 1,37	2,19	-37	▼ 1,60	2,10	-24
СИЛИСТРА	▲ 2,09	1,47	42	▼ 2,12	2,19	-3		2,10	
СЛИВЕН	▲ 2,48	1,47	69	▼ 2,00	2,19	-9	▲ 2,50	2,10	19
СОФИЯ	▼ 0,95	1,47	-35	▲ 2,55	2,19	16	▲ 2,36	2,10	12
СТАРА ЗАГОРА	▲ 1,63	1,47	11	▼ 2,09	2,19	-5	▼ 1,52	2,10	-28
ХАСКОВО	▲ 1,60	1,47	9	▲ 2,50	2,19	14	▼ 1,80	2,10	-14
ШУМЕН	▼ 1,01	1,47	-31	▼ 1,75	2,19	-20	▲ 2,17	2,10	3

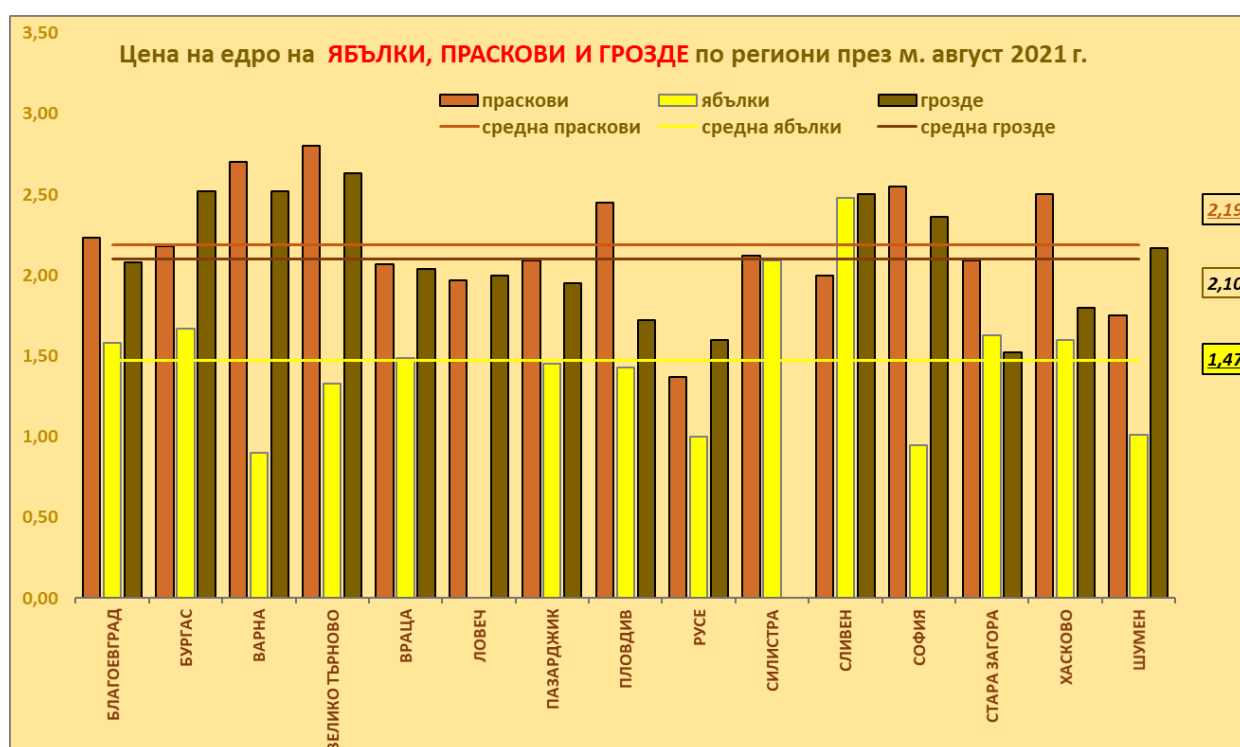
¹³ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на цената на съответната стока в различните области. Символите в същата колона показват отклоненията от средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Наблюденията на цените по региони на плодовете показват, че разликите в цените в страната са около и над 100%, като най-големият марж е при цената на ябълките. (табл.9, фиг.49)

При средна цена на прасковите през месеца 2,19 лв./кг, най-високите цени са регистрирани във Велико Търново (2.80 лв.), а минималните съответно са били в Русе – 1,37 лв. Отклоненията в цените на прасковите в различните региони са 104%, а в 40% от областите цената е над средната за страната.

Наблюденията на цените на ябълките по региони през август показват, че при средна цена за месеца 1,47 лв./кг, най-високата цена е регистрирана на стоковите тържища в област Сливен – 2,48 лв./кг, а най-ниска във Варна – 0,90 лв./кг. Отклоненията в цените на ябълките в различните региони са 176%. В шест области цената е над средната за страната.

Гроздето се е търгувало през месеца най-скъпо в област Велико Търново (2,63 лв./кг), а най-евтино е било в област Стара Загора(1,52 лв./кг), при средна цена на гроздето 2,10 лв./кг. В 43% от областите цената е била над средната за страната, а отклоненията в цените в различните области е 73%. (табл. 9 и фиг.49)

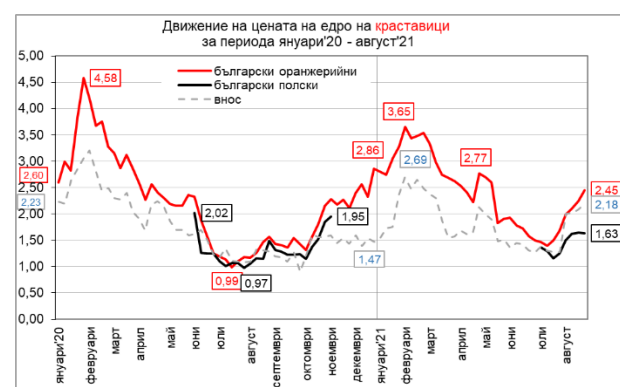

фигура 49 Цени на едро на плодове през м. август 2021 г. по области

- **Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци**

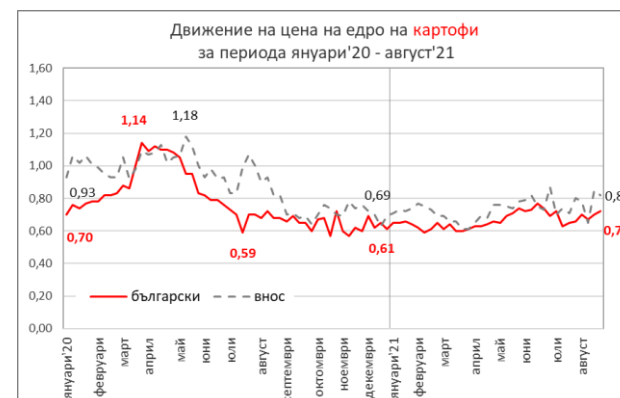
фигура 50

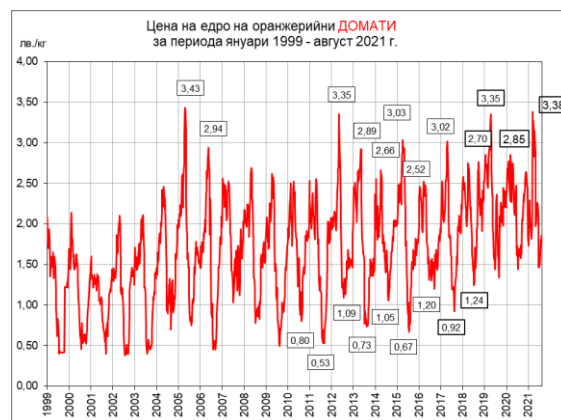
фигура 52

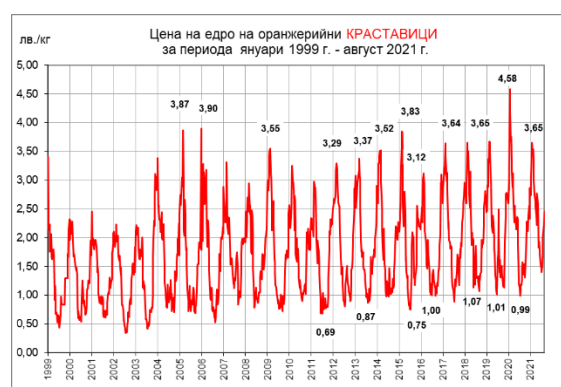
фигура 54

фигура 56

фигура 51

фигура 53

фигура 55

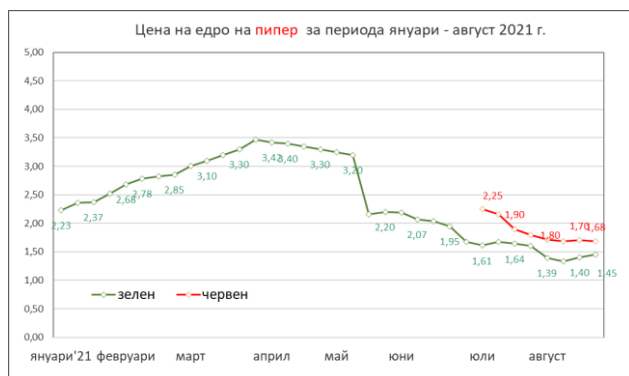
фигура 57

фигура 58

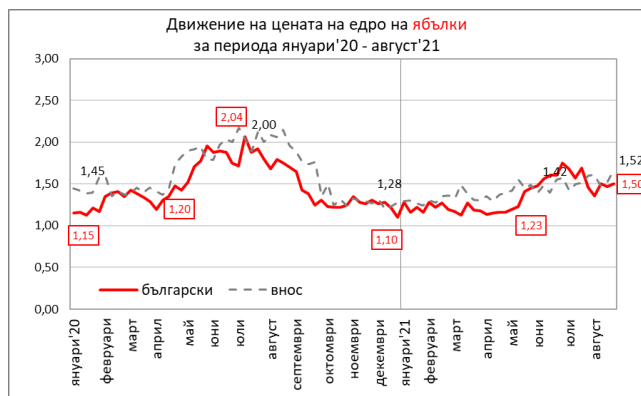
фигура 59

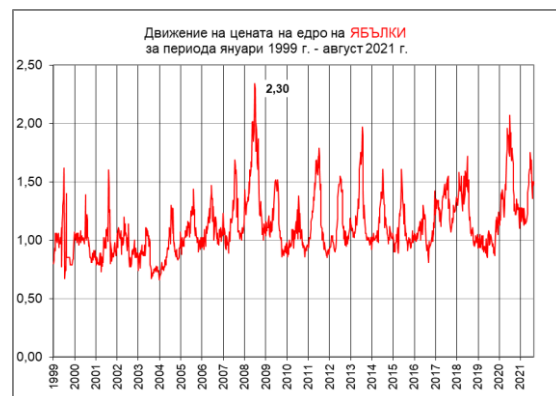
фигура 60

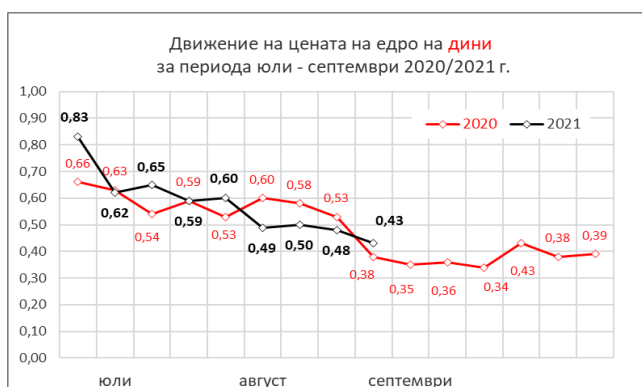
фигура 61

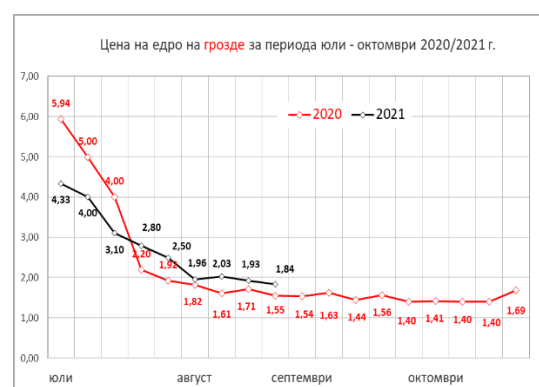
фигура 62

фигура 63

фигура 64

фигура 65

фигура 66

фигура 67

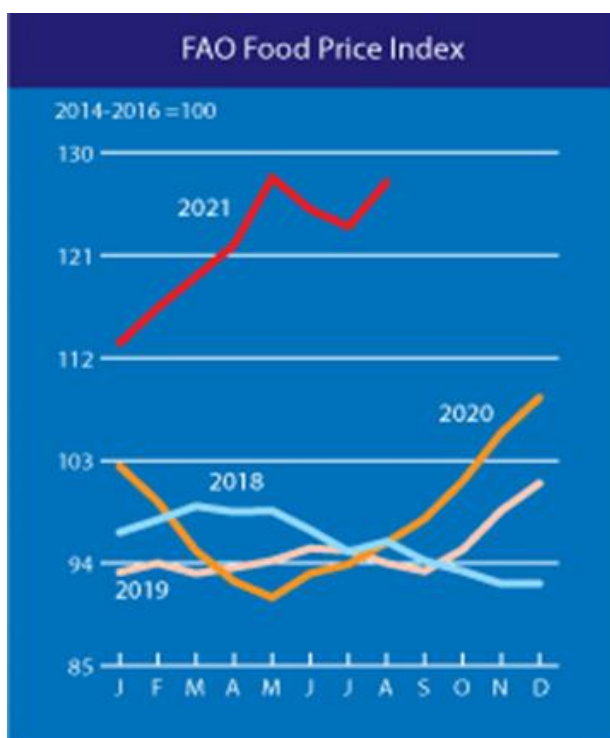

фигура 68

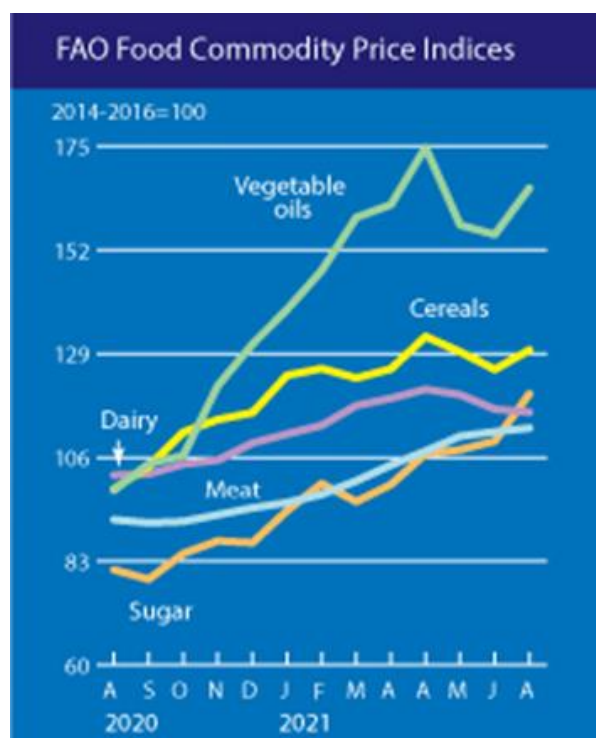
Международни цени

• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН

След устойчив двумесечен низходящ тренд, през август Индексът на цените на храните¹⁴ на ФАО (Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН; Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations) отбелязва значителен ръст, като стойностите се връщат почти до нивото от месец май.

фигура 69 ФАО индекс през август 2021 г.

фигура 70 ФАО индекс на храните през август 2021г.

¹⁴ FFPI – FAO Food Price Index

Таблица 10 Месечни индекси на цените на храните на ФАО през август 2021 г. *¹⁵

FAO MONTHLY FOOD PRICE INDICES (2014-2016=100)						
Date	Food Price Index	Meat	Dairy	Cereals	Oils	Sugar
2020-01	102,5	103,8	103,8	100,5	108,7	87,5
2020-02	99,4	100,6	102,9	99,4	97,6	91,4
2020-03	95,1	99,5	101,5	97,7	85,5	73,9
2020-04	92,4	96,9	95,8	99,3	81,2	63,2
2020-05	91,0	95,4	94,4	97,5	77,8	67,8
2020-06	93,1	94,8	98,3	96,7	86,6	74,9
2020-07	94,0	92,2	102,0	96,9	93,2	76,0
2020-08	95,8	92,2	102,1	99,0	98,7	81,1
2020-09	97,9	91,5	102,2	104,0	104,6	79,0
2020-10	101,2	91,8	104,3	111,6	106,4	84,7
2020-11	105,4	93,3	105,4	114,4	121,9	87,5
2020-12	108,5	94,8	109,2	115,9	131,1	87,1
2021-01	113,3	96,0	111,2	124,2	138,8	94,2
2021-02	116,4	97,8	113,1	125,7	147,4	100,2
2021-03	119,1	100,8	117,5	123,6	159,2	96,2
2021-04	121,3	102,7	119,1	125,6	162,0	100,0
2021-05	127,1	105,0	120,8	133,1	174,7	106,7
2021-06	124,6	109,6	119,9	129,4	157,5	107,7
2021-07	123,0	110,3	116,5	125,5	155,4	109,6
2021-08	127,4	112,5	116,0	129,8	165,7	120,1

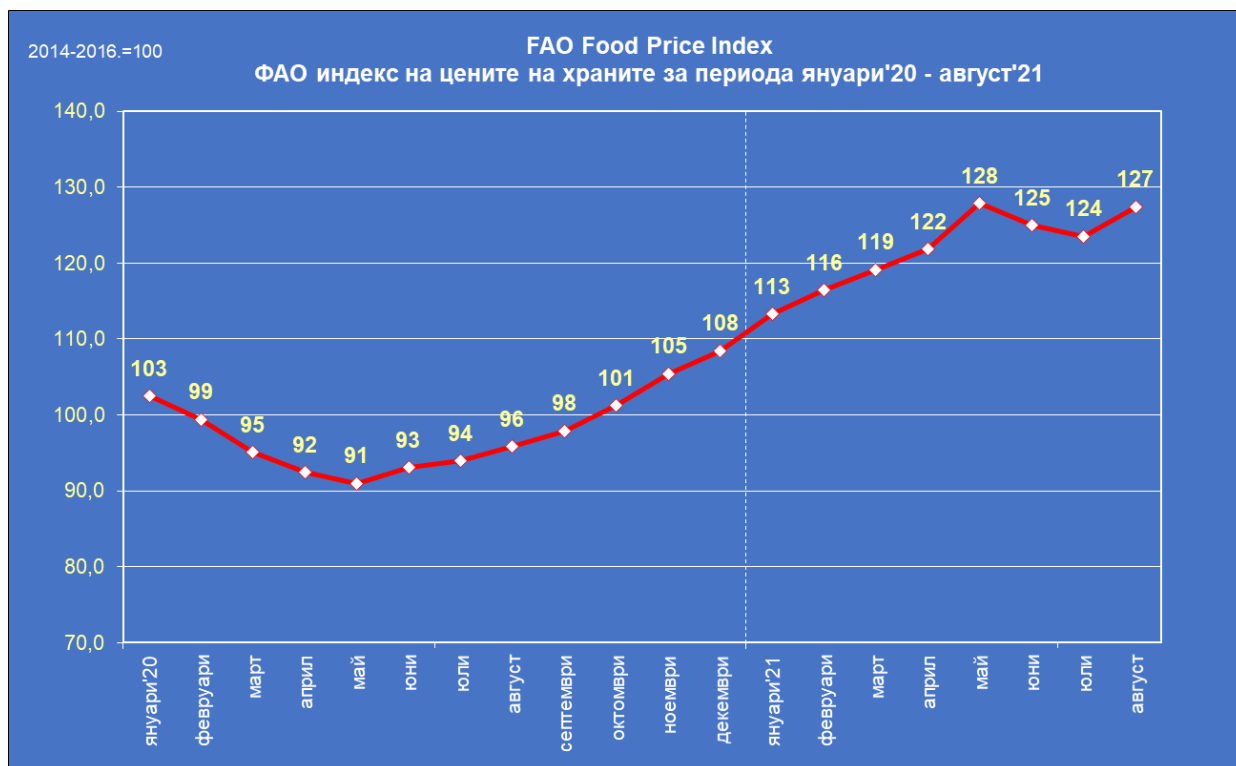
Движението на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН отразява движението на международните цени на всички основни хранителни стоки и фуражи, които влизат в състава му.¹⁶

Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО през месец август е 127,4 пункта и е с 3,9 пункта (3,1%) по-висока спрямо юли е с 31,5 пункта (32,9%) над нивото от същия месец на миналата година. Скокът на ФАО индекса през август е обусловен от значителното повишение на индексите на цените на захарта, растителните масла и зърнените култури.

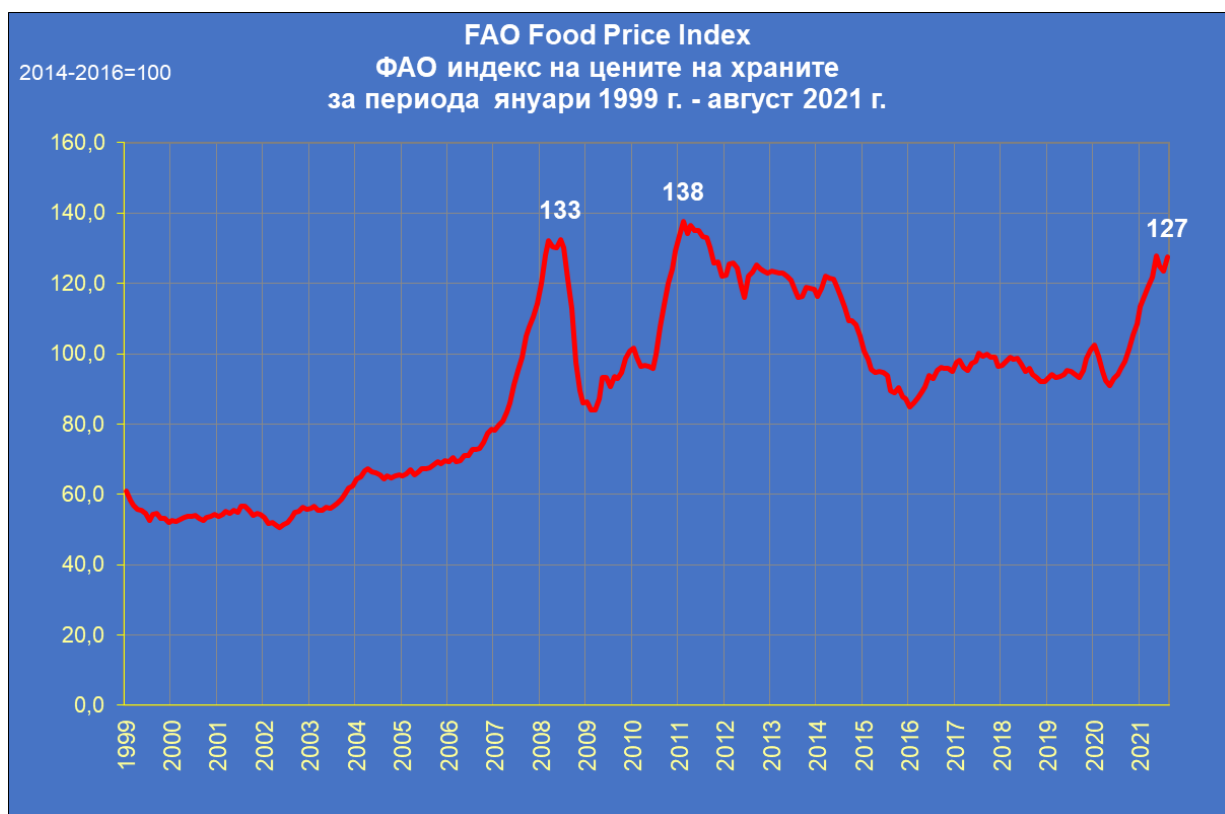
Пиковата си стойност от 137,6 пункта индексът на ФАО, достига през февруари 2011 г. (табл. 10 и фиг.69,70,71,72)

¹⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на индекса на съответната стокова група

¹⁶ В състава на ФАО индекса на цените на храните влизат: захар, зърнени култури, млечни продукти, масла и мазнини и меса.

фигура 71 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

фигура 72 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – август 2021 г

- **Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)**

Индексът на цените на храните на Международния валутен фонд¹⁷ отразява движението на цените на хранителните стоки¹⁸ и включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

Поради по-различния състав на стоките, които влизат в този индекс се наблюдават известни различия в тенденциите на двата индекса (ФАО и МВФ).

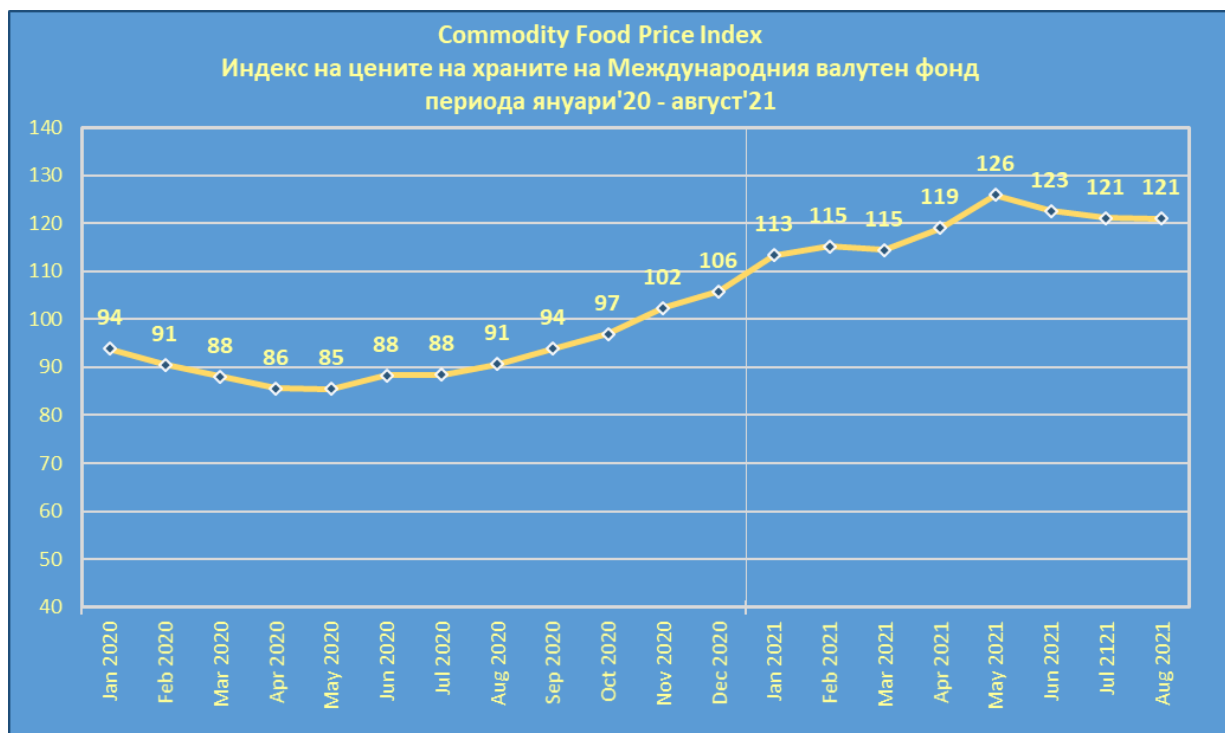
Таблица 11 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през август 2021 г.*¹⁹

Commodity Food Price Index - Monthly Price			
Month	Price	Change	
Jan 2020	94,48		2,60%
Feb 2020	90,51		-4,20%
Mar 2020	88,03		-2,74%
Apr 2020	85,62		-2,73%
May 2020	85,43		-0,23%
Jun 2020	88,32		3,38%
Jul 2020	88,46		0,16%
Aug 2020	90,67		2,50%
Sep 2020	93,81		3,47%
Oct 2020	96,92		3,32%
Nov 2020	102,32		5,56%
Dec 2020	105,77		3,38%
Jan 2021	113,32		7,14%
Feb 2021	115,15		1,62%
Mar 2021	114,5		-1,13%
Apr 2021	119,04		3,55%
May 2021	125,91		6,92%
Jun 2021	122,53		-3,02%
Jul 2021	121,08		-0,93%
Aug 2021	120,97		-0,09%

¹⁷ Commodity Food Price Index Monthly Price (Index Mundi)

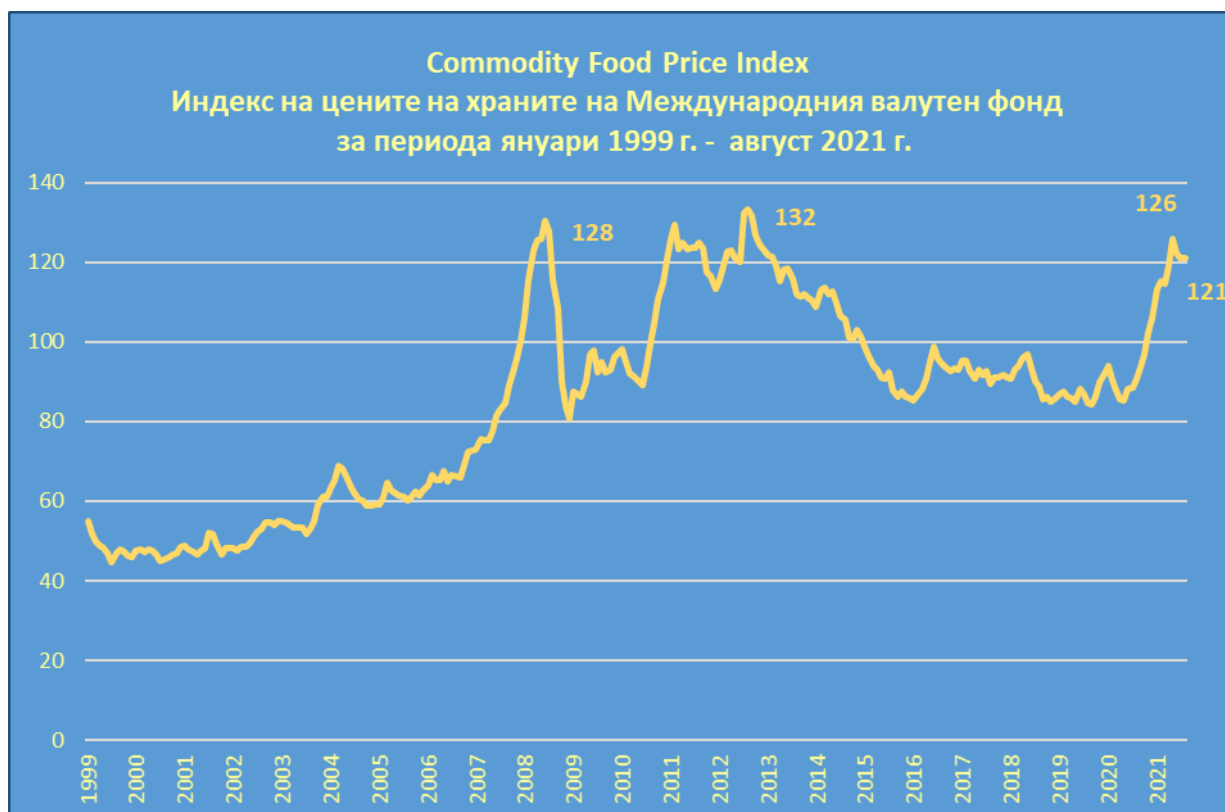
¹⁸ Индексът на МВФ включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

¹⁹ *Оцветяването в клетките в колоната на цената визуализира движението на индекса през месеците, а в колоната на промяната, съответно изменението в двете посоки спрямо предходния месец

фигура 73 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '20 – август '21

През м. август стойността на този индекс е 121 пункта и се доближава до нивото от предходния месец. Спрямо същия месец на миналата година индексът е с 33 пункта (38%) по-висок, а най-високите нива са отчетени през 2012 г. – 132 пункта. (табл.11, фиг.73, 74)

фигура 74 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '99 – август '21

- **Международни цени на зърнените култури**

Средната стойност на индекса на цените на зърнените култури на ФАО²⁰ през август е 129,8 пункта, което е с 4,3 пункта (3,4%) по-високо от стойността му през юли и с 30,8 пункта (31,1%) над нивото през август 2020 г.

Намалените очаквания за реколтата в няколко големи страни износителки повишиха световните цени на пшеницата с 11,1 пункта (8,8 %) на месечна база и с 41,5 пункта (43,5%) на годишна база.

При другите зърнени култури ценовите тенденции през август са разнопосочни.

По-ниските перспективи за производство на ечемик, особено в Канада и Съединените американски щати, както и нарастващите цени на пшеницата доведоха до повишаване на международните стойности на ечемика с 10,9 пункта (9,0%) спрямо юли и с 34,7 пункта (35,6%) спрямо същия месец на миналата година.

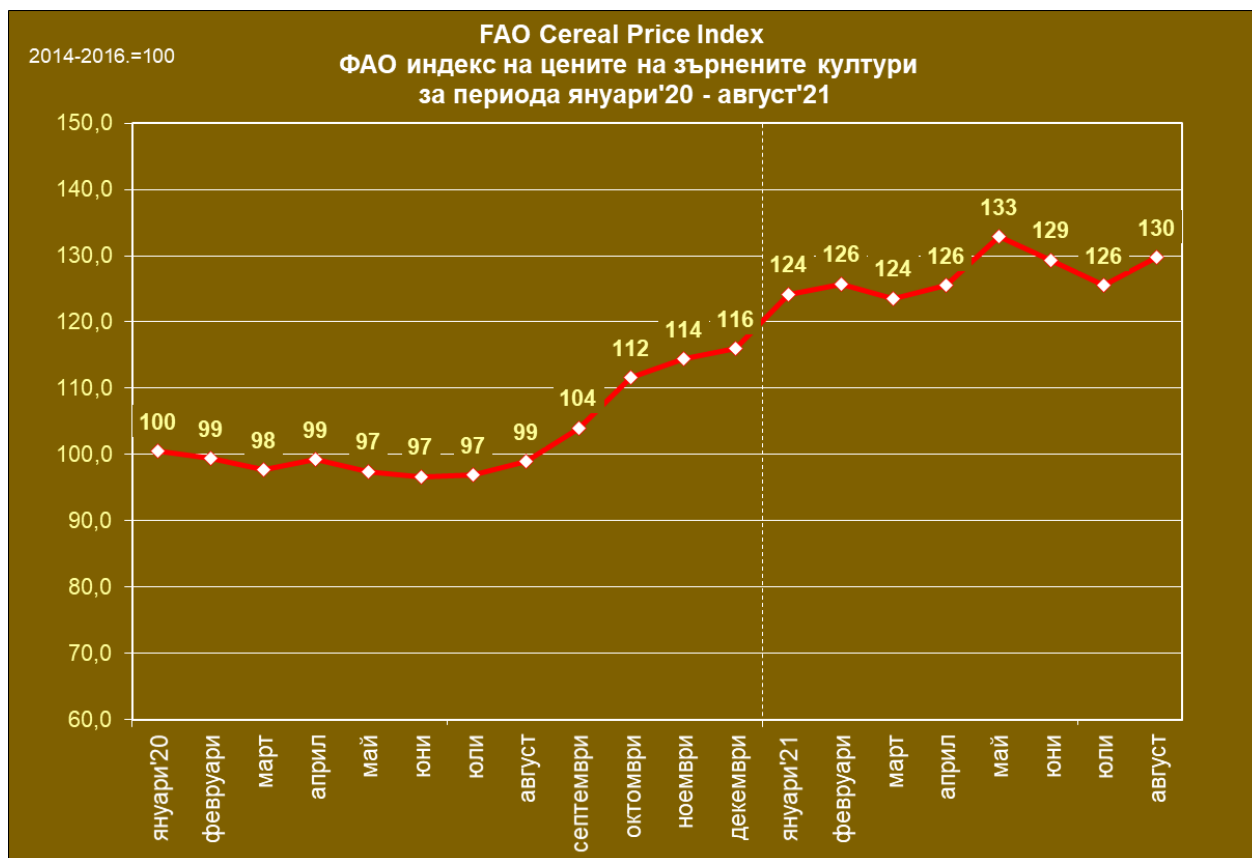
Обратно, цените на царевицата регистрират спрямо предходния месец лек спад от 1,3 пункта (0,9%). Подобрените перспективи за производство в Аржентина, ЕС и Украйна смекчиха ефекта от намалените прогнози за производство в Бразилия и Съединените американски щати.

Международните котировки на соргото също паднаха месец август с 3,9 пункта (2,5%), въпреки че все още остават с 45,5 пункта (43,3%) над нивото спрямо същия месец на миналата година.

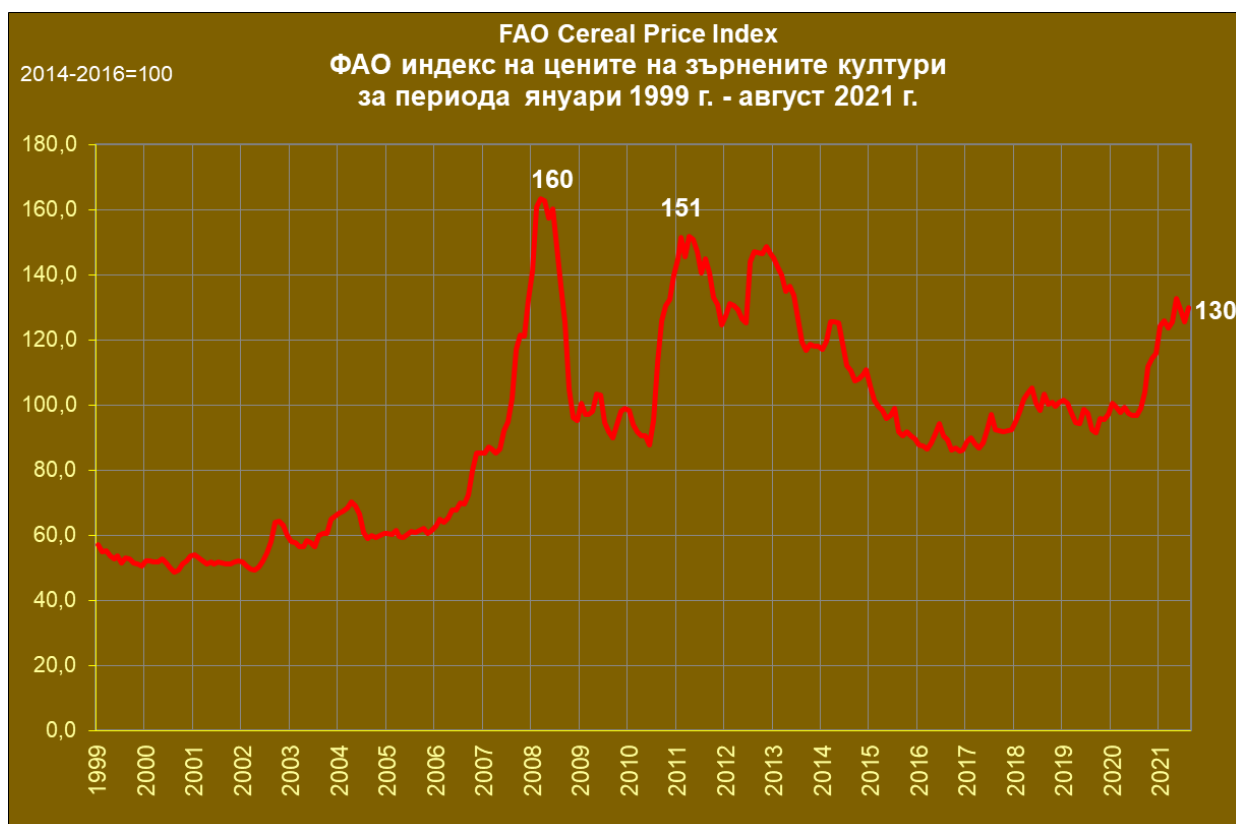
Междувременно международните цени на ориза през август запазиха низходяща тенденция, повлияни от усилията за насърчаване на чуждестранните продажби, както и под въздействието на колебанията във валутата. (фиг.81 и 82)

Най-високите стойности на този индекс (160 пункта) са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг.75 и 76)

²⁰ В състава на този индекс влизат пшеницата, царевицата и ориза

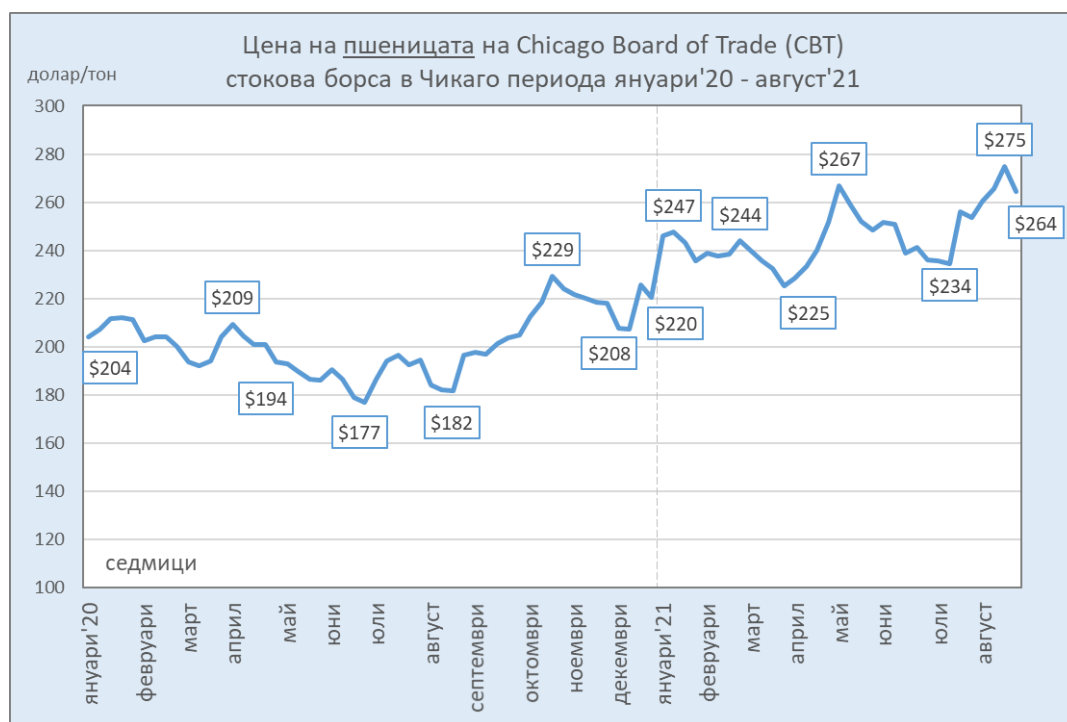
фигура 75 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'20 - август'21

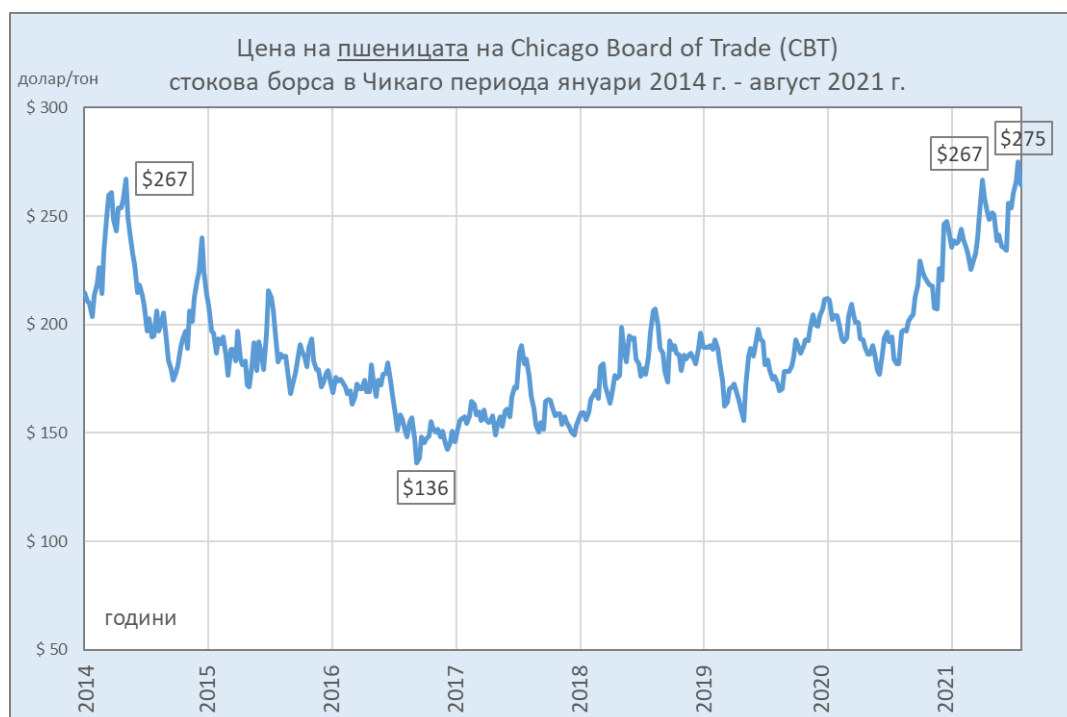
фигура 76 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'99 - август'21

Цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго през м. август стартира от ниво 260 долар/тон и през последната седмица се качва до ниво от 264 долар/тон. В сравнение със същия период на миналата година средномесечната цена за месец август тази година е с 43% по-висока. (фиг. 77)

Най-високите стойности за последните години са достигнати през 2014 г., както и през третата седмица на месец август тази година. На най-ниските нива цената на пшеницата е била през лятото на 2016 г. (фиг.78)

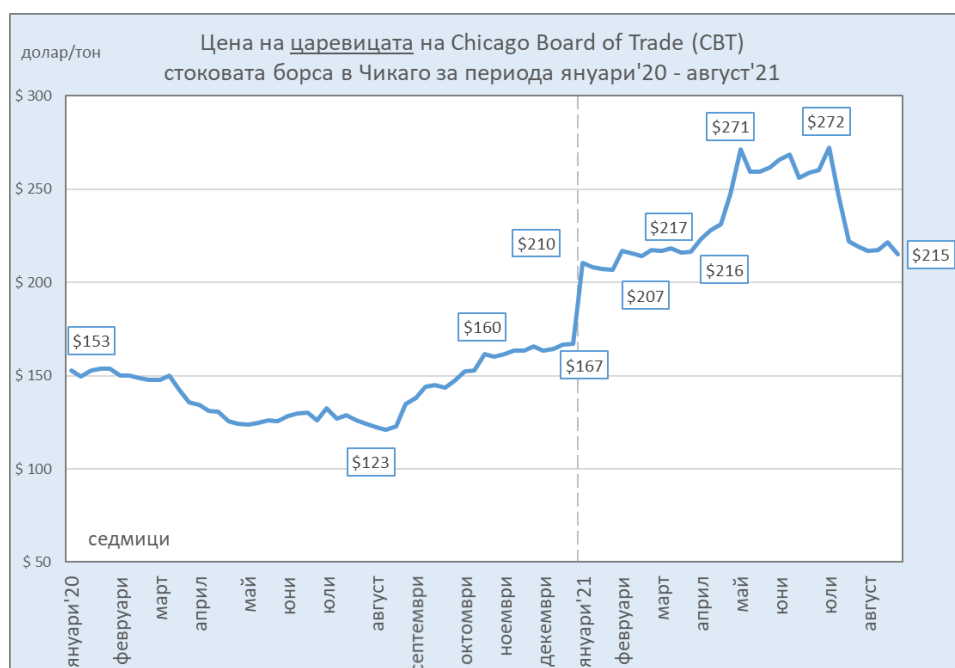
фигура 77 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – август'21

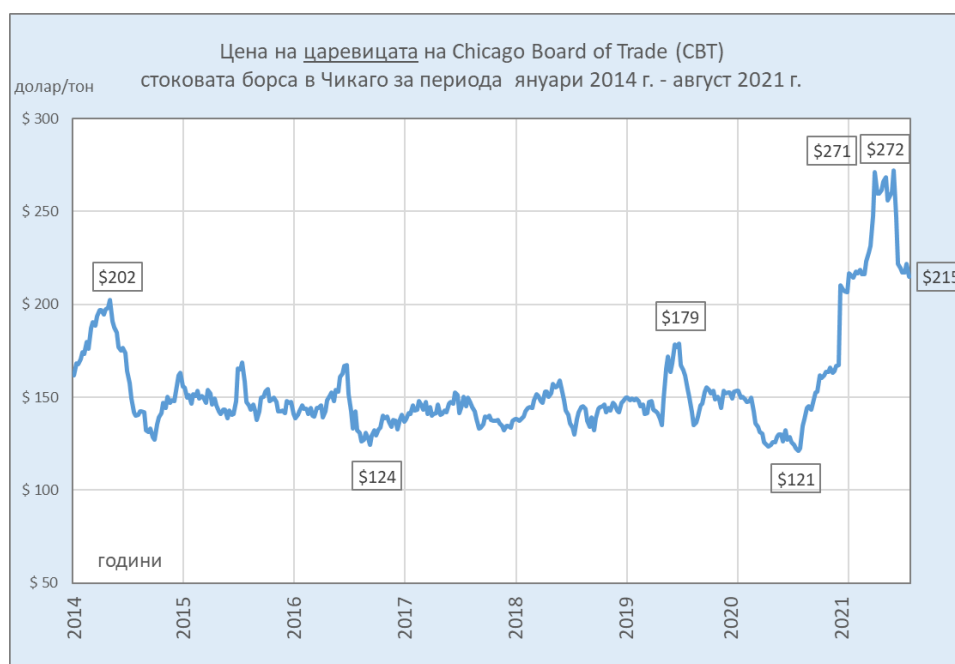
фигура 78 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – август'21

Цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго през първата седмица на юли достига пикови за последните години нива от 272 долар/тон. През следващите седмици стойностите бележат рязък спад.

В началото на месец август кривата стартира от 217 долар/тон и през месеца се запазва низходящият тренд от месец юли и през последната седмица стъпва на ниво от 215 долар/тон. На годишна база поскъпването е 74%. (фиг.79) Аналогично на цената на пшеницата и при царевичата се наблюдава пик през 2014 г., който обаче е много под стойностите от тази година. Най-ниските регистрирани нива са през 2020 г. (фиг.80)

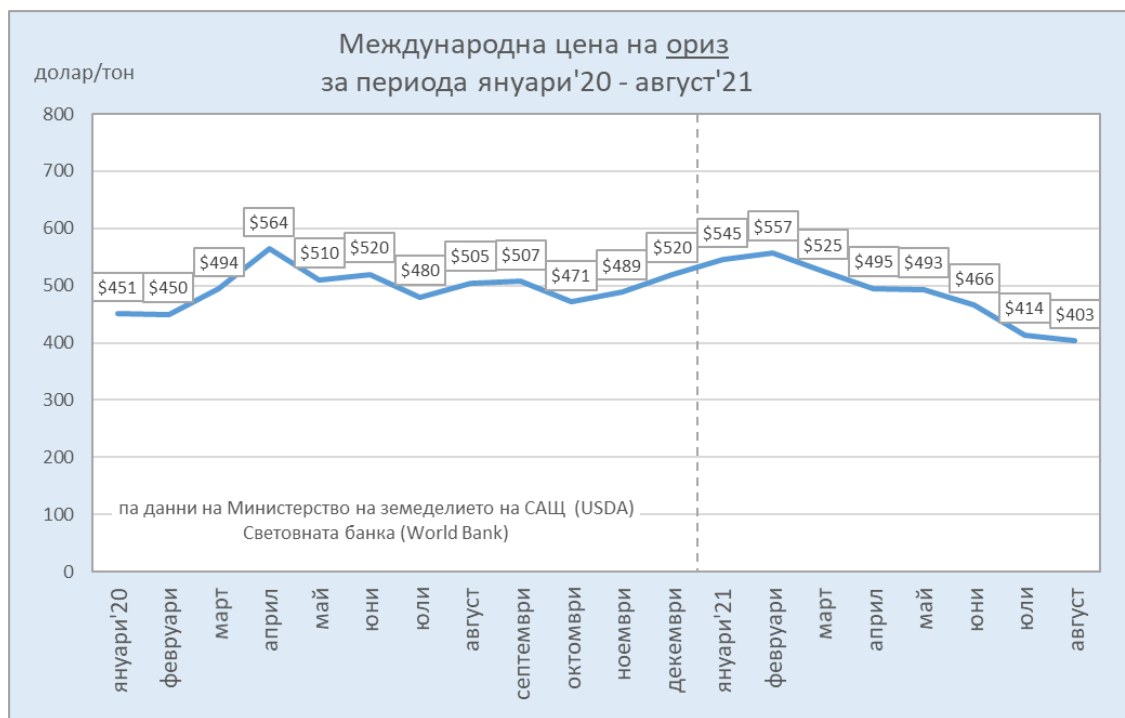
фигура 79 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – август'21

фигура 80 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – август'21

През месец август международната цена на ориза по данни на Министерство на земеделието на САЩ (USDA) е 403 \$/тон. Наблюдава се понижение спрямо предходния месец от 2.7% и с 27.6% в сравнение с месец февруари. На годишна база е отчетен спад на стойностите от 20%. (фиг.81)

Пиковите стойности на международната цена на ориз са регистрирани през 2008 г. – 907 \$/тон. (фиг.82)

фигура 81 Международна цена на ориз за периода януари'20 – август'21

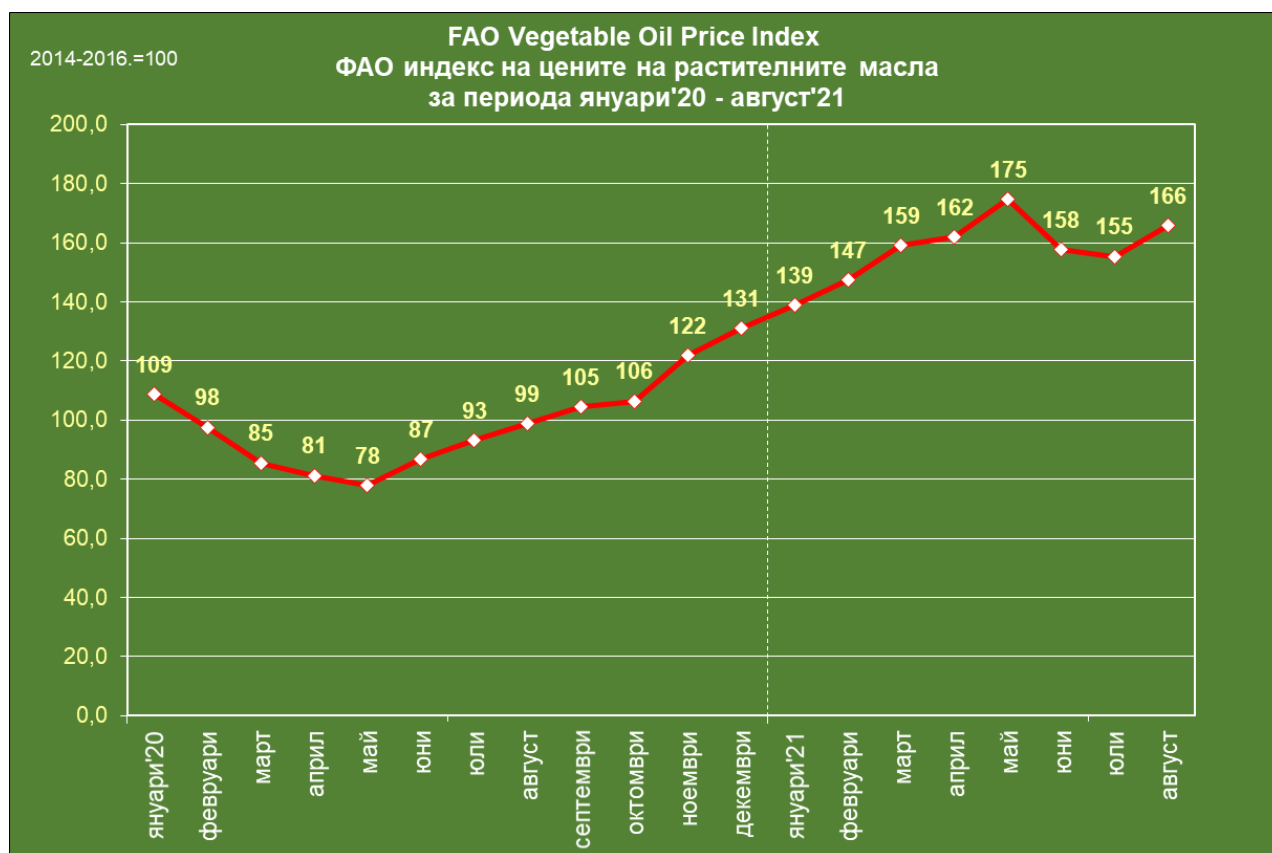
фигура 82 Международна цена на ориз за периода януари'99 – август'21

- **Международни цени на растителните масла**

Индексът на цените на растителните масла на ФАО²¹ през месец август е 165,7 пункта, което е с 10,3 пункта (6,7%) по-високо от стойността му през юли, когато беше достигнато най-ниското ниво за последните пет месеца.

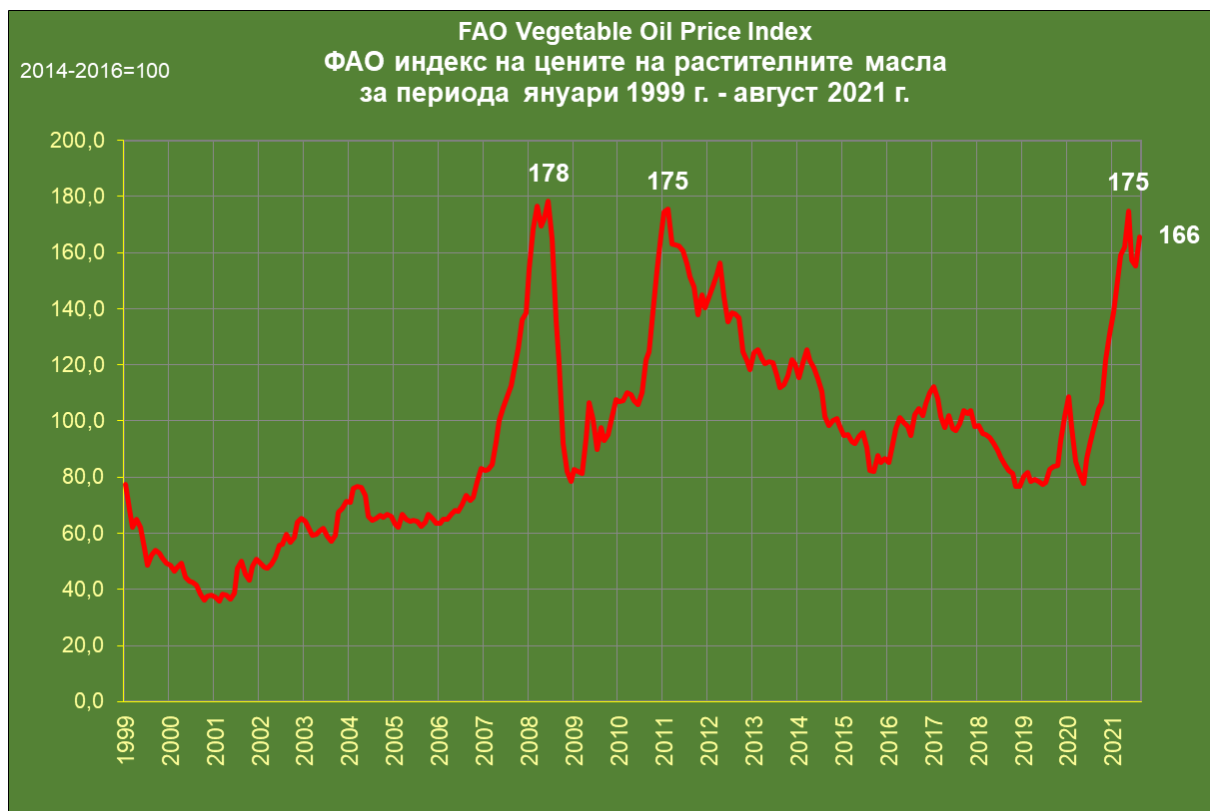
Това увеличение се дължи главно на по-високите цени на палмовите, рапичните и слънчогледовите масла. Международните котировки на палмовото масло отново достигнаха най-високите си стойности през август, главно поради перспективите за по-ниски от потенциалните нива на производство, което води до спад в запасите в Малайзия. Повишаването на цените на рапичното масло се дължи на силното търсене в Европейския съюз на фона на прогнозирания спад в световното предлагане. Що се отнася до слънчогледовото масло, международните цени за него се повишиха значително след два последователни месеца на спад, главно поради намаляване на експортното предлагане в Черноморския регион в очакване на реколтата от сезона 2021-2022 на пазара. (фиг.83)

Най-високите стойности на този индекс (178 пункта) са регистрирани през 2008 г. (фиг.84)

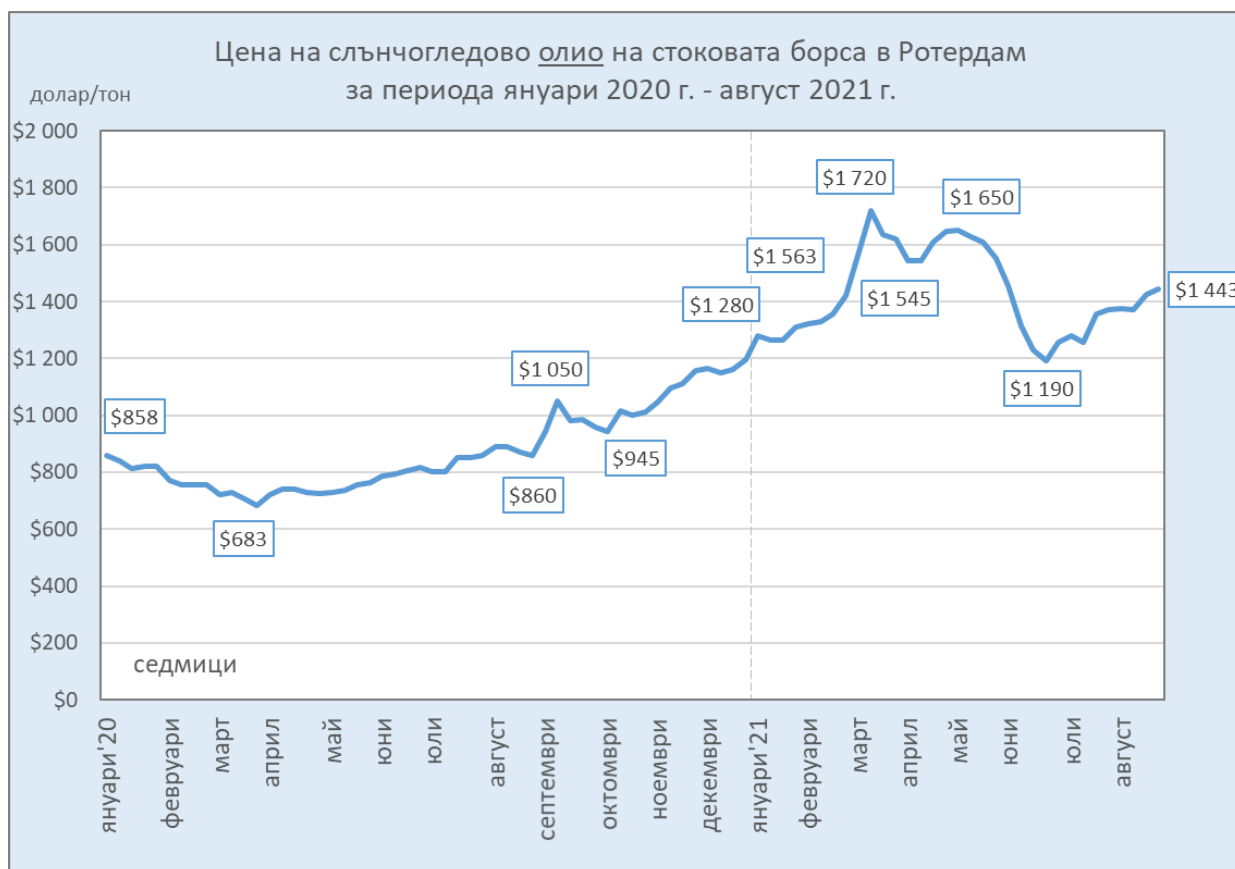

фигура 83 ФАО индекс на растителните масла за периода януари'20 – август'21

²¹ В състава на този индекс влизат палмовото, соевото, рапичното и слънчогледовото масла

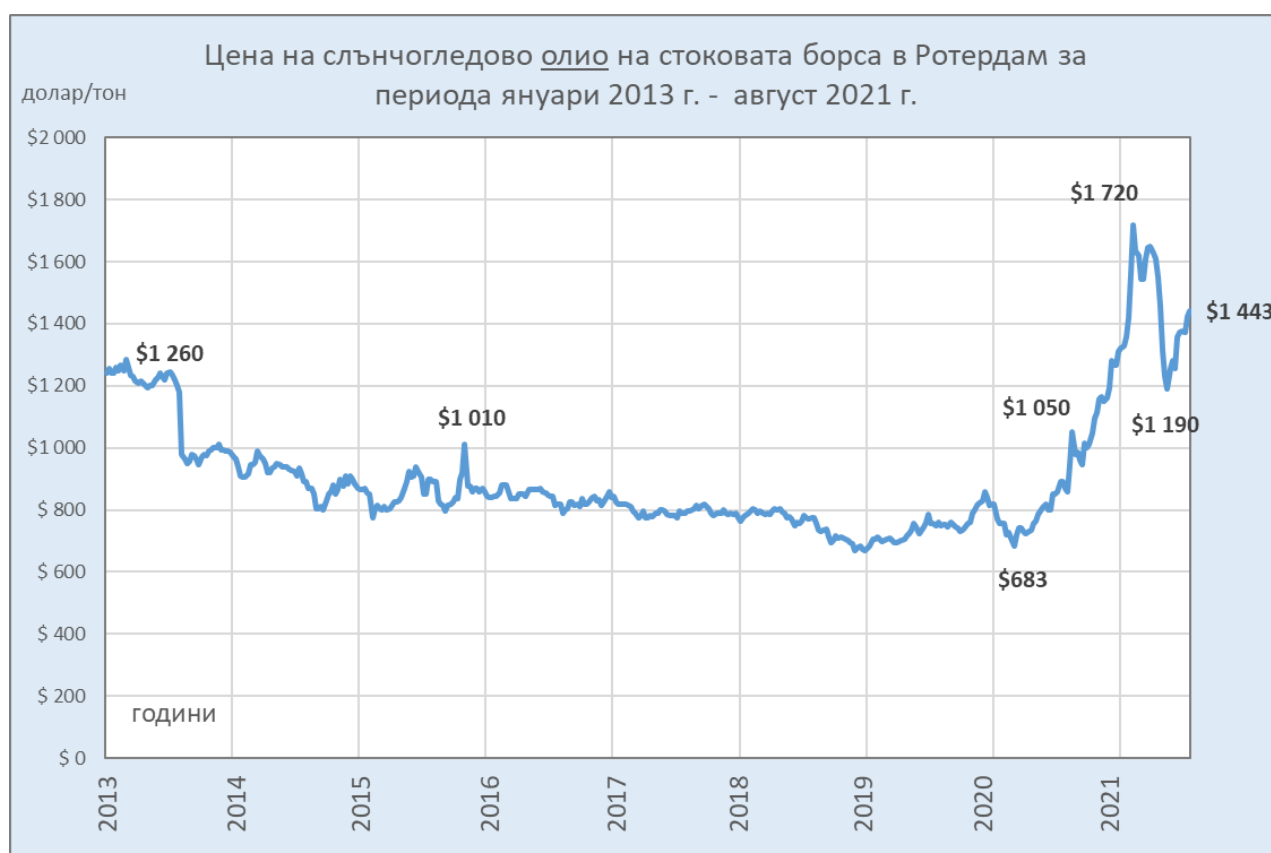
фигура 84 ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1999 г. – август 2021 г.

фигура 85 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'20 – август'21

При цената на слънчогледовото олиото на борсата в Ротердам през месец август отново се наблюдава покачване на стойностите. През първата седмица цената стартира от ниво 1375 долар/тон. През последните седмици на месеца цената на суровото олио на борсата в Ротердам бележи ръст и кривата стъпва на ниво от 1443 долар/тон. Повишението на цената в сравнение с началото на месеца е 5%. На годишна база е регистрирано покачване на цената с 60%. (фиг.85)

Въпреки известното стабилизиране на стойностите през май и низходящия тренд през юни, тези стойности драстично надвишават високите нива от 2013 г. и 2015 г. Преди силното покачване на цената на олиото през 2020 г. и през март 2021 г., пиковите стойности бяха достигнати през 2013 г. – 1260 долар/тон. (фиг.86)

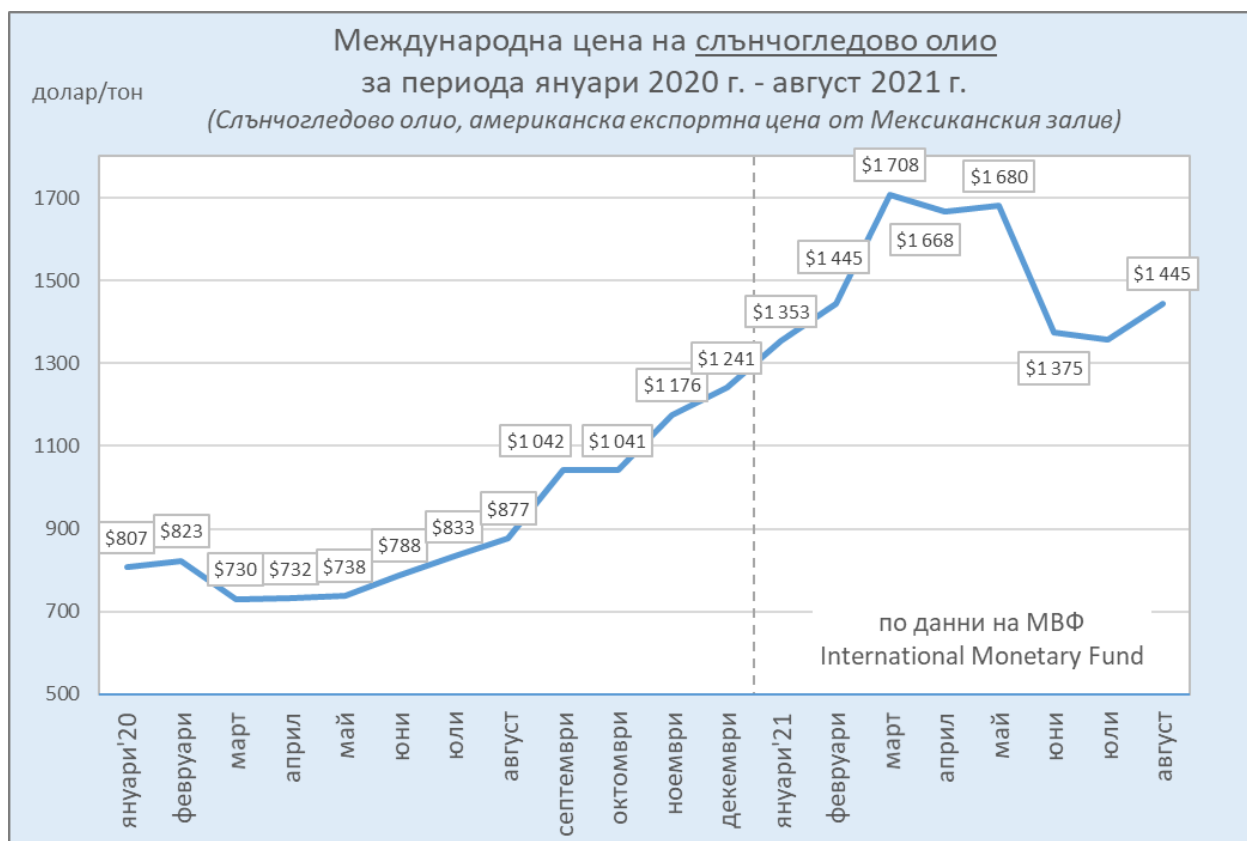
фигура 86 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'13 – август'21

Аналогични са изводите при анализирането на цената на олиото по данни на Международния валутен фонд²², за експортната цена на САЩ от Мексиканския залив²³. През август цената по тези данни е 1445 долар/тон и спрямо май е отчетен спад на стойностите от 235 пункта (14%). Пиковите стойности, достигнати през март

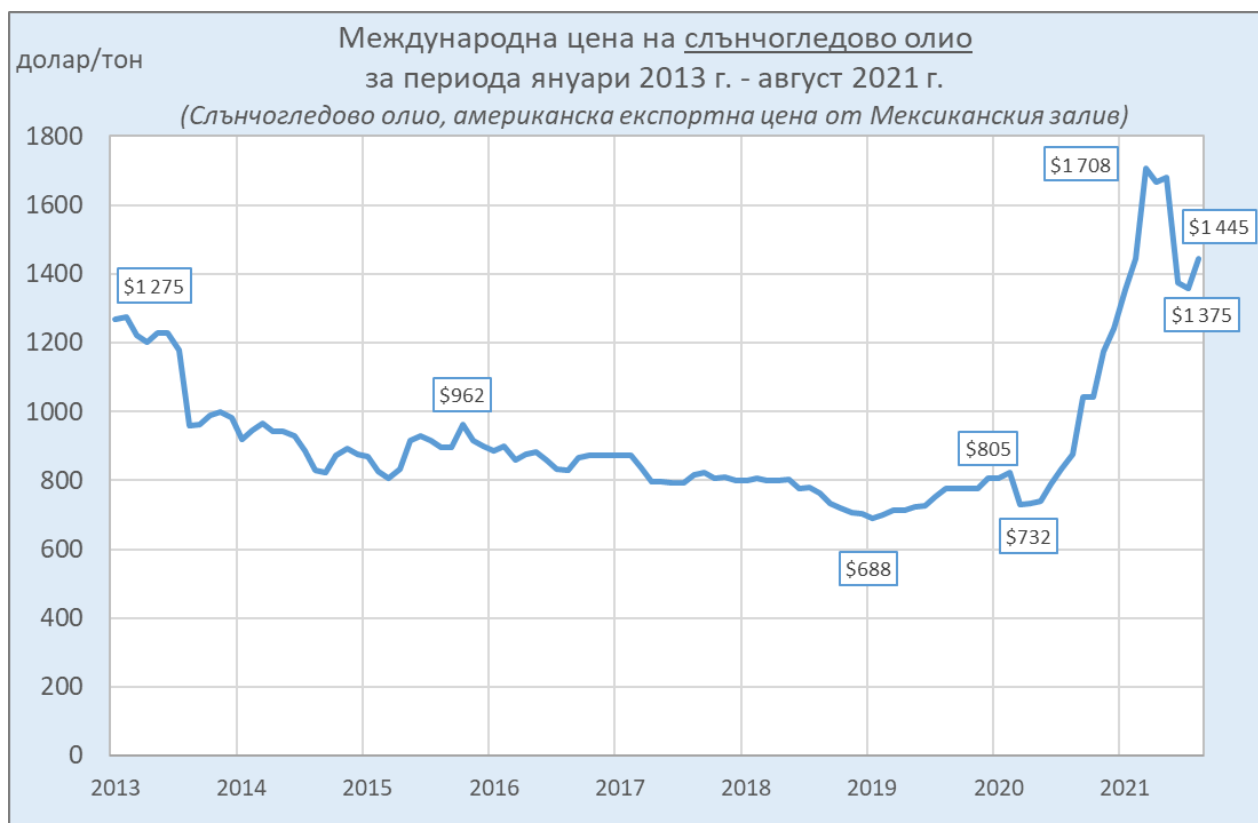
²² [International Monetary Fund](#)

²³ Sunflower Oil, US export price from Gulf of Mexico, US Dollars per Metric Ton

1708 долар/тон са най-високите за последните девет години. Преди това покачване на цената най-високото ниво беше през 2013 г. – 1275 долар/тон. (фиг.87 и 88)

фигура 87 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'20 – август'21

фигура 88 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари 2013 – август 2021 г.

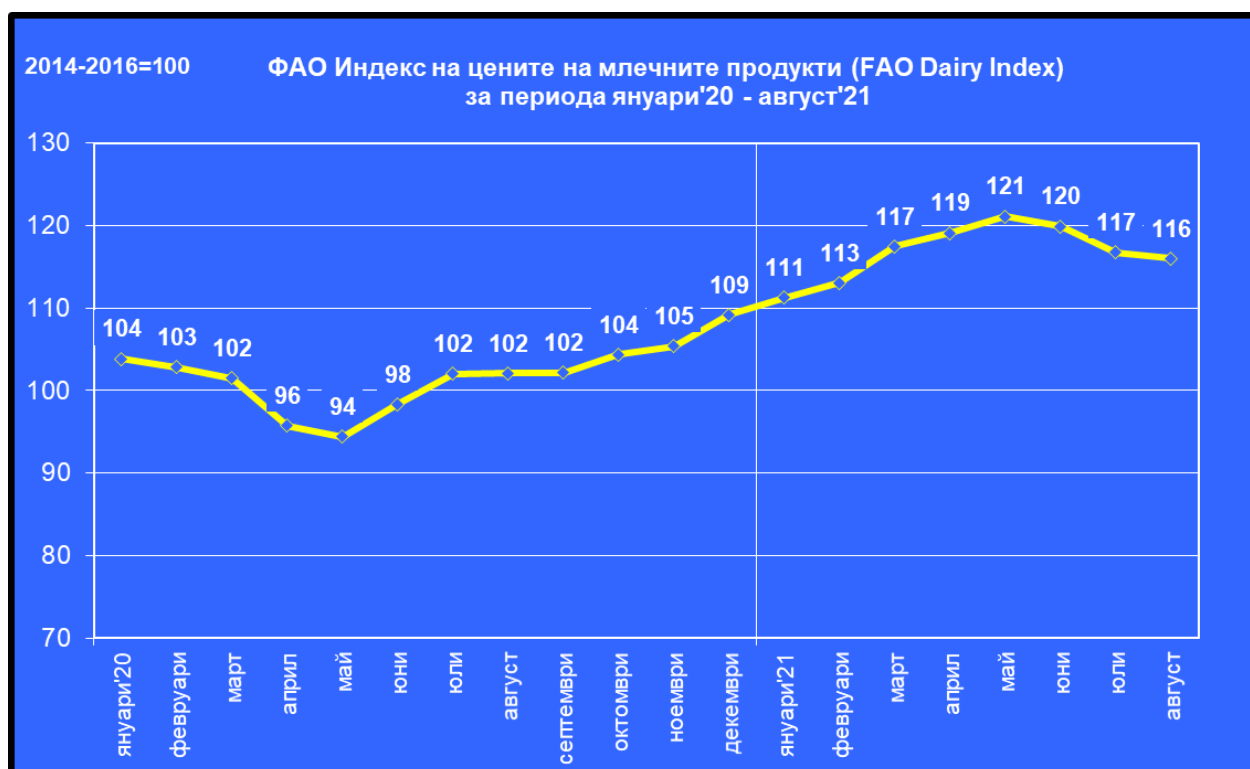
- Международни цени на млечните продукти**

Индексът на цените на млечните продукти на ФАО²⁴ през август е 116,0 пункта, като отбелязва незначителен спад спрямо юли, но е с 13,9 пункта (13,6%) над стойността му през същия месец на миналата година.

През август международните котировки на мляко на прах спаднаха, което отразява продължаващото слабо търсене на внос на спотови доставки, съчетано със сезонно увеличаващите се възможности за износ в Океания в началото на новия производствен сезон.

За разлика от това, котировките на цените на сиренето се повишиха, в резултат от увеличеното вътрешно търсене и намалените доставки в Европа и лекия спад на цените в Океания²⁵ във връзка с повишеното производство.

Цените на маслото също леко се повишиха в резултат на високото търсене на внос за краткосрочни доставки от Източна Азия. (фиг.89)

фигура 89 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'20 – август'21

Най-високите стойности на този индекс (156 пункта) са регистрирани края на 2013 г. и началото на 2014 г. (фиг.90)

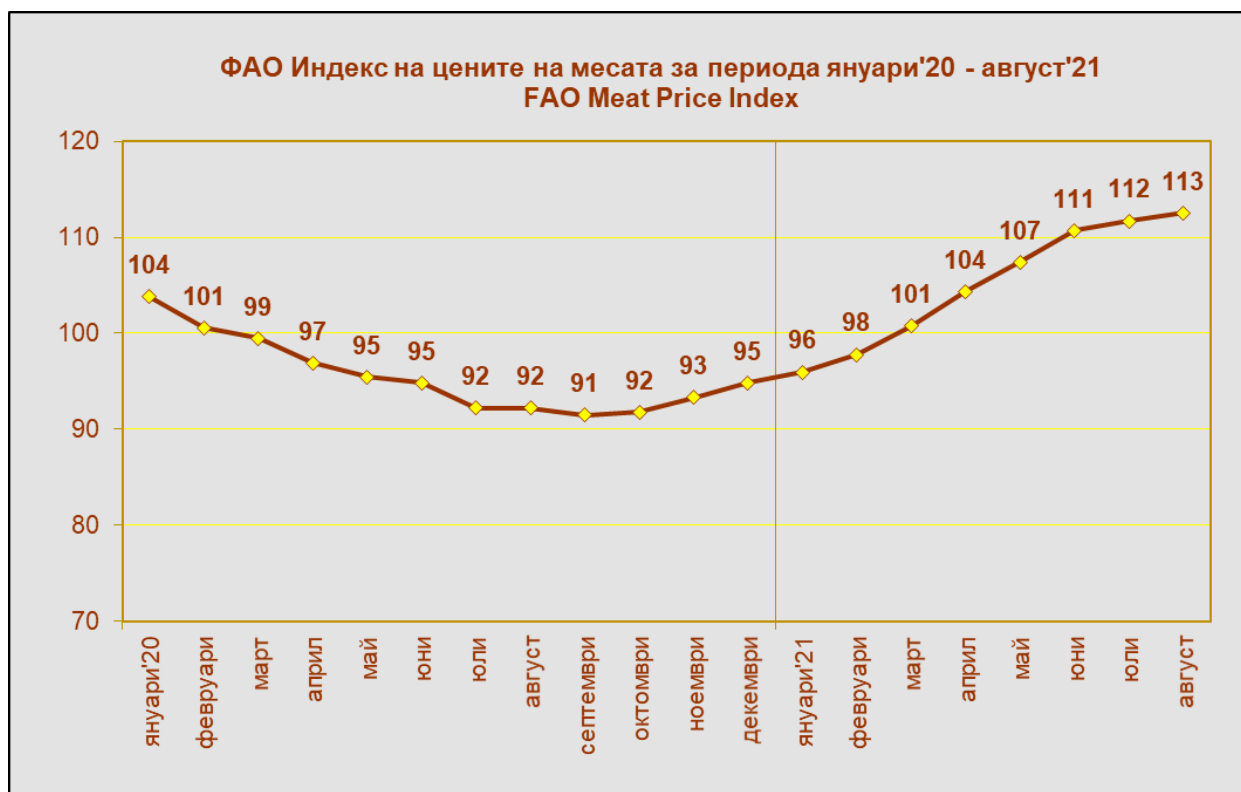
²⁴ В състава на този индекс са включени масло, обезмаслено и пълномаслено сухо мляко и сирене

²⁵ Океания е географски регион, който включва Австралазия, Меланезия, Микронезия и Полинезия. Обхващайки Източното и Западното полукълбо,

фигура 90 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – август 2021 г.

- Международни цени на месата**

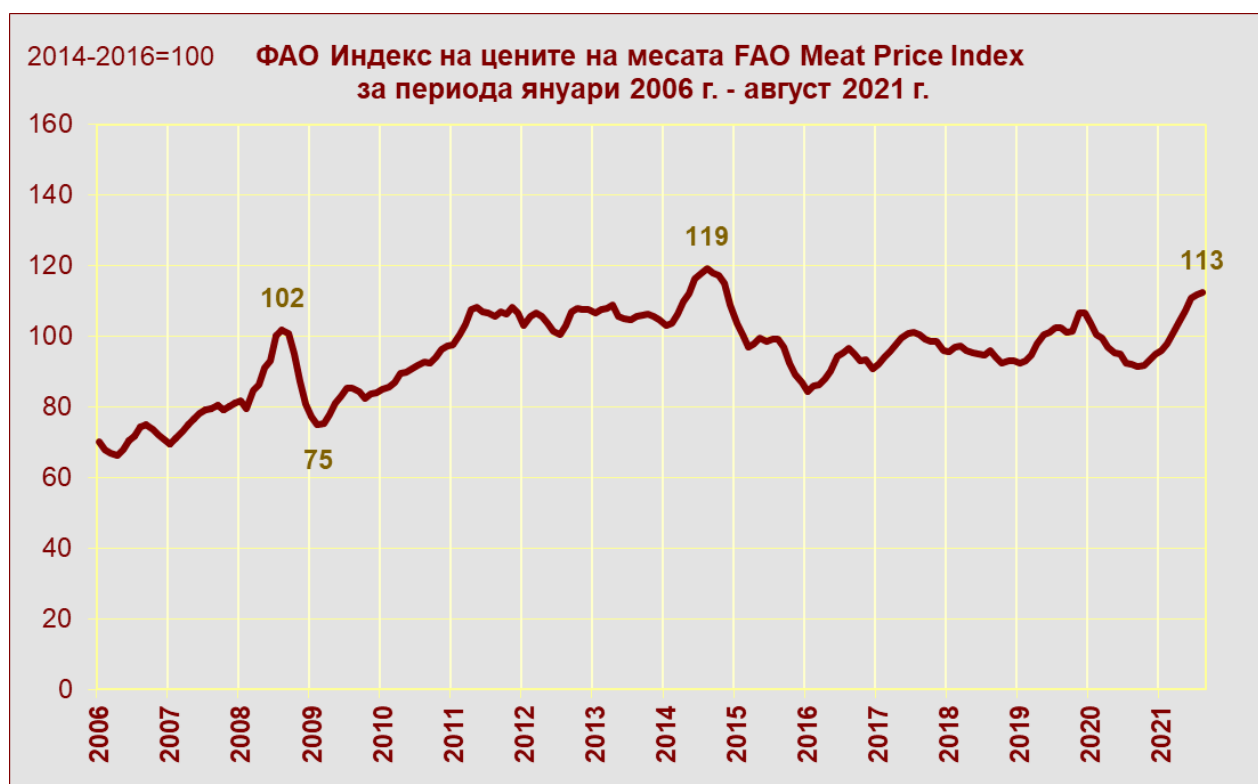

фигура 91 ФАО индекс на месата за периода януари 2020 г. – август 2021 г

Стойността на Индекса на цените на месото FAO²⁶ през август е 112,5 пункта, като е малко над нивото от месец юли и е с 20,3 пункта (22,0%) над стойността му през същия период на миналата година.

През август международните котировки за овчето и говеждото месо се увеличиха, основно в резултат от големите покупки главно от Китай и ограничените доставки на животни за клане в Океания²⁷. Цените на птичето месо също се повишиха, отразявайки голямото търсене на внос от Източна Азия и Близкия изток, и ограниченото разширяване на производството в някои големи страни износителки. Това се дължи на производствени загуби поради дефицит на работна сила.

Обратно, цените на свинското месо намаляха поради продължаващия спад на покупките в Китай, слабото вътрешно търсене в Европа и увеличеното предлагането на свине. (фиг.91,92)

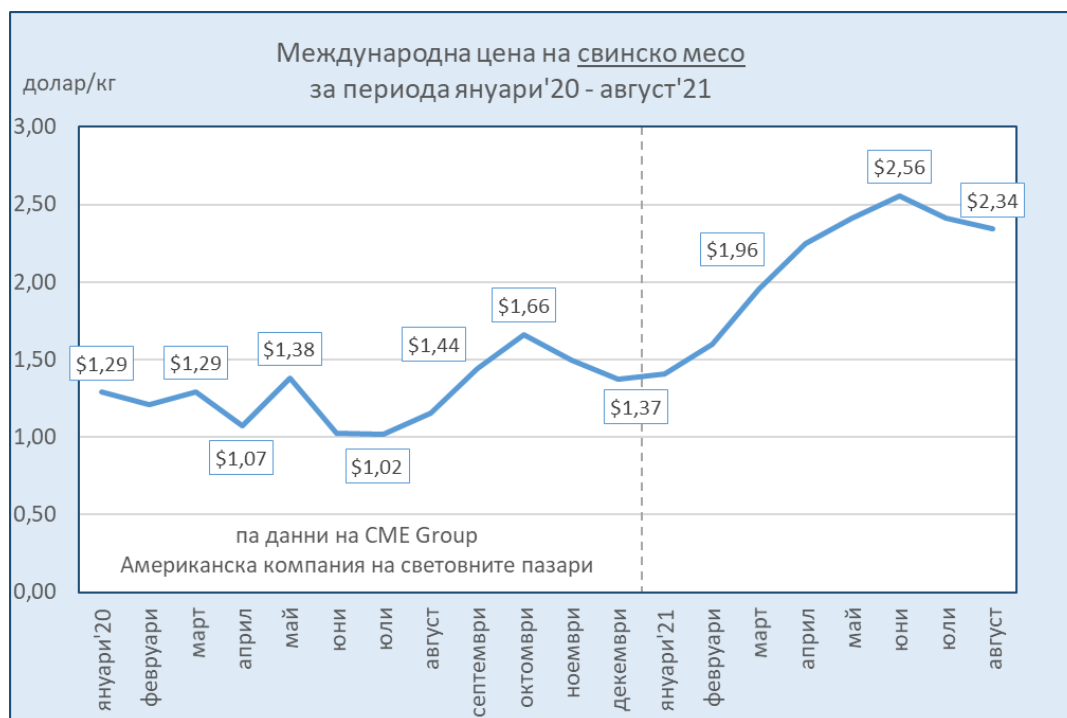
фигура 92 ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – август 2021 г.

Наблюденията на цените на свинското месо по данни на CME Group показват раздвижване на пазара през последните месеци. От месец юни се наблюдава низходящ тренд на кривата, който се задържа и през август, когато

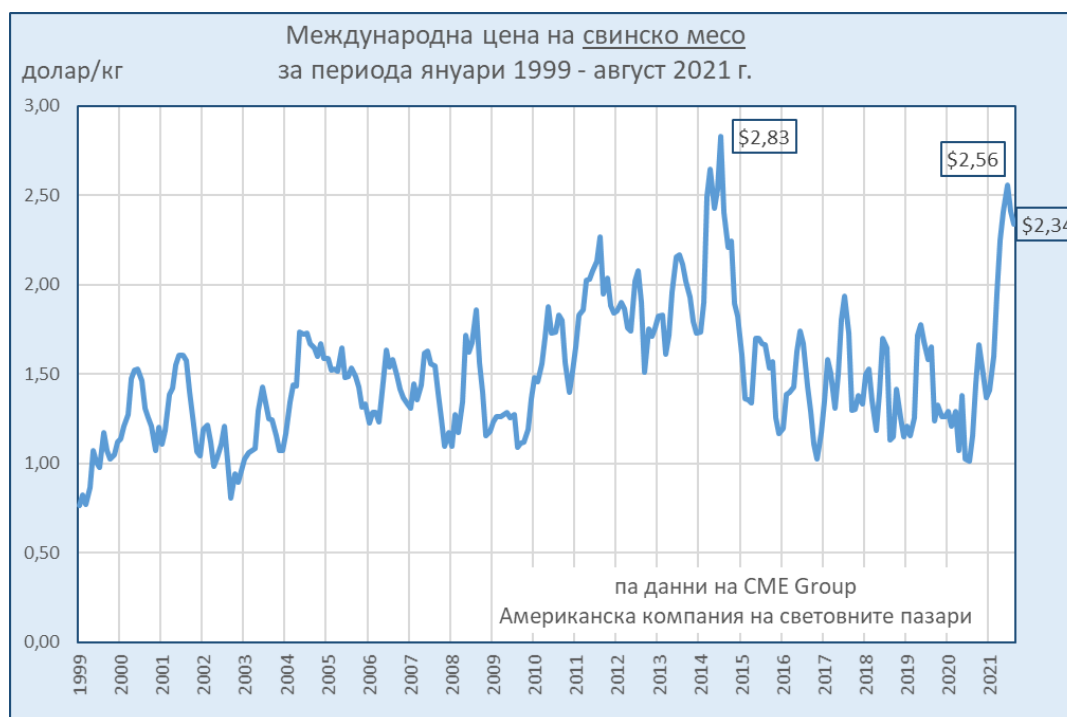
²⁶ В този индекс са включени свинско, говеждо, овче и птиче месо

²⁷ **Океания** е географски регион, състоящ се от много държави и територии, предимно острови в Тихия океан и в близост до него

цената е 2,34 долар/кг. Стойностите през август, спрямо януари са със 70% по-високи, но спрямо юни, когато цената беше 2,56 долар/тон, се наблюдава спад на стойностите с 8,6%. Най-високите регистрирани цени за последните години е през 2014 г. – 2,83 долар/кг.(фиг. 93,94)

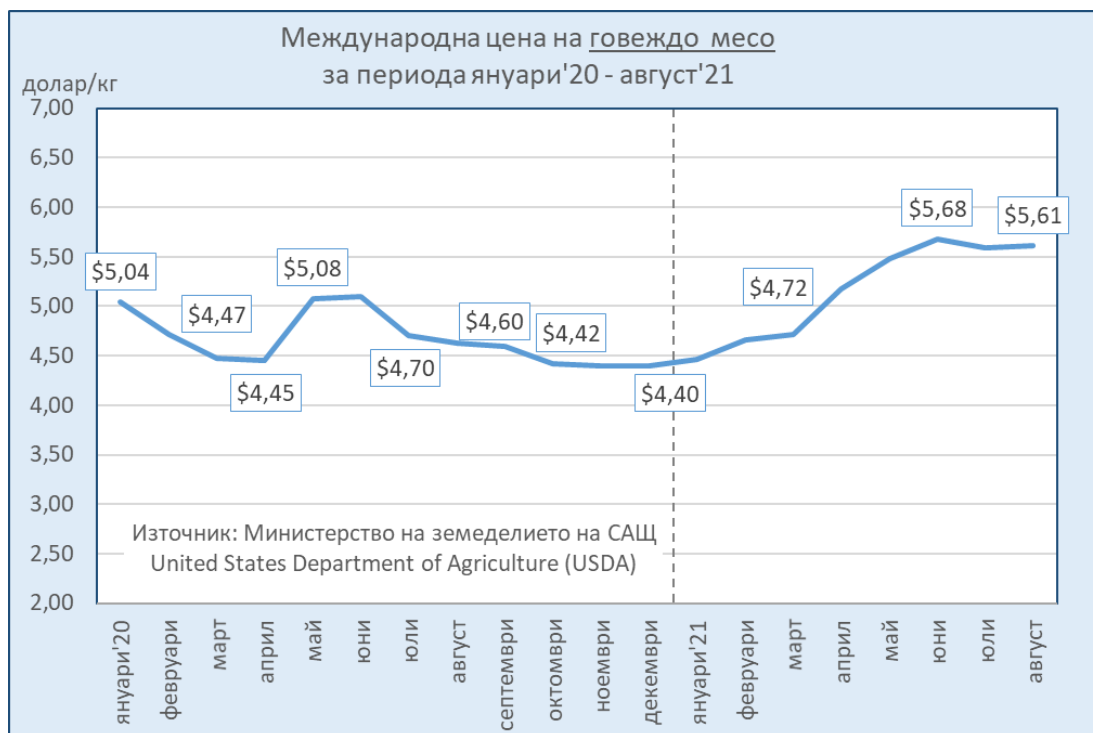
фигура 93 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари'20 – август'21²⁸

фигура 94 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари 1999 – август 2021 г.

²⁸ CME Group - американска компания на световните пазари

Наблюденията на цените на говеждото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ²⁹ показват стабилизиране на кривата около ниво от 5.60 долар/кг. На годишна база има ръст на стойностите от 22%. И при международната цена на говеждото месо се наблюдава пик на цената през 2014 г. (фиг. 95,96)

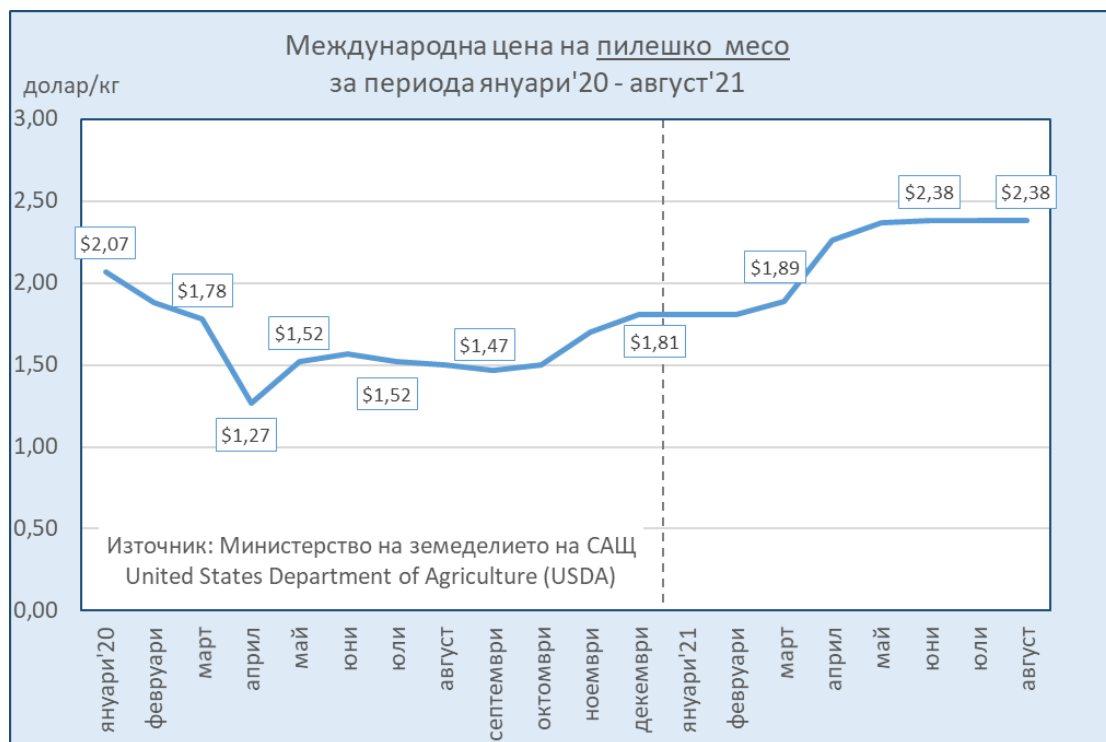
фигура 95 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'20 – август'21

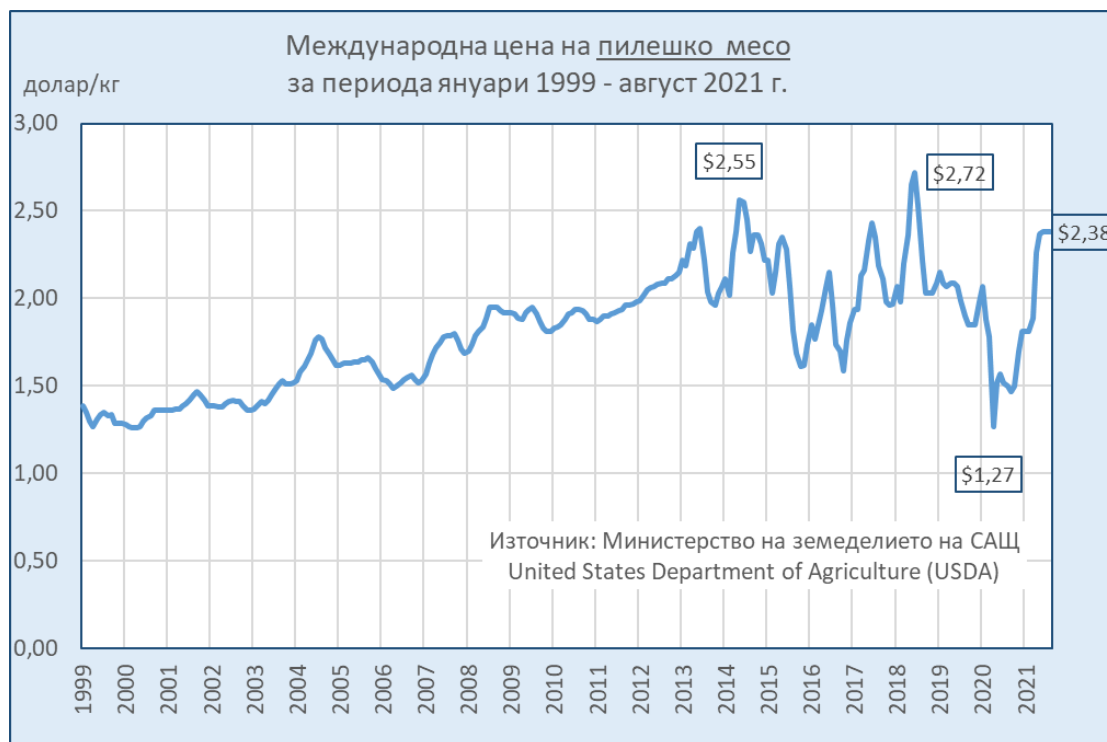
фигура 96 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'99 – август'21

²⁹ United States Department of Agriculture (USDA); Министерство на земеделието на САЩ

Наблюденията на цените на пилешкото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ показват също силно стабилизиране на международния пазар, като през последните два-три месеца цената е около 2.38 долар/кг. На високите цени са достигнати през 2018 г. – 2.72 долар/тон. (фиг.97,98)

фигура 97 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'20 – август'21

фигура 98 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'99 – август'21

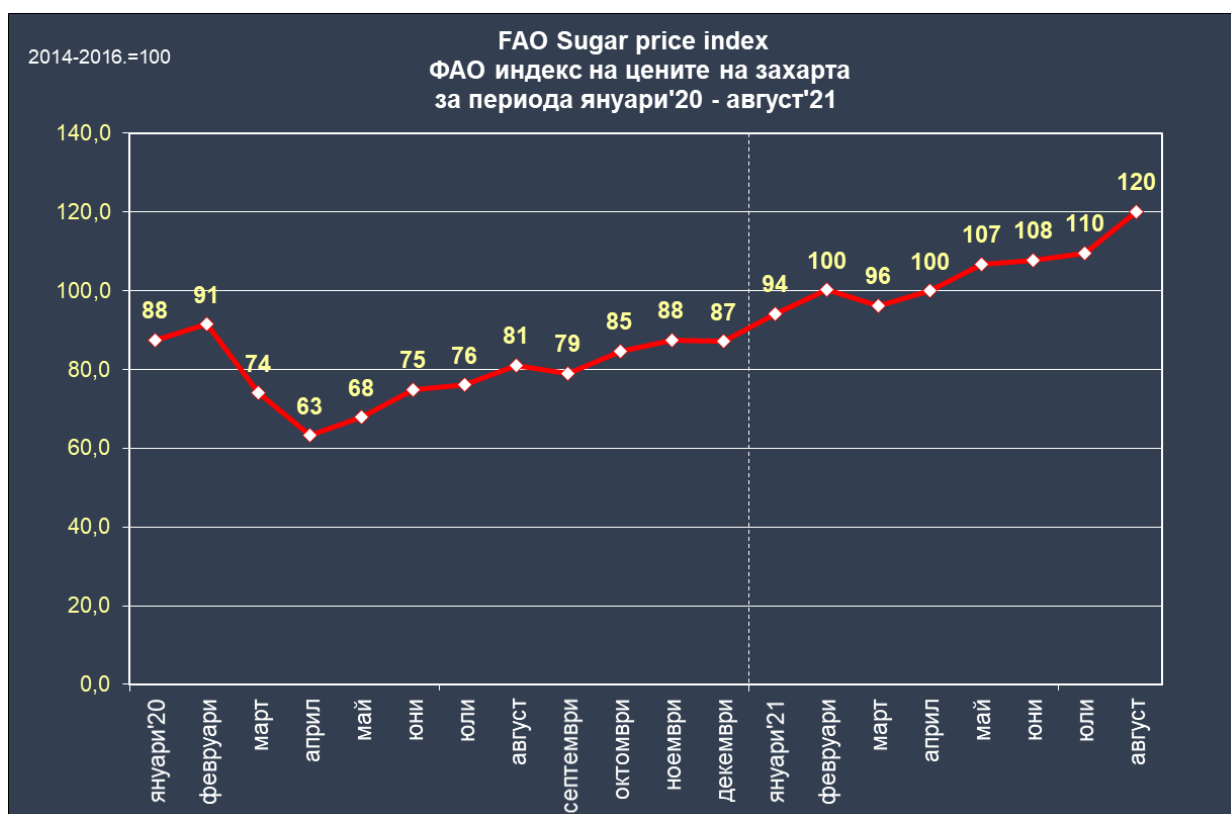
- **Международни цени на захарта**

Индексът на цените на захарта FAO³⁰ през август е 120,1 пункта, което е с 10,5 пункта (9,6%) по-високо от стойността му през юли. В резултат на устойчивата възходяща тенденция през последните пет месеца, цените на захарта достигнаха най-високото си ниво от февруари 2017 г.

Повишаването на международните цени на захарта през този месец се дължи на опасенията от щети от измръзване в Бразилия (най-големият износител на захар в света), предшествана от продължителна суша.

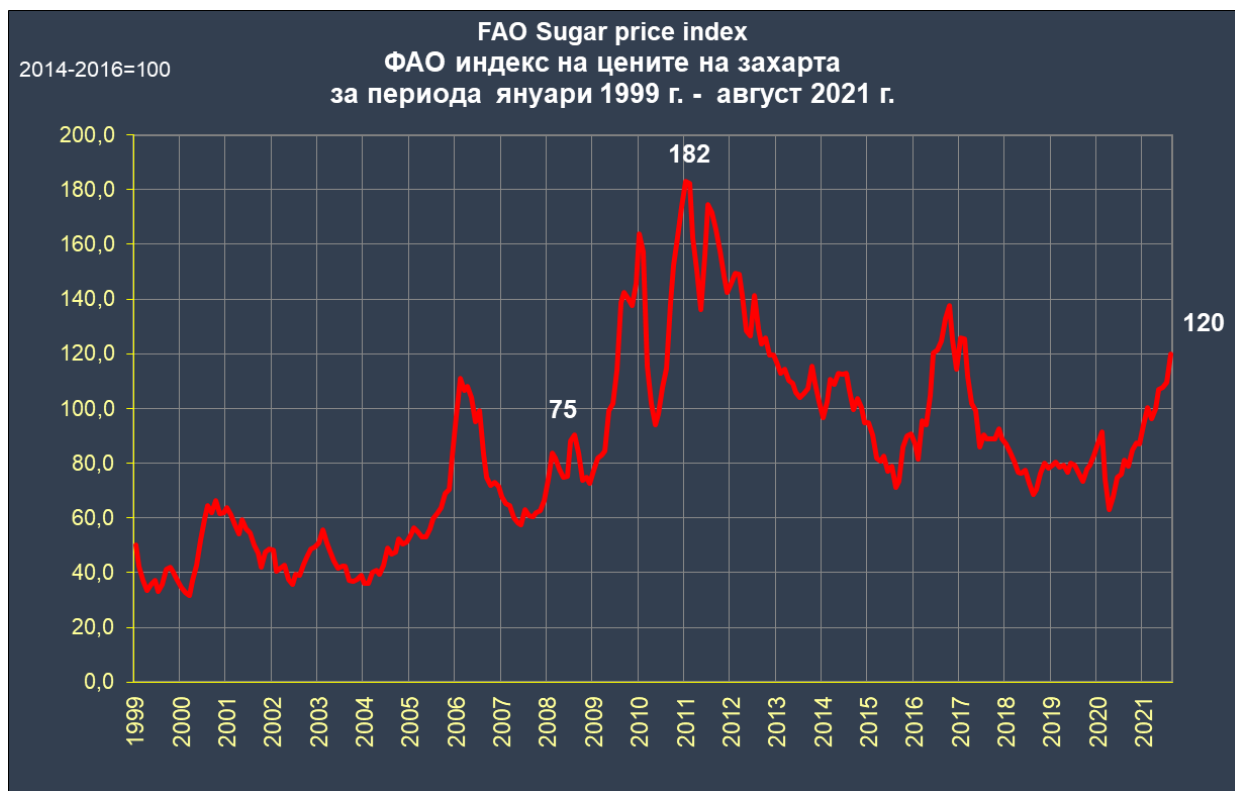
В същото време спадът в цените на суровия петрол и отслабването на бразилския реал спрямо щатския долар имаха съдържателен ефект върху покачването на цените на захарта. Добрите перспективи за реколтата в Индия и Европейския съюз също помогнаха да се ограничи покачването на международните цени на захарта. (фиг. 99)

Пиковите стойности на този индекс са регистрирани в началото на 2011 г. и са 182 пункта. (фиг.100)

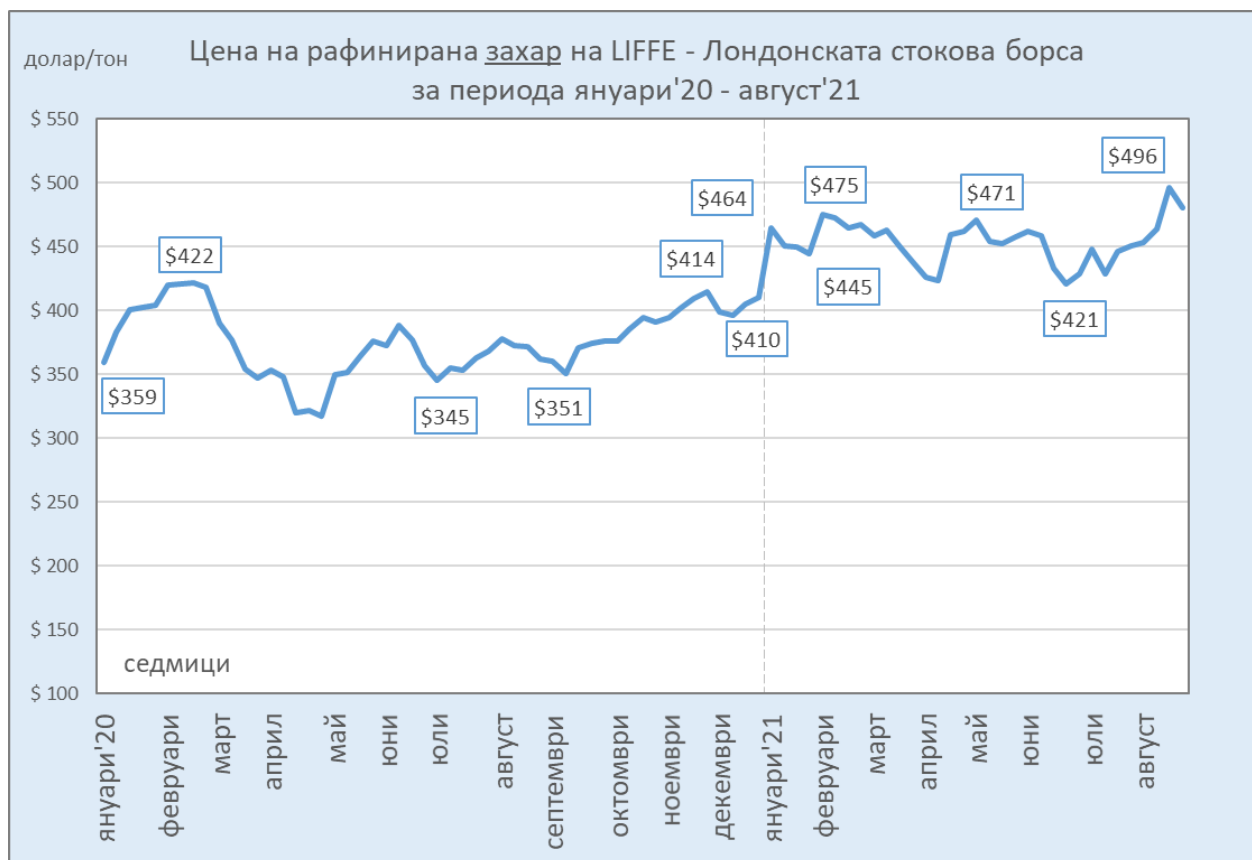

фигура 99 ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

³⁰ FAO Sugar price index

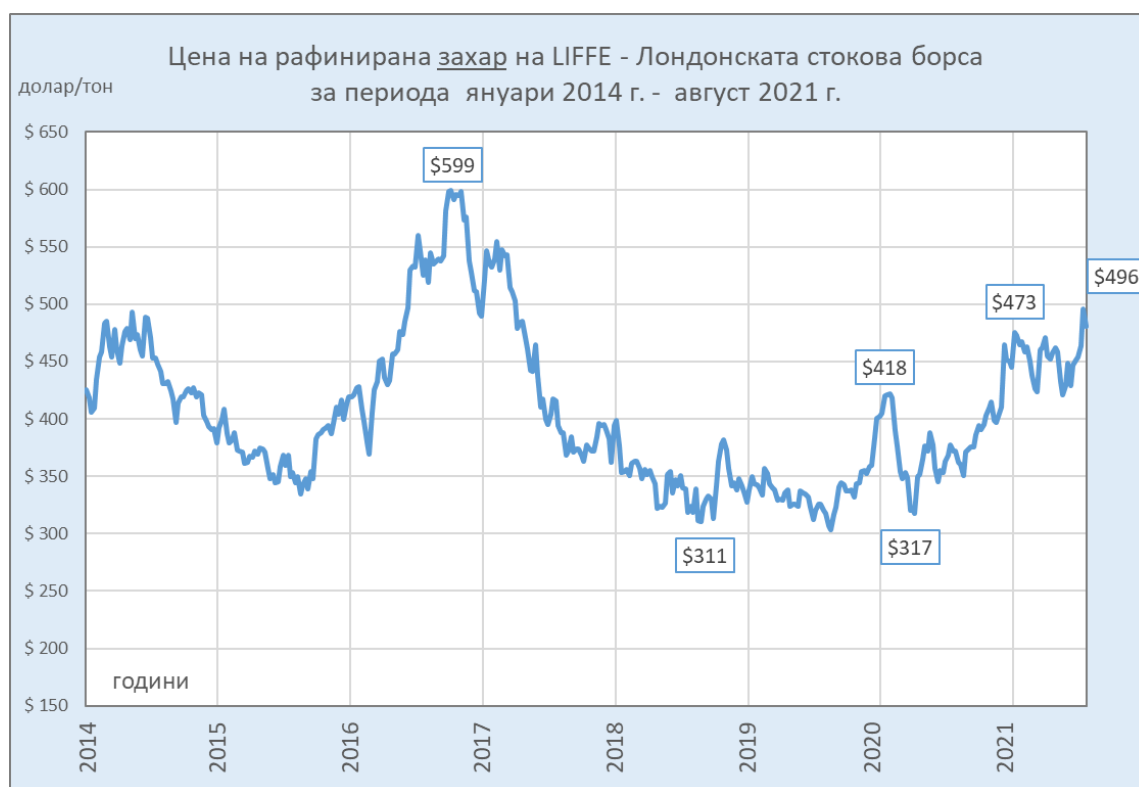
фигура 100 ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – август 2021 г.

фигура 101 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари'20 – август'21

Цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса в началото на август стартира от ниво 454 долар/тон. През следващите седмици стойностите се покачват и през третата седмица достигат до ниво от 496 долара, която стойност е най-високата за последните четири години.

Спрямо предходния месец е регистрирано покачване от 7%, а на годишна база има ръст на цената на захарта от 28%. (фиг.101) След голямото покачване на стойностите през 2016 г. (599 долара/тон), кривата има устойчив низходящ тренд, който се обръща в средата на 2019 г. и отново през месец април 2020 г. (фиг.102)

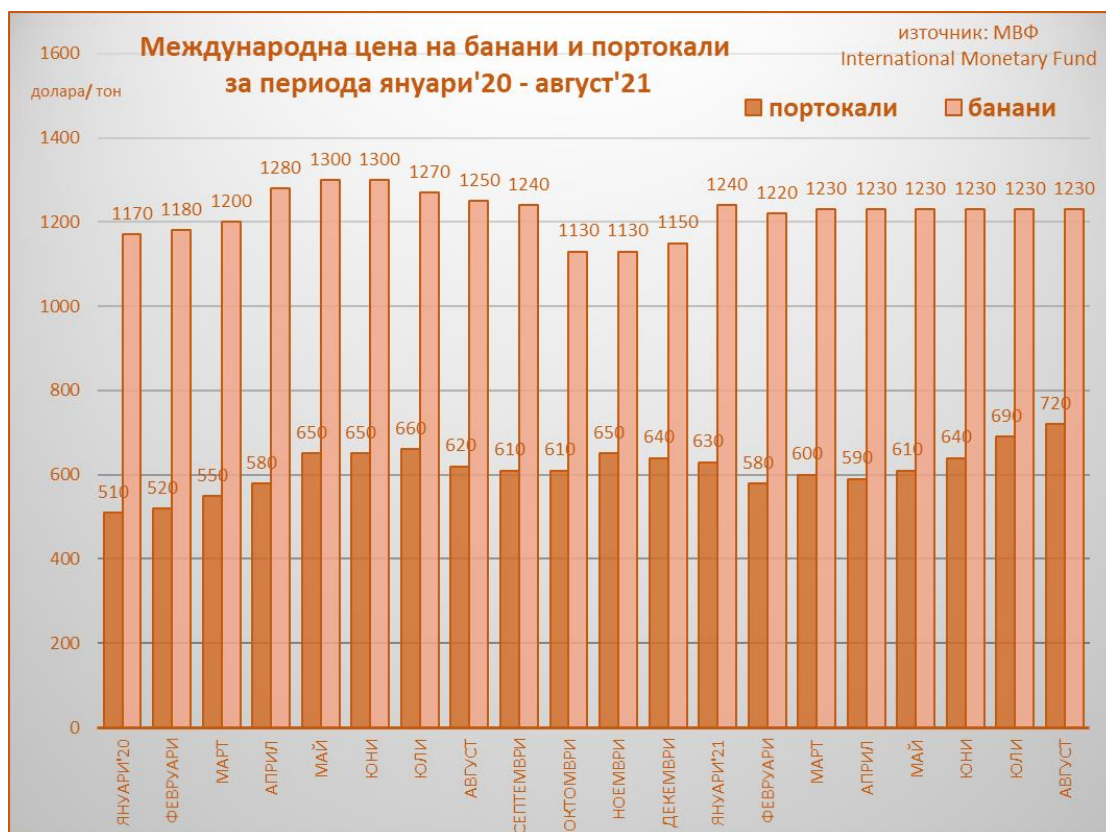
фигура 102 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари 2014 – август 2021 г.

- **Международни цени на плодовете**

Наблюденията от предходните години показват, че цените на бананите и цитрусовите плодове се покачват през пролетта и лятото и през късните есенни месеци започват да падат.

Международната цена на бананите през първите осем месеца на годината е стабилна и се движи около ниво от 1230 долар/тон, като се доближава до стойностите от лятото на миналата година. (фиг.103) Най-високата международна цена на бананите е регистрирана през 2018 г. и през 2020 г. – 1270 долар/тон. (фиг.104)

През първите два месеца на 2021 г. международната цена на портокалите има низходящ тренд, след което стойностите се стабилизират. През пролетта и лятото кривата има лек възходящ тренд и през август стъпват на ниво от 720 долар/тон. Тези стойности са на по-високи нива от същия период на предходната година. (фиг.103) Пиковите стойности на цената на портокалите е регистрирана през 2008 г. – 1432 долар/тон. (фиг.105)

фигура 103 Международна цена на банани и портокали за периода януари 2020 г. – август 2021 г.

фигура 104 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – август 2021 г.

фигура 105 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – август 2021 г.

Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

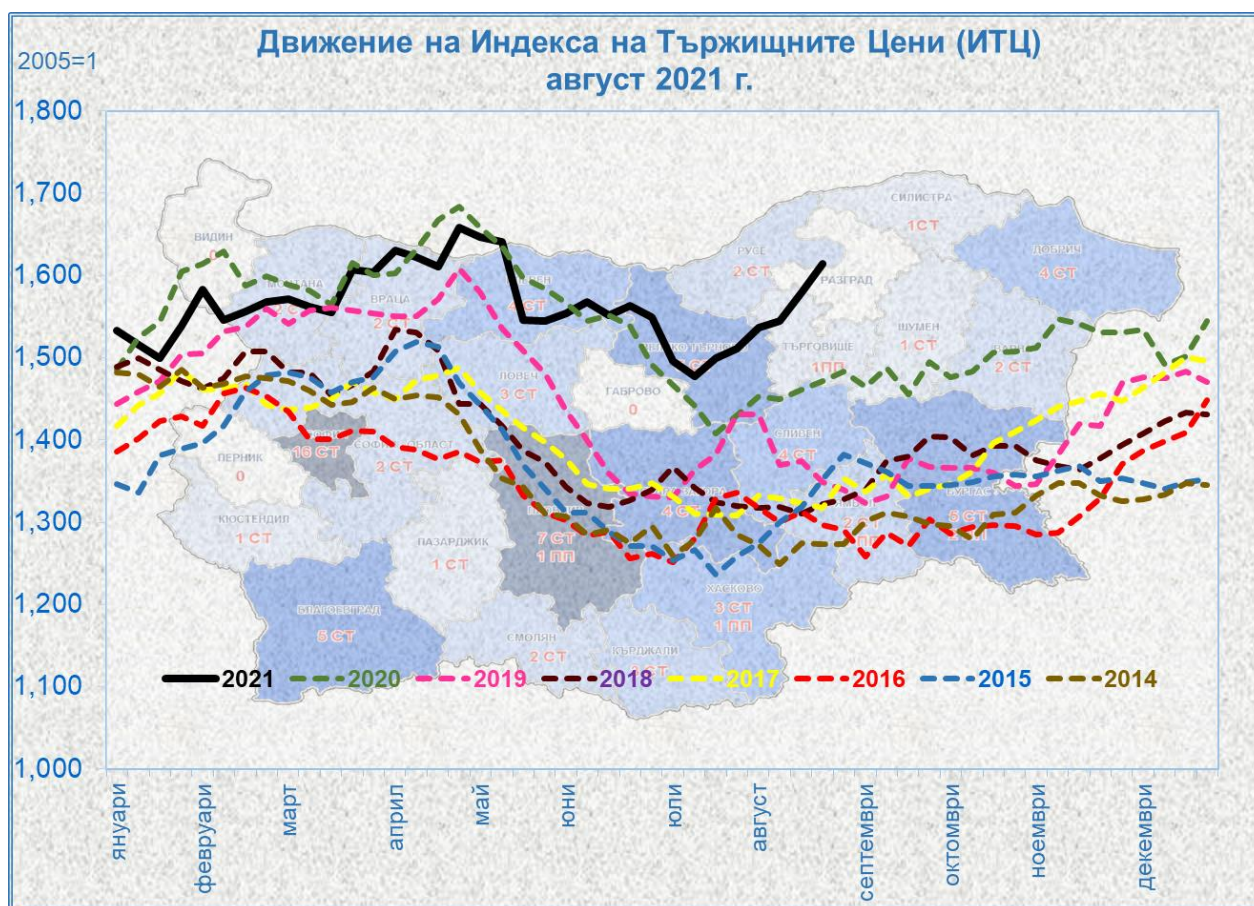
В началото на м. август Индексът на Тържищните Цени (ИТЦ) стартира от ниво 1,536 пункта. Още от средата на м. юли се наблюдава зараждането на възходящ тренд на стойностите, който се задържа и засилва през месец август.

В края на месеца индексът стъпва на ниво 1,614, като увеличението спрямо първата седмица е 5%, а повишението на стойностите за последните два месеца е 9%.

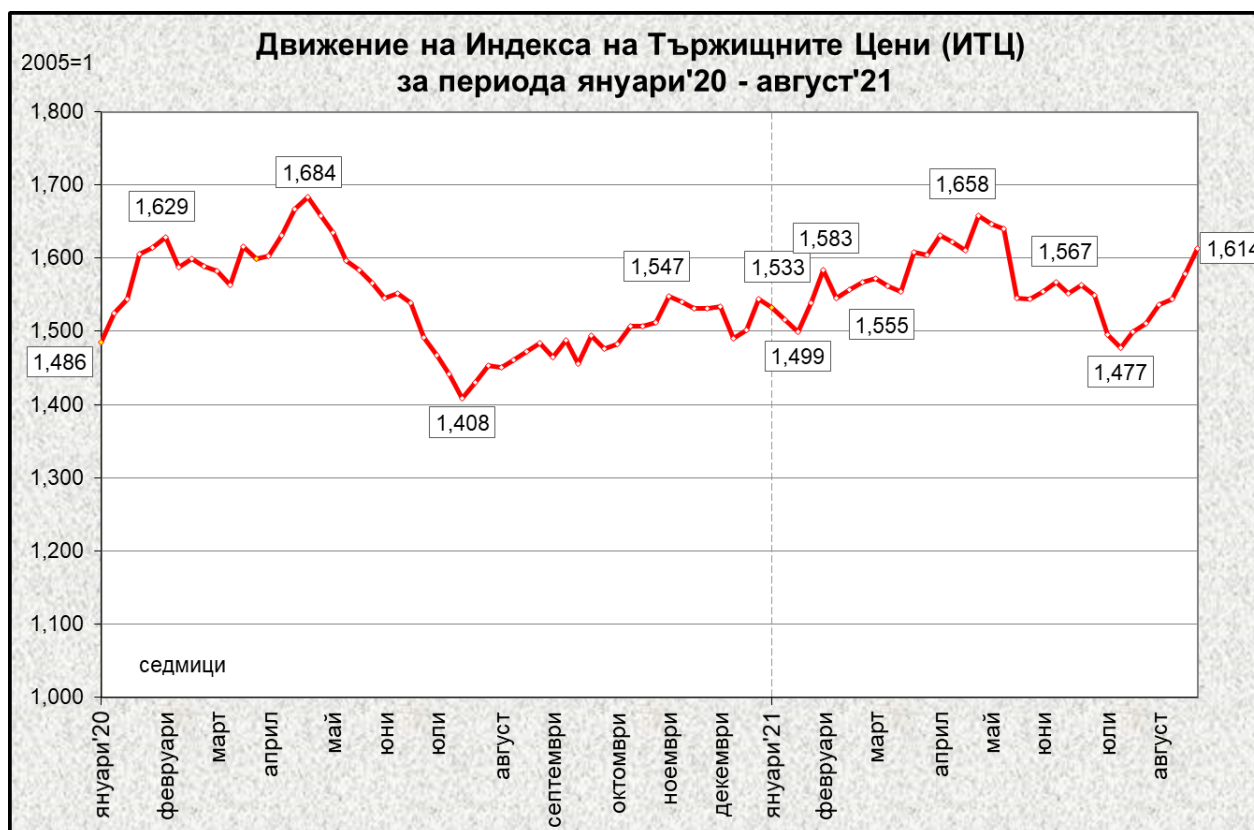
Средно месечната стойност на индекса през август тази година е 1,568 пункта и е с близо 7% по-висока спрямо същия месец на миналата година. (фиг.107)

През м. август 2021 г. кривата на Индекса на тържищните цени запазва тенденциите на движение от предходните години, но нивата, достигнати през последните месеци са значително по-високи. (фиг.106)

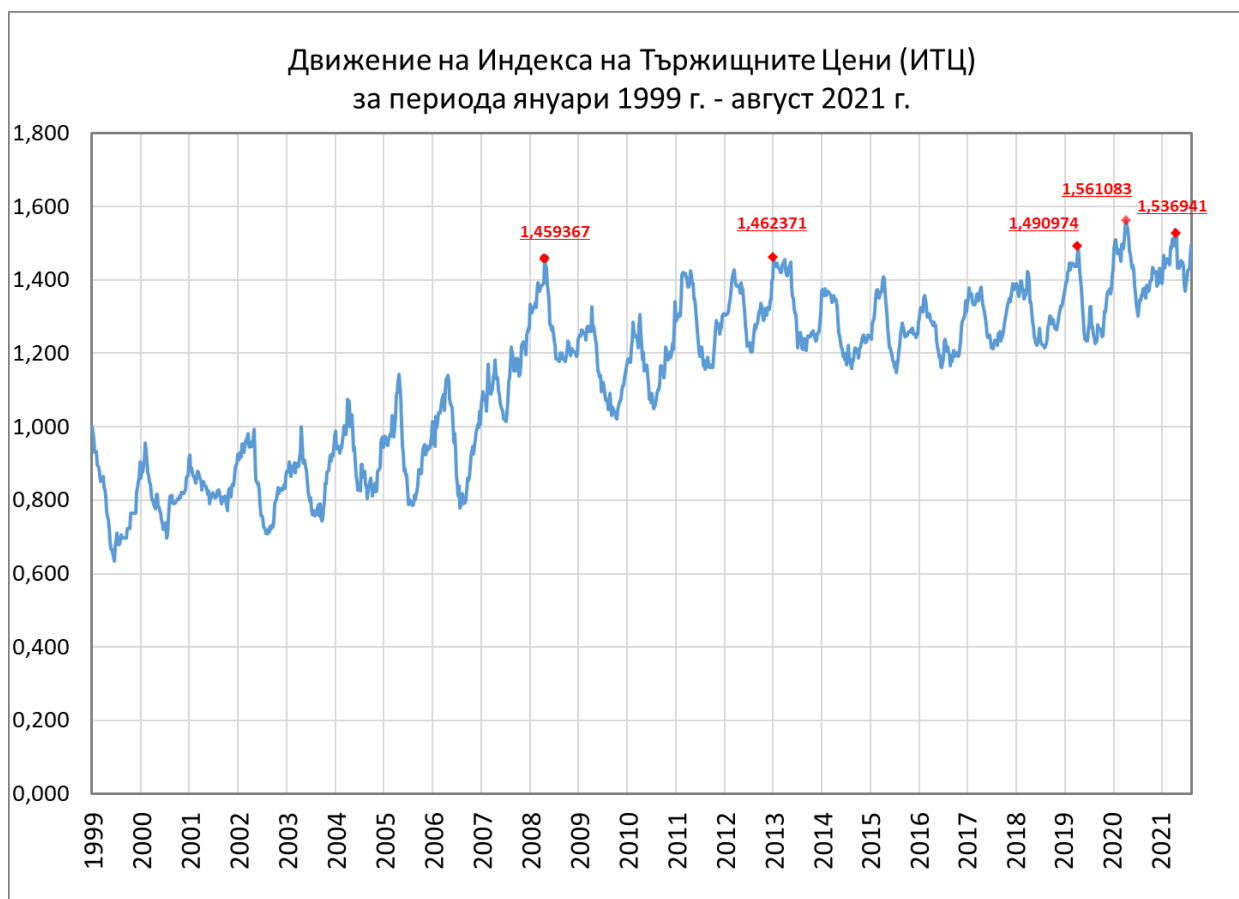
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – август 2021 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през първата седмица на месец февруари 2020 г. Пикови стойности, но на малко по-ниска нива, са достигнати и през зимата на 2008 и 2013 и 2019 г. (фиг.108)

фигура 106 Индекс на тържищните цени 2014/2021 г.

фигура 107 ИТЦ за периода јануари 2020 г. – август 2021 г.

фигура 108 ИТЦ за периода януари 1999 г. – август 2021 г

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ